

V NEDELJO SMUČARSKI TEKI TV-15

ČRMOŠNJICE — Na Gačah pri Črmošnjicah bodo v nedeljo, 1. februarja, tradicionalni smučarski teki v spomin na partizanske kurirje TV-15. Start tekov bo ob 10. uri, organizator pa bo sprejel prijave udeležencev še eno uro pred startom. Na tej tradicionalni prireditvi, ki se je vsako leto udeležijo tudi partizanski kurirji, bodo položili venec pred kurirsko hišo v Občicah, slavnostni govornik pa bo narodni heroj Jože Borštnar.

ŠTUDIJA O ODVOZU ODPAKOV

KOČEVJE — Delovna organizacija Komunala je v minulem letu vložila vse napore za pravočasen odvoz komunalnih smeti. Odkar je na čelu v tej delovni organizaciji nov direktor, se je stanje znatno izboljšalo. V želji, da bi na tem področju dosegli večji red, pripravljajo študijo o odvozu in skladiščenju komunalnih odpadkov. Študija bo nazkazala možnosti shranjevanja odpadkov, saj s sedanjim odlagališčem med Livoldom in Mozljem niso zadovoljni krajinj Livold in Dolge vasi. Delavci, ki odvažajo smeti, ugotavljajo, da v tipizirane kovinske posode nekateri ljudje še vedno odlagajo gradbeni material, veje, kamenje in druge posebne odpadke, kar pa ni dovoljeno.

V. D.

ZDRUŽEVANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI?

BREŽICE — V krajevni skupnosti vedno znova poudarjajo, da nimajo dovolj denarja za financiranje telefonskega sistema, čeprav jim nalagajo vedno nova opravila. Danes, 29. januarja, bo o teh vprašanih razpravljali izvršni svet občinske skupščine. Komite za družbeno-ekonomski razvoj je za to sejo pripravil pregled dosedanje organiziranosti in financiranja s predlogom za združevanje nekaterih manjših krajevnih skupnosti, kar naj bi pocenilo njihovo delo. Vseh skupaj je namreč 19, več kot v sosednjih občinah. K racionalnejši porabi denarja naj bi pripomoglo tudi to, da bi poslej imeli po dve ali tri krajevne skupnosti enega tajnika.

ZA BIZELJSKE ŠOLARJE SMUČANJE PRI SOKOLU

BIZELJSKO — Celodnevna osnovna šola Edvard Kardelj je za učence organizirala tri počitniške dneve na snegu. Avtobus je zjutraj pripeljal šolarje do smučišča pri Sokolu, kjer so se naučili zimskega veselja začetniki in tisti, ki že obvladajo smučarske veščine. Urili so se pod vodstvom učiteljev telesne vzgoje. Prednost smučanja pod vrhom svetovskega klanca je bila predvsem ta, da je bilo smučišče oddaljeno le 4 kilometre, zato starši niso imeli stroškov. Prevoze z avtobusom je prevzela šola.

POČITNICE MINEVAJO NA SMUČEH — Minuli teden je minil v znamenju šole na smučeh, saj je bilo nekaj sto dolejskih šolarjev vključenih v smučarske tečaje. Nekateri šole so tečaje pripravile kar na bližnjem griču, skoraj petsto mladih smučarjev pa je vadilo prve korake na smučeh tudi v smučarskem centru Rog na Gačah. Na sliki: Osnovna šola Katja Rupena je tam pripravila 50-urno šolo smučanja za 100 svojih učencev petih razredov. (Foto: J. Pavlin)

Kaj zdaj, ko je IMV splaval

Z obiska predsednika IS Dušana Šinigoja — Cilj: ponoviti lanski poslovni uspeh, Adrii povrniti sloves — Temeljita priprava dolgoročne poteze

NOVO MESTO — »Še ni tako dolgo tega, odkar sem v tej sobi dejal z vso odgovornostjo predsednika izvršnega sveta, da bo treba IMV zapreti. Tako slabo je kazalo. Zdaj je drugače, naslonitev na Smelt, ki vam je lahko svetoval več kot kdorkoli, predvsem pa odpiranje IMV navzven in usmeritev k trdemu delu navznoter, to se je očitno obrestovalo.«

Tako je dejal 21. januarja na obisku v IMV predsednik republiškega izvršnega sveta Dušan Šinigoj, potem ko je poslušal izčrpano poročila o sedanjem stanju. Marjan Anžur, predsednik kolektivnega poslovnega organa, je komentiral lanske proizvodne in finančne uspehe z željo, da bi se letos ponovili. Le da bi tudi prikolničarska pr-

varne po svoji kakovosti precej približali izdelkom matične tovarne v Franciji, letos pa bodo ta prizadevanja še stopnjevali. Še posebej nujno je to pri izdelovanju prikolnic Adria, ki so brez zadostne modernizacije — v teku let padle v spodnji evropski kakovostni in cenovni razred. IMV je ta čas vedno največja evropska izdelovalka prikolnic in ima 10-odstotni tržni delež, zato je odveč poudarjati, kako pomembna je ta naloga za njen nadaljnji razvoj.

Seveda javnost najbolj zanima, kaj bo v prihodnosti z izdelovanjem avtomobilov. K sreči se ni treba odločati v nestrpnosti in časovni stiski. Renault je izboljšal odnos in ne obravnava IMV kot podrejenega partnerja.

Zaradi atentata na prejšnjega predsednika je v pripravljanju pogodbe o dolgoročnem sodelovanju enomesečni zaostanek, pomembno pa je, da je novi predsednik francoske družbe prav tako naklonjen predvideni rešitvi. Pogodbo pričakujejo februarja. Vrta ostajajo odprta tudi za druge vrste poslovne partnerje, zlasti japonske tvrdke in Črveno zastavo, ki pa mo-

rajo tako kot Renault pristati na tri temeljne zahteve IMV, namreč, da so pripravljene investirati in da ponujajo zaključen proizvodni program ter zaključeno devizno bilanco.

Tudi naznotraj čaka IMV veliko dela in nalog, tehnoloških, organizacijskih (zdaj ima IMV 10 tozdov in eno DSSS) in samoupravnih. Največ je mogoče doseči, predvsem pa znatno povečati osebne dohodke, z zmanjševanjem stroškov. En odstotek manjši stroški omogočajo za desetino povečati prejemke delavcev in k prizadevanjem za zmanjšanje stroškov je treba pritegniti vse zaposlene, kar ni nikakršna demagogija, temveč oblika delovanja ekonomskih zakonitosti, kot je dejal Dušan Šinigoj. Po njegovem se je čimprej treba tudi otresti težnji po uravnilovki v delitvi osebnih dohodkov in sivih povprečij, ki ne pripeljejo nikamor. V tem smislu je treba voditi kadrovsko politiko. Tov. Šinigoj je poudaril še nujno izvozno naravnost, saj bi bila po njegovem ta hip največja napaka, če bi se zaradi trenutno manj ugodnih denarnih učinkov pri izvozu umaknili s konvertibilnih tržišč. »Notranjih rezerv za povečanje dohodka je, kolikor hočete,« je dodal, »odpravimo samo balkansko šlamparijo« (ki Japonce še posebej bode v oči), pa bomo videli, kako se nam bo to poznalo.

M. LEGAN

TRENUTEK ODLOČITVE NI VEČ DALEČ — Kmalu bo dokončno odločeno, kakšna bo dolgoročno usmeritev avtomobilske proizvodnje v Industriji motornih vozil in član katere avtomobilske »družine«, francoske, japonske ali jugoslovanske, bo IMV postal. Tako je bilo rečeno na celodnevem delovnem obisku predsednika republiškega izvršnega sveta Dušana Šinigoja prejšnji teden v Novem mestu. Posnetek je z uvodnega sestanka v IMV; od leve proti desni so: Boštjan Kovačič, predsednik novomeške občinske skupščine, Marjan Anžur, predsednik KPO IMV, Dušan Šinigoj in Ivo Longar, predsednik novomeškega izvršnega sveta. (Foto: J. Pavlin)

Na poti v učinkovito družbo

Predsednik slovenskih borcev Bogo Gorjan govoril učiteljem sevniške občine — Sprejemljive le pobude za boljšo in učinkovitejšo družbo

SEVNICA — »Nobene alternative še nimamo v naši družbeni ureditvi. Alternativa je lahko samo boljša naša družbena ureditev, bolj učinkovita. Zavzemati se je treba torej za spremembo, ki pomenijo večjo učinkovitost.« je poudaril predsednik republiškega odbora ZZB NOV Bogo Gorjan prejšnji teden v Sevnici, kjer je govoril učiteljem vseh osnovnih šol sevniške občine na njihovem izobraževalnem dnevu.

Najdlje se je zadržal pri oceni domačih razmer. Menil je, da je pri nas, če odmislimo inflacijo, stanje boljše, vse sile pa kaže še bolj vpreči v zmanjšanje stopnje (18 milijard dolarjev) zadolženosti tujini. Le z enotno politiko se lahko rešimo bremen zadolženosti.

V naši republici snujemo do leta 1990 kar 521 projektov, nekateri od teh pomenijo tudi popolnoma nove dejavnosti. V uvozu jugoslovanske tehnološke opreme je Slovenija udeležena s približno 30 odstotki, kar naj bi se obrestovalo že prihodnje leto. »Obnašamo se kot dobro organizirana družba, ki se zaveda sedanjega časa in se usmerja v razvoj,« je rekel Gorjan.

Predsednik Gorjan je zatem komentiral nekatere ideje in pobude, kot so spravaštvo, civilna družba, kritiko ZKJ, češ da je bila kominternovska, itd. Menil je, da bi morali ostreje nastopiti proti tistim

skala vojska onstran Drave ali v Benčiji, bi privoščili še kakšni naši generaciji. Predvsem pa mislim, da bi ga

Bogo Gorjan: »Partizani nismo mogli biti boljši, kot so v poprečju tedaj bili ljudje.«

pojavit, ki delujejo razdruževalno in ki rušijo naš sistem. »Če kdaj, potem smo Slovenci uveljavili in imeli slovenski enotni nacionalni in kulturni prostor za časa NOB. Ta občutek enotnega slovenskega kulturnega in nacionalnega prostora, ki smo ga partizani doživeli kot sloven-

Vzpon Novega mesta in padec Kočevja

Kje smo na lestvici narodnega dohodka

NOVO MESTO — Kljub nekaterim pomanjkljivostim, pomislekom in celo očitkom, da z objavo po nepotrebnem razburjamo občine oz. njihova vodstva, je narodni dohodek na prebivalca tista najbolj oprijemljiva količina novo ustvarjene vrednosti, ki da

kar dobro sliko, kakšen je gospodarski položaj posamezne občine in kako se spreminja. Le škoda, da traja zbiranje podatkov in izračunavanje tako dolgo, da so šele sedaj na voljo podatki za leto 1985.

In kako so se odrezale naše občine? Prej ko slej je na vrhu občina Krško, ki je z 1.148.000 dinarjev narodnega dohodka na prebivalca na zavidljivem 6. mestu med 65 občinami v Sloveniji.

Leto poprej je bila celo 4. Največji skok navzgor je naredila občina Novo mesto, ki se je s 27. v letu 1984 z 1.003.000 din povzpela na 13. mesto v letu 1985. Izboljšanje položaja v IMV je izdatno vplivalo na izboljšanje vrstnosti vse novomeške občine, zato za lansko leto lahko pričakujemo še nadaljnji vzpon na lestvici.

Zato pa je največji padec doživela kočevska občina, ki je s 17. mesta padla na 33. Ribnica je ostala na istem, to je na 24. mestu, prav tako pa tudi Metlika, ki je ohranila svojo 29. stopničko. Razveseljivo je, da je za 5 mest napredoval Črnomelj, ki je bil leta 1985 na 38. mestu.

Na repu, to je med najmanj razviti slovenski občini, so se znašle občine Trebnje, ki je nazadovala za štiri mesta in pristala na 55. mestu, Sevnica, ki je napredovala za eno mesto in je 57. ter Brežice, ki so nazadovale še za 2 mesti in so s komaj 457.000 din zdaj na 61. mestu. Za osvežitev spomina: Še leta 1982 so bile Brežice na 51. mestu. Drsenje navzdol mora dati misliti vsem, ki so soodgovorni za razvoj.

M. L.

Gospodarili slabše, kot so načrtovali

MS ZK Ljubljana okolica tudi o razmerah v Koče vju in Ribnici

LJUBLJANA — »V ljubljanski regiji so bili v minulem letu doseženi slabši gospodarski rezultati od načrtovanih. V gospodarski zbornici ocenjujemo, da na nekaterih ekonomsko pomembnih področjih nismo dosegli uspehov.« je v uvodu v razpravo na zadnji seji medobčinskega sveta ZK Ljubljana okolica, ki je bila 20. januarja, dejal podpredsednik Medobčinske gospodarske zbornice Ljubljana Jozef Dernovšek.

V razpravi so nato sodelovali predstavniki občinskih komitejev ZK iz vseh občin regije. Poleg že splošno znanih neugodnih rezultatov za kočevsko občino je bilo tokrat nanovo sporočeno, da pričakujejo v tej občini izgube v LIK in Kmetijskem gospodarstvu ter Elektriku, negotovo pa je še, kako bo v Zidarju in Tekstilani. Delegat ribniške občine, ki je poslovala najuspešneje v regiji, je tudi opozoril, da »ni vse zlato, kar se sveti«. Manjše delovne organizacije se otepaajo z različnimi težavami. Eurotrans na primer ne dobi dovolj dovolilnic za vožnjo po tujih cestah, zaradi česar bo zaključil poslovanje mnogo slabše, kot je kazalo ob tričetrtletju.

Ob zaključku so sprejeli usmeritve, v katere so zapisali, da bodo v občinah proučili, zakaj dobri ali slabi rezultati in če niso tudi predpisi omogočili, da je možno ponekod ob malomarnem delu doseči dobre poslovne uspehe. Pregledali bodo tudi, kakšne rezultate so dosegle delovne organizacije, kjer so ukiniteli tozde, saj so njihovo ukinitve povsod utemeljevali predvsem s tem, da bodo dosegli boljše rezultate gospodarjenja (o tem bo MS ZK razpravljaj na seji v marcu). Dogovorili so se še za nekatere druge akcije.

J. PUJMC

PRIREDITVE ZA KULTURNI PRAZNIK

METLIKA — Jutri, 30. januarja, ob 19. uri bo v poročni dvorani v metliškem gradu predstavitev knjige Bela krajina avtorjev Mirka Kambiča in Jožeta Dularja. Prihodnjo soboto, 7. februarja, pa bodo v Metliki pripravili prireditve v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Program bo v hotelu Bela krajina, v gostilnah Mežnaršič in Rajmer, prav tako ob sedmih zvečer. 14. februarja pa bo v kulturnem domu celovečerni koncert metliške godbe na pihala. Vse prireditve sodijo v sklop Zimskih uric, prireditelja pa sta OK ZSMS in ZKO Metlika.

DOJENČEK JE SHODIL

SKOPIČE — Invalidski delavnici v ustanavljanju je končno le uspelo, da se je postavila na noge. Njen svet je te dni zaposlil občinsko skupščino za soglasje in konstituiranju. Poslej se bo imenovala Invalidska delavnica Elektron Brežice. Ukvarjalo se bo s prekvalifikacijo, rehabilitacijo, dokvalifikacijo in zaposlovanjem delovnih invalidov, mladin in drugih invalidnih oseb. Proizvodnja sestavnih delov za vgrajevanje v elektronske aparate in naprave bo le postranska dejavnost.

P. PERC

Stava na prave konje

Lažen socialni mir, ki je slonel na logiki povprečij in povprečnosti, nas je zazibal v krizo, iz katere je komajda videti izhod. Krepi se prepričanje, da samo dobri posamezniki oz. kolektivi lahko »potegnajo naprejš«. Stavimo na dobre vlečne konje, je rekel Dušan Šinigoj, predsednik republiškega izvršnega sveta, prejšnji teden v IMV in pristavil, da je potrebno na vsej fronti začeti boj proti uravnilovski ter brez lažne solidarnosti obračunati z vsemi slabostmi in napakami. Po dokaz, da bo ta spopad težak, mu ne bi bilo treba niti čez tovarniško dvorišče. V IMV je završalo, ko so za lansko dobro delo nekaterim izplačali nagrade: 32-im celomesečni osebni dohodek, 67-im pa polmesečnega. Seveda so bili med njimi vodilni delavci, ki so dosti pripomogli k boljšemu sedanjemu položaju delovne organizacije. In vendar seznama teh nagradencev ni mogoče dobiti na vpogled delavcu IMV niti ga niso zaradi nasprotovanja vplivnih posameznikov smeli objaviti v tovarniškem glasilu Kurir. Dva vzroka sta možna za to nerazumno prikrivanje: ali je vzrok slaba vest, da so na seznamu tudi ljudje, ki nagrade niso zaslužili, ali pa je še tolikšno nezaupanje v dolajnskega delavca, včerajnjega kmeta, ki pa še dobro ve, kako se požene dobrega konja in da mora biču slediti — oves.

M. LEGAN

60 milijonov premalo za TV Dnevnik?

V sredo, 21. januarja, sta bila v Novem mestu dva pomembnejša dogodka. V Krki, tovarni zdravil, je predsednik poslovalnega odbora Miloš Kovačič sklical tiskovno konferenco, na kateri so novinari in s tem tudi javnost med drugim zvedeli, da je ta kolektiv lani izvozil za več kot 60 milijonov dolarjev zdravil in drugih izdelkov; v Industriji motornih vozil pa se je omenjena dne mudil predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Sinigoj s sodelavci.

Dogodki omenjamo zato, ker sta lahko temelj za začetek razmišljanj, kako RTV Ljubljana spremlja in vrednoti dogajanja izven kraja svojega sedeža, torej Ljubljane in morebiti še Maribora. Tiskovna konferenca v novomeški tovarni zdravil je našla mesto v Obzorniku, ki se več ali manj ukvarja s slovenskimi krajevnimi zgodami in nezgodami — od gasilske veselice naprej. Najmanj, kar se lahko vprašamo, je, za koliko zelenih dolarjev bi morala izvoziti Krka, dabi za njene delavce in njihovega predsednika našli nekaj deset sekund v osrednji informativni oddaji, v Dnevniku.

Dušana Sinigoja si urednik ni upal poriniti med Obzornikove upokojence in ljubitelje malih živali, vendar si tudi v Dnevniku gledalci z njim niso mogli kaj veliko pomagati. Niti približno ni bilo jasno, kaj je predsednik slovenske vlade delal pri Marjanu Anžurju in v IMV.

Zgornje vrstice najbrž ne bi bile nikoli napisane, če ne bi bili televizijski gledalci minuli teden prisiljeni v TV dnevniku gledati tudi Dušana Snoja, dopisnika RTV iz Bruslja. Kolega Snój je imel najbrž slab dan, zviljal in pretegoval se je pred kamero, ki ga je seveda verno snemala. Besedami in delom ne najbolj razumljivih stavkov je dajal nenavadne poudarke, lahko bi celo rekli, da je na nas bolj vpil, kot pa nam skušal kaj povedati iz lepih dežel Evropske gospodarske skupnosti. Priznati moram, da me je Snojev nastop tako šokiral, da nisem mogel slediti vsebini njegovih morebitnih misli.

Kajak ti trije primeri? Zato, ker podeželski gledalci ljubljanske televizije naročnine ne plačujejo samo zato, da bi na nas nekdo kričal iz Belgije, ampak bi radi kakšno drobtinico tudi iz svojega mesta, pokrajine, vasi, sice. Zlasti takrat, ko so pri nas dogodki, ki to zaslužijo.

Pred dnevi sem v Društvu novinarjev Slovenije slišal, da vsak televizijski dnevnik tako ali drugače nadzira in oblikuje okoli 40 ljudi. S svojim delom so, tako je videti, kar zadovoljni. Že zaradi tega jih je treba tu in tam spomniti, da so nadzorniki in ocenjevalci tudi zunaj njihove imenine hiše. Morda niso tako zelo usposobljeni, zato pa jih je nekaj sto tisoč.

M. BAUER

● Toliko časa so nam zabijali napredne ideje v glavo, da smo končno postali zabiti.

Matija Logar

● Na poti razvoja smo izgubili napredek.

Niko Brumen

Posodi zdomca!

Prve izkušnje mariborskih brezcarinskih prodajal

MARIBOR — Najbrž naši zdomci že dolgo niso bili doma, pri svojih družinah, znančin in prijateljeh tako dobrodošli kot med minulimi novoletnimi prazniki — vsaj za Maribor si upam tako trditi. Razlog? Brezcarinske prodajalne. Kak podjeten Jugoslovčan na začasnem delu v tujini bi lahko zanimanje za svoj potni list s pridom izkoristil, saj navsezadnje ni kaznivo, če človeku, ki te za prosi, za njegove devize kupiš v duty-freeju cigarete in viski, nekateri Mariborčani s trdo kožo so kar pred prodajalno pričakali tudi kašnega Avstrijca in ga prosili za to drobeno uslugo. A treba je reči, da so bili severni sosede do takšnih prečenj zelo neupljivi, očitno prepričani, da nekdo namenoma preizkuša njihovo poštenost in da jih že za prvim vogalom

Skrivnost uspeha je v ljudeh

Novomeška Krka v izvozu zdravil dosegla skoro dvakrat višje cene kot doma

NOVO MESTO — Novomeška tovarna zdravil Krka je bila lani največji izvoznik zdravil v Jugoslaviji in tudi največji prodajalec zdravil na domačem trgu. Kolektiv z okrog 4.000 zaposlenimi ima v svojih vrstah preko 14 odstotkov ljudi z visokošolsko izobrazbo in navzlic splošno slabemu položaju farmacevtske industrije v državi dosegla zavidljive uspehe. To je del zanimivih podatkov, ki jih je 21. januarja predstavil slovenskim in jugoslovanskim novinarjem na tiskovni konferenci mag. Miloš Kovačič, predsednik poslovalnega odbora Krke, s svojimi sodelavci.

Krka ima v svojem sestavu deset tozov, v proizvodnji pa zdravila pomenijo 75 odstotkov, 10 odst. proizvodnje je v kozmetiki (ki pa je tudi dosegla prvo mesto v Jugoslaviji).

● Krka je lani izvozila za 64 milijonov dolarjev, od tega so 42 milijonov dolarjev iztržili v konvertibilni valuti. Z izvozom na konvertibilna tržišča v celoti pokrivajo lasten uvoz. Tudi z ostalimi finančnimi rezultati so v Krki lahko zadovoljni, saj se s podobnimi lahko poša malokatera delovna organizacija. Imeli so 21 milijard dinarjev dohodka, kar pomeni 139-odstotni napredek v primerjavi z letom 1985; 5,5 milijona dinarjev znaša dohodek na delavca, čisti dohodek pa je bil za 141 odst. večji kot leto prej in znaša 15 milijard dinarjev. S poprečnim zaslužkom v lanskem letu, ki je znašal 144.516 din, nikkor niso zadovoljni, posebno ne z zdajšnjimi možnostmi nagrajevanja ustvarjalnih in poslovno najbolj uspešnih kadrov.

preostalih 15 odst. proizvodnje ustvarjajo z enakimi odstotki v tovarni Izolacije, v zdraviliščih in tovarni Zelišča.

Medtem ko domala vsi izvozniki, zlasti na Dolenjskem, glasno tarnajo

zaradi izvoznih cen, je v Krki ravno obratno. »V izvozu dosegamo skoro dvakrat višje cene kot na domačem trgu, izvažali bi lahko še dosti več, a moramo oskrbovati z zdravili tudi domači trg.« je med drugim povedal predsednik Kovačič.

Poleg tega, da je bil lani fizični obseg proizvodnje za 16 odst. večji in so samo za izobraževanje in štipendije namenili 120 milijonov dinarjev in za naložbe 3 milijarde, imajo tudi družbeni standard organiziran na nadpoprečni ravni: Krka ima že 532 lastnih stanovanj. Dostaj so s stanovanjskimi posojili pomagali do lastne

BIZELJSKO: GAZ DO VSAKE HIŠE

BIZELJSKO — Pluzenje snega je letos krajevni skupnosti pobralo precej denarja. Vseh cest je 72 km. Za čiščenje so se dogovorili s Slovinom. Za vsako traktorsko uro morajo odšteti po 6 tisočakov, in ker sta za plug potrebna dva traktorja, morajo plačati dvojno vsoto. Tudi skozi nekaj zametov so se morali prebiti, na Vrhovnicah in v Bizeljski vasi. Tja so poslali buldožer. V krajevni skupnosti so bili v kritičnih dneh dostopni vsi zaselki.

Za najbolj bistre glave

V Posavju štipendirajo 13 posebej nadarjenih srednješolcev — Prepozno spremljanje uspeha?

SEVNICA — Od lanskega junija podeljujejo posavske občinske skupnosti za zaposlovanje najbolj nadarjenim srednješolcem štipendije ne glede na gmotni položaj njihovih staršev. Priznana je ena sama omejitev; starši ne smejo imeti toliko skupnih dohodkov, da bi morali plačevati davek, resnici na ljubo pa je treba povedati, da je takih zelo malo, odkar so zvišali spodnjo mejo za plačilo daveka.

Nadarjenost je treba seveda dokazati in to ne le z učnimi uspehi od 7. razreda osnovne šole naprej, ampak

tudi z drugimi aktivnostmi, ne nazadnje z uvrstitvami na različnih tekmovanjih v znanju. V Posavju menijo, da merila še niso dovolj natančno določena, psihologinja Pavla Vačovnik iz strokovne službe skupnosti za zaposlovanje pa k temu dodaja, da bi nadarjenost morali odkrivati že prej in ne šele v 7. razredu. Vsi pa odobravajo štipendiranje posebej nadarjenih, saj je to začetek poti, po kateri bodo prišli pravi ljudje na prava mesta.

Ta čas dobiva v Posavju 13 srednješolcev štipendije za nadarjene, medtem ko fakultete niso predlagale nobenega študenta. Velikost štipendije je podobno kot pri kadrovski odvisna od uspeha in letnika. Tako znaša za odličnjake 1. letnika srednje šole 35.000 din, če stanujejo v dijaskem domu v Brežicah, sicer pa 14.000 din, za 4. letnik pa 45.000 din oz. 25.000 din. Študentje 1. letnika bi po sedanjih pravilih dobivali okrog 45.000 din, študentje 4. letnika (z oceno med 9 in 10) pa 70.000 din. Največ nadarjenih štipendistov je iz brežiške občine (6), sledita krška (4) in sevnška (3).

P. P.

Janhari namesto Zlatarne?

283. izjava Jezikovnega razsodišča RK SZDL

V poplavi uspešnih jezikovnih izvoznih poskusov, kot so že v svetu znani Mikrohit, Adria Airways ipd, smo te dni našli še enega, ki obeta prekiniti vse dosedanje. V Dnevniku smo 13. januarja 1987 prebrali poročilo P. K. iz Celja, v katerem so opisani dosedanjiji zunanjetrgovinski dosežki v Sloveniji in Jugoslaviji znanega podjetja Zlatarne Celje. Delavci Zlatarne z njimi še niso zadovoljni in so napeli vse moči, da bi odkrili vzroke, ki jim onemogočajo doseči še večje uspehe. Odkrili so, da »je ime celjske firme za tujce, zlasti na zahodu, vse prej kot lahko izgovorljivo. A. B., direktorica TOZD Zlatarne Celje, pravi: »Imamo že pripravljen predlog za ime, s katerim bi nastopali v tujini (...) V enem izmed azijskih jezikov pravijo zlatarju 'janhari'. Nismo pa se še dokončno odločili.«

Pobuda celjskih zlatarn bo, tako upamo, našla na ustrezen odmev že med delavci kolektiva, saj jim menda ne bo vseeno — tako kot je

hiše že 1700 zaposlenim.

V Krkinih počitniških domovih in najetih zmožljivostih je lani letovalo 1500 delavcev, 104 so jih poslali na zdravljenje, 126 delavcev pa je bilo na aktivnem oddihu.

Od nekaj je tovarna Krka med delovnimi organizacijami, ki jim je razvoj prva in osnovna skrb. Tudi v letu 1987 imajo lepe načrte; izvoz povečati za nadaljnjih 7 odst., hkrati pa zadovoljiti domači trg. Znatno vlagajo v razvoj visoke tehnologije, s katero bodo zadovoljili najzahtevnejše ameriško tržišče, znotraj tovarne pa z vrsto akcij skušajo poslovati s čim manjšimi stroški.

V šestih mesecih letošnjega leta kavnjo zgraditi klinični objekt, potreben za predklinične raziskave novih preparatov v farmacevtski proizvodnji; proizvodnjo antibiotikov in ampul bodo kompletno modernizirali, za gradnjo čistilne naprave v Novem mestu pa imajo rezerviranih 900 milijonov dinarjev.

R. BAČER

Ivan Janko = Žan

Pred kratkim se je v 76-letu pretrgala življenjska nit aktivistu in borcu Ivanu Janku — Žanu iz Gornjih Sušic pri Dolenjskih Toplicah. Ko je bil Ivan star 21 let, mu je umrl oče, zato je prevzel skrb za kmetijo in mlin, s tem pa tudi skrb za svoje tri brate in sestre. V tistem času se je seznanil s težavami, ki jih je preživljal delavski razred, zato je postal simpatizer naprednega gibanja. Z bratom Jožetom sta postala člana Komunistične partije, zato sta se brez pomisleka takoj po kapitulaciji stare Jugoslavije vključila v napredne vrste — v narodnoosvobodilno borbo. Ivan je postal član Osvobodilne fronte in aktivist in je deloval na terenu vse do odhoda v XV. Belokranjsko SNOUB. V tem času se je okupator maščeval za njegovo sodelovanje v revolucionarnem gibanju, saj mu je avgusta 1942 požgal domačijo, vendar s tem ni zlomil njegovega naprednega duha.

Po osvoboditvi je neumorno pomagal pri obnovi razdejane domovine, hkrati pa je s skupnimi močmi pričel z obnovo požganega doma. Vedno je pomagal tam, kjer je bilo najbolj potrebno, pri tem ni mislil nase, temveč na vse tiste, ki so bili potrebni pomoči. Nadaljeval je s svojim revolucionarnim delom in je bil trdna opora novi napredni oblasti, ki je dala veljavo delovnemu človeku.

Za svoje delo je dobil vrsto odlikovanj, med drugim naj omenim medaljo za hrabrost in medaljo za sluge za narod, priznanji za njegov prispevek med revolucijo in po osvoboditvi.

LADO STIBRIČ

Janhari namesto Zlatarne?

283. izjava Jezikovnega razsodišča RK SZDL

očitno direktorici — da bodo v tujini prodajali svoje izdelke pod imenom iz »enega izmed azijskih jezikov«. Morda bodo ob tem celo pomislili, da »zlasti na zahodu« — ljudje ne bodo imeli nič manj težav z izgovorjavo besede »janhari« kot z besedo »zlatarna« morda še več. V poročilu ni nič zapisano, kaj direktorica misli o izgovorljivosti novega imena v domovini, kar glede na to, da borih 60 odstotkov svojih izdelkov prodajo v Jugoslaviji, gotovo sploh ni pomembno.

Ker se nam je v preteklosti že večkrat zgodilo, da opozorila jezikovnim »inovatorjem« niso prav nič zalegla, naj se za konec zresimo. Direktorici TOZD Zlatarne Celje sporočamo, da bomo — hrž ka bo podjetje sprožilo postopek za registracijo novega imena — javnemu tožilcu predlagala, da glede na že nič kolikokrat omenjene določbe Zakona o združenem delu ne dovoli registracije takega jezikovnega skrupulca.

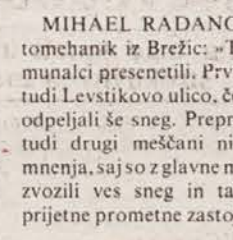
Naša anketa

Cestarji so presenetili

Prvo obilnejše sneženje, ki smo ga bili to zimo deležni v začetku januarja, ni tako presenetilo cestarjev in komunalcev kot mnoga leta doslej. Delavci, plugi in posipovalci so bili na cestah pravi čas, delo so opravili zadovoljivo, tako da večjih zastojev v prometu ni bilo. Tudi velikanskih kupov snega so se lotili takoj, ko je nehala snežiti. Marsikje so se veliko slabše odrezali lastniki hiš, stanovalci v blokih ter seveda trgovci in gostinci, ki se za sneg na pločniku pred svojo stavbo niso zmenili. Za prihodnje borbe s snegom je upati, da bodo cestarji obdržali tokratni nivo, da vozniki ne bodo vozili brez zimske opreme, če je ta potrebna, in da bodo lopate manj pozabljene.

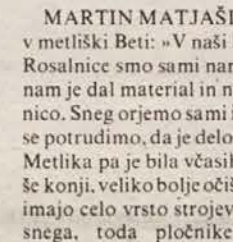
FRANC ZALETELJ, šofer mestnega avtobusa v Novem mestu: »Mislim, da lahko letos zimska služba Cestnega podjetja in Komunalne samo pohvalimo, vsaj za pluzenje in čiščenje snega ter posipavanje v samem mestu. Malo meščanov ve, da v tem času za njihove delavce in stroje ni bilo počitka. Kupi snega so s trga izginili preko noči, ko smo drugi trdnospali. Slabše so se letos odrezali nekateri trgovci in gostinci, saj nekaterim kupi snega niso bili mar. Od študijske knjižnice mimo Standard knjižnice in lekarn do kmetijske zadruge ni bilo nikogar, ki bi očistil pločnik.«

MIHAEL RADANOVIČ, zasebni avtomehanič iz Brežic: »To zimo so me komunalci presenetili. Prvič doslej so spluzili tudi Levstikovo ulico, čez dva ali tri dni pa odpeljali še sneg. Prepričan sem, da letos tudi drugi meščani nimajo drugačnega mnenja, saj so z glavne mestne ulice čez noč zvozili ves sneg in tako preprečili neprijetne prometne zastoje.«

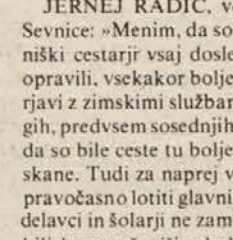
TANJA PAPA, kmetijska tehničarka iz Črnomlja: »Menim, da je v mestu zimska služba dobro opravila svoje delo. Tudi ko se vozim službeno po vaseh, vidim, da so ljudje potrudili pri pluzenju snega. Res pa je, da je v Črnomlju problem s parkirnimi prostori že, ko ni snega, sedaj pa so težave še večje. Sneg bi morali odvažati. Nekaj so ga, a očitno premalo.«

MARTIN MATJAŠIČ, vodja kaširnice v metliški Beti: »V naši krajevni skupnosti Rosalnice smo sami naredili plug, SCT pa nam je dal material in na razpolago delavnico. Sneg orjemo sami in razumljivo je, da se potrudimo, da je delo dobro opravljeno. Metlika pa je bila včasih, ko so plug vlekle še konji, veliko bolj očiščena kot danes, ko imajo celo vrsto strojev. Res je bilo veliko snega, toda pločnike bi lahko bolje očistili.«

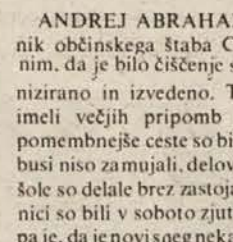
MARKO MALJUNA, terenski blagajnik M-Kmetijske zadruge Trebnje: »Vsak dan sem z avtom na drugem koncu trebanjske občine, saj obiskujem vse zadružne enote. Letušnjo zimo zaradi snega ni bilo nedostopnih krajev, celo v najbolj oddaljene, Dobrnič in Trebelno, se je prišlo. Cestarji so svoje delo dobro opravili, zanj bi jim lahko izrekli najvišjo oceno.«

JERNEJ RADIČ, voznik avtobusa iz Sevnice: »Menim, da so letošnjo zimo sevniški cestarji vsaj doslej zelo dobro opravili, vsekakor bolje kot lani. V primerjavi z zimskimi službami v nekaterih drugih, predvsem sosednjih občinah, se mi zdi, da so bile ceste tu bolj spluzene in pope-skane. Tudi za naprej velja, da se je treba pravočasno lotiti glavnih prometnih žil, da delavci in šolarji ne zamujajo. Avtobusi so bili letos točnejši od vlakov, zasluge ima zimska cestna služba.«

MILENA TOPLIŠEK, operaterka na knjižnem stroju v M-Agrokombinatu Krško: »Po mojem mnenju so komunalne službe dobro opravile svoje delo. Čiščenje snega so se lotile dovolj zgodaj in temeljito. To velja za čiščenje ulic v Krškem. Pohvalila bi tudi mladinsko organizacijo, ki je poskrbela za čiščenje snega na mostu in pred šolami. To delo so opravili učenci šolskega centra. Graja pa gre skupnostim stanovalcev in lastnikom hiš za neočiščen sneg pred blokii hišami.«

ANDREJ ABRAHAMSBURG, načelnik občinskega štaba CZ Ribnica: »Menim, da je bilo čiščenje snega dobro organizirano in izvedeno. Tudi krajin niso imeli večjih pripomb ali pritožb. Vse pomembnejše ceste so bile prevozne, avtobusi niso zamujali, delovne organizacije in šole so delale brez zastojov. Pločniki po Ribnici so bili v soboto zjutraj že očiščeni, res pa je, da je novi sneg nekaterem spet zasipal.«

LADO ŽAGAR, prometnik pri SAP Integral v Kočevju: »Vse glavne asfaltne ceste so bile dobro spluzene, makadamske pa slabo. Šesto proti Koprivniku še nismo zadovoljni. Tudi proti Predgradu pluzi zasebnik z lesenim plugom, ki ne more spluziti tako, kot se da s težjo mehanizacijo. Avtobusna obračališča okoli mesta tudi niso bila spluzena. Zaradi neočiščenih pločnikov pa so ljudje hodili po cesti in tako ovirali promet.«

Kmetijstvo

KMETIJSKA PREDAVANJA

ČRNOMELJ — Pospševalna služba črnomaljske kmetijske zadrug je sredi januarja pričela z zimskimi strokovnimi predavanji za kmete. Predavanj bo 12, in sicer v vseh zadržnih enotah in večjih krajih, beseda pa bo tekla predvsem o živinoreji in poljedelstvu. Na predavanjih bosta poleg strokovnjakov iz kmetijske zadruge sodelovala inž. Jože Benec in inž. Luževic iz Kmetijskega zavoda iz Ljubljane. Predavanja o vinogradništvu bodo pripravili februarja, o gojenju vrtnin in tobaka pa, ko bodo podpisane pogodbe. Spomladi bo pospeševalna služba organizirala tudi demonstracijo bosta sadnega drevja, saj o sadjarstvu, vsaj kar se nasvetov tiče, doslej v črnomaljski občini ni bilo storjenega še nič.

PO DRVIH VEČJE POVPRŠEVANJE KOT PONUDBA

ČRNOMELJ — V črnomaljskem GG-tozd Gozdarstvo opazajo, da zdajnja leta poraba drv močno narašča.

Tako je od leta 1980 povpraševanje vsako leto za 26 odst. večje. Pred sedmimi, osemimi leti bi lahko prodali po 13.000 m³ drv na leto, naročil pa je bilo komaj za 2.000 m³. Presežek so prodali v tovarno Djuro Salaj v Krško ter tako iztržili tudi več denarja. Lani pa jim, kljub temu da je bil celozelen les za 3 tisočake dražji kot drva, ni uspelo prodati v Krško niti vagona lesa. Naročil je bil namreč kar za 9.000 m³ drv, črnomaljski drvarji pa so jih lahko pripravili le 7.000 m³. Vendar jim je s pomočjo tozda Črmošnjice in TOK uspelo zagotoviti kurjavo skoraj vsem naročnikom.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 160 pujskov, starih do 3 mesece, in 15 pujskov, starih nad 3 mesece. Lastnika je menjalo 95 mlajših in 7 starejših živali. Kilogram žive teže prvih je stal od 1.000 do 1.100 dinarjev, drugih pa 850 dinarjev.

Kmetijski nasveti

Zdaj stroj izbira vime

Kljub uvedbi molznih strojev velja molža še vedno za najtežje in najdalgotrajnejše opravilo v hlevu. Vse kaže, da bo tako tudi ostalo, zato je še kako pomembno vse, kar je povezanega z molžo, pa naj gre za žival in njene lastnosti. Človeka in njegove postopke ali stroj in njegovo zmogljivost.

Vime je najpomembnejši organ molznice, prava dragocenost krave, ki odločilno vpliva na njeno proizvodnost in s tem tudi njeno vrednost. Molzni stroj je zelo povečal zahteve. Pri selekciji goveda je neizprosno: naj vime še toliko daje, ni dobro, če ni primerno za strojno molžo. Vsak rejec mora zato vedeti, kakšno je pravilno vime, saj je od tega v veliki meri odvisen njegov rejski uspeh.

Dobro vime mora biti prostorno in žleznoto ter dovolj dvignjeno od tal, od 45 do 50 cm. Prevelika vimena, s kakršnimi se ponekod še postavljajo na živinorejskih razstavah, niso več zaželena. Med velikostjo vimena in njegovo vzdržljivostjo je namreč negativna povezava. Nadalje je za dobro vime značilno, da je enakomerno razvito, pomeni, da so posamezne četrti izenačene.

● Za stroj so še posebej pomembni seski. Biti morajo enakomerno okrogli, napieti in prožni, dolgi od 6 do 8 cm, debeli pa od 20 do 35 mm. Prekratki, zakrneli, ljusti ali drugače spremenjeni enostavno niso primerni za strojno molžo. Tudi pasčki, ki so nekdanj veljali za znak dobre molznice, so postali povsem odveč. Celo kirurško jih odstranjujejo.

Rejec mora poznati zunanje znake dobre krave molznice. Samo dolg in širok križ omogoči dolgo in široko vime. Prav tako je pomembno, kakšne so mišice na notranji strani stegen. Le krava, ki ima tam malo mesa, ima dovolj prostora za obilno vime. Značilen razpoznavni znak je tudi poraščenost z grobimi dlakami. Dlako vime je mesnato in ima zato manjšo prostornino, na njem pa se tudi nabira nesnaga, ki otežuje pridobivanje higiensko neoporečnega mleka. Glede higiene se bodo zahteve samo še zaostrovale, zato je pri selekciji molznic to zelo pomembno.

inž. M. L.

Ali tobak ni več tako vabljev?

V Beli krajini lani manj pridelovalcev tobaka kot leto prej — V črnomaljski občini rekordna, v metliški povprečna letina — Skoraj 24 ton pridelka

ČRNOMELJ, METLIKA — Pred kratkim je Tobarna tovarna iz Ljubljane odkupila lanskoletni pridelek tobaka v obeh belokranjskih občinah. Na desetih hektarih ga je zraslo skoraj 24 ton. V črnomaljski občini ocenjujejo, da je bila letina izjemno dobra, medtem ko je bila v metliški povprečna.

V črnomaljski občini je 50 kooperantov na petih hektarih pridelalo 14,5 tona tobaka, kar pomeni, da je bil povprečen pridelek na desetih arih 290 kilogramov, medtem ko je norma 250 kilogramov. Izjemno dobra je bila tudi kvaliteta, saj je bilo prvorazrednega kar 70 odst. tobaka. Vsekakor je bil rekorder med črnomaljskimi kooperanti Anton Vrtin iz Goleka pri Dragatušu, ki je na 20 arih pridelal kar 955 kilogramov.

Prav tako so v metliški občini zasadih tobak na petih hektarih, 20 lanskih kooperantov ter dva, ki sta oddala še del predlanske letine, pa je pridelalo 9.330 kilogramov. Prvovrstnega tobaka je bilo 5.857 kilogramov, drugorazrednega pa 2.053 kilogramov.

Ta kultura je za Belokranjce še vedno zelo zanimiva, čeprav je res,

● Ljudje se pritožujejo predvsem zaradi poznega izplačila. V črnomaljski kmetijski zadrugi predlagajo, naj bi tobarna tovarna dala že novembra, ko pospeševalci že vedo, kolikšen bo pridelek, kooperantom del akontacije.

da v zadnjem času tako v Črnomlju kot v Metliki število kooperantov pada. V črnomaljski občini pravijo, da predvsem zato, ker zmanjka delovnih rok. Gojenje in pospravlilo tobaka je namreč še vedno skoraj izključno ročno. V metliški kmetijski zadrugi pa so prepričani, da je manj zanimanja zato, ker nekateri preveč pričakujejo od te kulture in mislijo, da bodo na hitro obogateli. Letina

pa ni vedno dobra, zato so nekateri prehitro razočarani. Lani je bilo zato znatno manj kooperantov kot leto prej, predvidevajo pa, da se najbrž tudi letos zanimanje ne bo povečalo, čeprav so cene še vedno zelo vabljive. Čeprav se cigarete v zadnjem letu niso podražile, se je cena surovega tobaku dvignila. Leta 1985 so dobili pridelovalci za kilogram prvovrstnih suhih tobakovih listov 500 din, za lansko letino pa 840 din. M. BEZEK-JAKŠE

110 MILIJONOV DIN ZA GOZDNE CESTE

ČRNOMELJ — Tukajšnji tozd Gozdnega gospodarstva je imel v preteklem letu vrsto naložb. Tako so nekdanje garaže v Loki preuredili v sodobno kuhinjo z jedilnico, kar jih je veljalo 10 milijonov dinarjev. Poleg tega so nadzidali upravno stavbo ter uredili vrsto gozdnih cest. Tako so končali odsek 7 kilometrov dolge ceste od Vrčice do Planine pa kilometer ceste v Bistrici ter po poldrugi kilometer v Bojancih, na Bednju in v nasad na Gornji Paki. Za gradnjo cest so namenili 110 milijonov dinarjev, če pa ne bi gradili v lastni režiji, bi bil strošek še znatno večji.

Priprave na Vinsko vrgred

Prireditelji obljublajo bogato prireditev — Veselo bo 15., 16. in 17. maja

METLIKA — Pred dnevi se je sestel pripravljalni odbor za Vinsko vrgred 87. Najboljše metliške moči so se pogovarjale o letošnji prireditvi, že peti te vrste, ko bodo na pokušnjo najboljša belokranjska vina lanskega letnika. Letošnja Vinska vrgred bo kot po navadi na vseh treh metliških trgih, in to 15., 16. in 17. maja. Pripravljavci obljublajo bogat kulturni program: v treh dneh naj bi se izvršilo kar devet ansamblov, nastopale bodo belokranjske folklorne skupine, pevski zbori, tamburaši, harmonikarji, pripravili bodo vrsto razstav, srečanj, predavanj, igrane bodo godbe na pihala, prišli bodo kolezarji iz Ljubljane in tako dalje. Da bo vse, kot je treba, zagotavlja tudi to, da je predsednik pripraviljalnega odbora sam metliški župan Stane Bajuk, v delo pa so se zagnali metliški direktorji, kulturniki in športniki.

Zagotavljajo, da bo bolje

Novomeščani pripravljajo ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za pridelavo hrane

NOVO MESTO — Še preden je odprta javna razprava o sporazumu, ki omogoča ustanovitev nove interesne skupnosti za pospeševanje kmetijstva in pridelave hrane, je v javnosti že slišati pomisleke, češ kaj nam je treba novega sosa, ko je že dosegan dovolj. Za kaj v bistvu gre?

Za področja, ki naj bi jih združevala nova samoupravna interesna skupnost (melioracije, prostorske ureditve, pospeševanje tržne pridelave, zagotavljanje nemotene osnovne preskrbe, in oblikovanje blagovnih rezerv), so že doslej delovale ustrezne službe. Ker so vsa ta področja vsebinsko v tesni zvezi, med njimi pa ni bilo pravega usklajevanja, je z novim republiškim zakonom, sprejetim ob koncu novembra lani, naloženo občinskim skupščinam, da do 31. marca letos ustanovijo novo interesno skupnost.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Trte po zimski pozebi leta 1985

Žametna žrnina

Kot sem že zapisal je ta sorta zimsko pozebo leta 1985 še kar dobro prestala in je aprila začela odganjati, vendar je pričakovani pridelek uničila pozeba konec aprila in v začetku maja. Tako pridelka te sorte v letu 1985 dejansko ni bilo podobno kot pri modri frankinji. Mladike so poglale v glavnem iz starega lesa. Ob rezi trte spomladi 1986 je bilo zelo malo rozg in dvoletnega lesa, iz katerega reže mo rodni les. Vinogradniki so bili prisiljeni narezati rodni les tudi iz rozd, ki so poglale iz starega lesa.

Prav tako kot modra frankinja je tudi žametna žrnina v letu 1986 bogato poplačala izpad pridelka v prejšnjem letu. Tako je poleg modre frankinje tudi žametna črnina izmed sort za rdeča vina na jugovzhodnem vinorodnem območju zaenkrat nenadomestljiva sorta. Žametna črnina je glavna sorta za doljenjski čvček, za rdeče bizeljsko vino in za metliško iziroma belokranjsko črnino. Vinska klet KZ Metlika iz te sorte in delno modre frankinje zadnja leta daje v promet blede rožnate, oziroma svetlo rožnate vino s francosko oznako ROSÉ, o čemer je pisal na tem mestu 28. februarja 1985 mag. Julij Nemančič, vodja navedene kleti. To vino je pri nekaterih potrošnikih bolj priljubljeno kot pa čvček, rdeči bizeljan ali metliška črnina. Z rosemem je žametna črnina prišla v razred kakovostnih vin, češar v sestavi čvčka predpis ne dovoljuje. Kakšen je postopek predelave grozdja za rose je napisano v navedenem članku mag. Nemančiča. Z vinom rose pridobiva žametna črnina večjo veljavo v vinski trgovini.

Ko poleg modre frankinje izrekamo žametni črni vso T. DOBERŠEK

Nevednost še kraljuje

Anketa med kmeti in vrtničarji je pokazala, da je strokovnega znanja še manj, kot se misli

S človeškim vonjem prepajane stare cunjke in nekaj zrnja je treba pustiti na kakem mirnem mestu, morda v kleti ali na podstrešju. Po treh tednih »fermentacije« bomo tam našli mlade miši, ki so se zalegle iz hlapirov cunj in zrnja. Tako je pisal v svojem članku »fermentacije« kemik, filozof in zdravnik van Helmont v svoji knjigi O virih zdravstva še sredi 17. stoletja.

Ne prena glimo se s sodbo o davnem 17. stoletju, ko so »ljudje živeli v temi neznanja«, saj nas kaj lahko preseneti sedanjost. Ko so na primer v posebni anketi, ki je zajela 1150 kmetov in vrtničarjev v sedmih slovenskih občinah, vprašali, kaj povzroča rastlinske bolezni, jih je skoraj dve tretjini odgovorilo, da vlažnost...

Sploh si velja rezultate te ankete pobliže ogledati, saj so več kot podučni. Komaj vsak peti vprašani je vedel, kaj je to fungicid. Za insekticid jih je vedelo še enkrat toliko, torej 40 odstotkov. Še 10 odstotkov več jih je znalo pojasniti besedo herbicid, več kot 90 odst. pa jih je vedelo, da herbicidi lahko poškodujejo gojene rastline. Skoraj tretjina vprašanih ni vedela, kaj je to krompirjeva plesen ali fitofora, več kot petina pa, kakšen je koloradski hrošč.

Kako se potem ti kmetje in vrtničarji sploh znajdejo pri svojem delu? Tri četrte anketiranih je odgovorilo, da se pri določanju bolezni zanesejo samo nase, in le čudimo se lahko, da ni še več strokovnih spodbujaljev, ki bi se končali usodno za človeka, žival ali rastlino. Anketa je pokazala tudi, da ljudje ne zaupajo in verjamejo dovolj pospeševalni službi niti strokovnemu tisku, ki kljub prizadevanju dosega sorazmerno malo uspeha. Najpomembnejši svetovalci pri nakupu in uporabi fitofarmacevtskih pripravkov so prodajal-

ci teh sredstev, za njimi pridejo strokovnjaki pospeševalci, nato strokovni tisk in radio, na koncu pa sosedje in znanci.

Veljalo bi se bilo zamisliti nad odgovori, ki so jih dobili iz vseh koncev Slovenije, z izjemo Dolenjske, kjer pa je raven znanja verjetno še nižja.

M. LEGAN

Trikrat več smrti zaradi alkohola

Iz gradiva republiške komisije za boj proti alkoholizmu

LJUBLJANA — »Prosta destilacija alkohola, to je kmečka žganjekuha, je osamljen paradoks v evropskem in svetovnem merilu,« ugotavlja republiška komisija za boj proti alkoholizmu in dodaja, da se v kmečkih kotličkih skuha približno toliko alkoholnih pijač, kot jih naredi industrija.

Domačega žganja uradna statistika natančno ne more zajeti, zato so tudi naši podatki težko primerljivi z ustreznimi podatki v drugih deželah, kjer ne poznajo proste žganjekuhe. Toda kljub temu spadamo med tiste, ki v povprečju popijemo največ — in tudi občutimo posledice. Še bolj kot za druga velja za našo deželico, da je alkoholizem tisti izvor negativnih odloklinskih pojavov, od katerega priteka največ človeškega trpljenja.

Komisija je preskrbela nekatere novejšee podatke o porabi alkohola in umrljivosti zaradi alkoholnih jetrnih okvar. V letu 1982 na primer je znašala letna poraba čistega alkohola na prebivalca v Sloveniji 8,4 l, kar je skoraj en liter manj kot leta 1980. Rahlo upadanje porabe zadnja štiri leta je razveseljivo, češar pa ni mogoče trdititi za bolezn, ki jih alkohol povzroča. V tem času se je namreč umrljivost zaradi alkoholnih jetrnih okvar še nadalje zvečevala. Še leta 1975 je zaradi tovrstnih okvar umrlo 10 ljudi od 100.000 prebivalcev, starih nad 19 let, leta 1983 pa že 29, kar je skoraj trikrat več.

Okrepili bodo strokovno delo

Direktor TOK M-Agrokombinata iz Krškega Ivan Kozole meni, da je v kmetijstvu še veliko notranjih rezerv — 600 milijonov dinarjev za zemljišča

KRŠKO — »Lansko leto je bilo v proizvodnem smislu poprečno, prav tako pa je bilo tudi v ostalih naših dejavnostih, trgovini, servisni dejavnosti in težki kmetijski mehanizaciji. Za letošnje smo si zastavili precej bolj zahtevne naloge, ki pa jih bomo izpolnili le tako, da bomo temeljito krepili naše strokovno delo,« je dejal Ivan Kozole, direktor TOK v krškem M-Agrokombinatu.

»Navedel bom samo nekaj števk. Lani so naši kooperanti namolžili za trg 6 milijonov litrov mleka, zredili 1500 glav mladega pitane goveda, 1800 telet in 6000 prašičev. Poleg tega pa so za trg pridelali tudi 35 ton jagodičevja, 70 vagonov vrtnin, 40 vagonov rdečih pese in zelja, 800 ton pšenice, 1100 ton jabolk in 1000 ton grozdja. Najbolj smo zaostali za načrti pri reji prašičev, ki bi jih sicer morali zrediti 14000, pa smo jih le 6000. Kmetov, ki bi v sedanjih razmerah nosili veliko tveganje, ni bilo, vendar pa se sedaj razmere popravljajo in računamo, da bomo letos zredili 11000 prašičev. Pri pridelavi pšenice nam jo je zagodlo vreme, prav tako pa se vinogradništvu poznajo pozebe iz preteklih let.

V novomeški občini zaradi ustanovitve nove interesne skupnosti ne bo prišlo do novih zaposlitev, ker bodo dela opravljali isti ljudje, ki so jih doslej v različnih službah, prav tako pomembno pa je zagotovilo, da se doseženi finančne zvezanosti, namenjene proizvodnji hrane in nemoteni oskrbi, ne bodo povečale.

Predvideno je, naj bi v občini potekala javna razprava o osnutku sporazuma in statuta do 10. februarja, hkrati naj bi po terenu evidencialni delegat za enodomno skupščino. Pripombe iz javne razprave naj bi potem uskladjili in jih oblikovali v predlog sporazuma proti koncu februarja, nakar bo spet javna razprava o predlogu do 11. marca. Skupščina nove SIS naj bi formalno zaživila 31. marca letos. R. B.

Da Italija ne bo zavrnila krompirja

Poduk kmetov, ki izvažajo — Kilogram 150 lir

LJUBLJANA — Na nedavni seji poslovnega odbora za krompir so, kot poroča Kmečki glas, izvozniki povedali, da so doslej izvozili v Italijo že 14.000 ton lanskega krompirja, in to vsega iz Slovenije, 10.000 ton pa da ga še bodo. Italijani so ga doslej plačevali po 150 lir kilogram, kar je po sedanjem tečaju nekaj nad 50 dinarjev, v naslednjih mesecih pa naj bi se cena zviševala za 10 lir na mesec na račun skladiščenja in kala.

Da se ne bi ponovilo, kar se je jeseni pripetilo tudi na Dolenjskem, ko so Italijani zavrnili že odpremelene pošiljke, bodo izvozniki skupaj z inspektorji obiskali pridelovalce in jih podučili, kako je treba pripraviti in pakirati izvozni krompir. Uvozniki so namreč zelo natančni, po mnenju marsikaterega našega kmeta celo kapricasti, vendar jim je treba ustreči, če želimo krompir, ki je lani bogato obradil zlasti v drugih republikah, prodati na tuje. Znano je, da se v deželah Evropske gospodarske skupnosti dušijo v kmetijskih presečkih, kar hkrati tudi pomeni, da oni diktirajo uvozne pogoje, če že pristanejo na uvoz.

Tako pač je, bolj pa skrbi, da domačih trgovcev ne zanima, kaj bo z lansko letino. Ne le da niso odkupili skoraj nič, niti na sejo poslovnega odbora se niso potrudili, da bi povedali, zakaj je tako. Ob pičlih letinah so neprimerno bolj glasni, sicer pa tudi to spada med spremljajoče znake uveljavljanja ekonomskih zakonitosti, kar samo po sebi še ni nič tragično. Tragično pa je, da se na ta način ne bo dalo nikoli umiriti krompirjeve trgovine in prek nje pridelovanja in da vse poslovno tveganje ostaja slej ko prej predvsem na kmetovih ramah.

M. L.

Ivan Kozole

J. SIMČIČ

Je SZDL zanimiva za ljudi?

Letos bo SZDL veliko bolj pozorna do vseh nepravilnosti v družbi

NOVO MESTO — Koliko lani zastavljenih programskih usmeritev je bilo v SZDL uresničenih in s čim naj bi se organizacija predvsem bavila letos, so 22. januarja kritično razpravljali člani predsedstva občinske konference SZDL.

Medtem ko je bil lani pri organizacijski krepitvi SZDL na terenu narejen očiten korak naprej in je organizacija tudi na občinski ravni kot v krajevnih skupnostih dobila ustreznejše mesto, pa je vrsta nalog ostala neuresničena. Načrtovano delegatsko izobraževanje je ostalo v pripravi, ni prišlo do boljšega dela potrošniških svetov, manj, kot so ljudje pričakovali, je bilo narejenega tudi pri obravnavi kritične analize političnega sistema.

Lani je bila v programu dela zapisana kadrovska in organizacijska prenova svetov in koordinacijskih odborov pri predsedstvu, kar je bilo uspešno izpeljano. Rezultat? Nekateri svete in odbore so ukinili, tako da jih je ostalo še 25, nedelavne člane in predsednike so zamenjali sposobnejši in delavoljnejši.

Tudi povsem konkretne naloge

tudi predvidena za odstranitev arhitektonskih ovir.

Med načrtovanimi nalogami je ostala le zapisana tudi sprememba občinskega dogovora o kadrovski politiki, vendar zadeva ni pozabljena — prav tako ni bilo načrtovane problemske konference o delovanju društev in družbenih organizacij.

Središče delovanja SZDL je še vedno v krajevnih skupnostih pri razreševanju komunalne problematike.

Ob kritičnem pregledu dobrih in slabih točk delovanja SZDL v preteklem letu je predsedstvo razpravljalo še o programskih usmeritvah za 1987.

Letos bo Socialistična zveza predvsem delovala tako, da bi dosegli preobrat v gospodarjenju in izboljšanju življenja, ob tem pa bo pozorna do vseh nepravilnosti v družbi in bo skušala delovati tako, da bo zanimiva za kar najširši krog ljudi.

R. BAČER

V občini počistiti vso nesnago

Široko zasnovana akcija ima tudi vzgojni pomen

NOVO MESTO — Za široko spomladansko olepševalno in očiščevalno akcijo na vsem območju novomeške občine je pred kratkim dal odlično zamisel svet za varstvo okolja pri občinski konferenci SZDL. O osnutku programa razpravljajo zdaj v posameznih okoljih, ki so predvidena za nosilce posameznih nalog.

Program uradno še niso potrdili, ker gre za tako široko družbeno akcijo in tako zahtevne naloge, da se jih bodo bržčas mnogi ustrašili. Obenem pa so v svetu poudarili, da bi tako programe najnuj morali uresničiti, če bi hoteli občino obvarovati pred nadaljnjim onesnaževanjem prostora, voda in ozračja.

Zagotoviti bo bilo možno, kar je v tej akciji predvideno, da bi vsaki med 32 krajevnimi skupnostmi v občini uredili vsaj eno (zdej črno) odlagališče odpadkov. Očistili naj bi bregove rek in vodotokov, vsaj obrobja gozdov in parkovne gozde, očistili javne parke in nasade, parkirišča in trge, uredili prometno in talno signalizacijo ter uredili območja vsaj dveh ali treh naravnih znamenitosti ali kulturnih spomenikov. Uredili naj bi tudi bivalna in delovna okolja ter vsaj eno nedeljo proglasili za dan brez vožnje avtomobilov.

Za izpeljavo teh nalog so predvideni Komunalna, osnovnošolska in srednješolska mladina, Gozdno gospodarstvo, turistična društva. Cestno podjetje, ribiči, stanovalci sosesk in čim širši krog občanov.

Ker vsem predlaganim delom Komunalna ne bi mogla slediti s svojo mehanizacijo, če bi jih hoteli opraviti v enem samem udarniškem dnevu, so v svetu za varstvo okolja menili, naj bi olepševalno akcijo izvajali en teden ali pa na več prostih sobot v aprilu.

R. B.

● Nekateri se vzpenjajo s pomočjo plezalne opreme, drugi pa — s pomočjo plave kuverte. (Marjan Bradáč)

● Za otroke in norce je svoboda nevarna. Ivan Simonič

● Imamo široke resolucije v ozkih krogih. Matija Logar

Jožeta ni več

Sedela sva z Jožetom Klevišarjem v prijetni senci ob sladkem hruskovem soku, na katerega je bil še posebno ponosen. »Letos je res dober, pa veliko ga je,« se je pohvalil. Bil je resnično dober, prav tako tudi malinov sok in lepe rdeče jagode, ki so se kar same ponujale. Ob tem razkošju, ki ga je dala narava in pridne roke, sva se pogovarjala o vsem mogočem. Največ o skupnem delu, o načrtih za naprej in o pomanjkljivostih, ki bi jih bilo treba odpraviti. Rad sem prihajal k njemu. Po nasvetu, po njegove preudarne in pomirjavalne besede. Jože je bil poln življenjskih resnic in raznolikega znanja. Bil je skrajno natančen

človek, nanj si se lahko brez pomislekov zanesel.

Sprva sem ga obiskoval predvsem zaradi sodelovanja na turističnem področju, saj je bil podpredsednik Dolenjske turistične zveze. S svojim znanjem in smislom za lepo okolje je veliko pripomogel pri svojem delu na tem področju. Sodeloval je pri vsaki akciji in nikoli ni vprašal, ali bo za svoje delo dobil plačilo. Kasneje sem ga pričel obiskovati tudi kar tako, ker sem pač čutil potrebo po pogovoru z njim. Od njega sem odhajal ves drugačen, pomirjen, kajti Jože je znal v nemirno človeško dušo vnesti toplino. Veliko mi je pomenilo njegovo prijateljstvo, njegov topel in iskren »pa kaj kmalu se zopet oglasi«.

Pa sem se res oglašil in to premalu. Nisem si prišel hladit duše, prinesel sem mu le cvetje v slovo. Vsi smo mislili, da bo živel še veliko let, kajti njegova življenjska radoživost je prikrivala leta in mnogo mlajši smo ga imeli za svojega vrstnika. Zato nismo mogli verjeti, da je te dni resnično odšel od nas.

ALOJZ SERINI

Solidarni z dobrimi delavci

Zbor uporabnikov skupščine novomeške stanovanjske skupnosti sprejel delovni prispevek za eno od meril za pridobitev solidarnostnega stanovanja

NOVO MESTO — Zbor uporabnikov skupščine novomeške stanovanjske skupnosti je pretekli petek sprejel predlog sprememb pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj. S tem je delovni prispevek postal eno od meril za pridobitev solidarnostnega stanovanja, merjenih ne le z delovno dobo, ampak tudi z delovno uspešnostjo prosilca in njegovega zakonca.

Prevladujoči merili za pridobitev solidarnostnega stanovanja še vedno ostajata socialno zdravstveno stanje in stanovanjske razmere družine, kar je seveda prav, saj le gre za solidarnostno reševanje stanovanjskih vprašanj. Spremenjeno pa je razmerje točk med posameznimi skupinami meril in vrednotenje stanovanjskih razmer, ki sedaj v skupnem dajo nekaj manj točk. Na njihov račun se je dalo doslej dobiti kar do 60 odstotkov vseh točk, če so prosilci le stanovali v dovolj slabi luknji. Dogajalo se je, da je bilo treba solidarnostno reševati prosilce iz vedno istih slabih lukenj v mestu, ki so vrgle največ točk. Delovna uspešnost lahko da za oba zakonca 100 točk, kar lahko pomeni okrog 60 mest po prednostni lestvici gor ali dol, če teh točk ni.

Že delovna skupina, ki je pripravljala besedilo predloga sprememb, se je srečevala z mnogimi pomisleki o tem

merilu. Nekaj se jih je pojavilo tudi na seji zbora. Gre seveda predvsem za vprašanje ocenjevanja delovne uspešnosti v delovnih organizacijah, če bodo tam res pošteno ocenili posameznikovo delo in če bodo pri ocenjevanju v enakem položaju tam, kjer bodo morali dati oceno za 3 in tam, kjer bodo ocenjevali 30 delavcev, prosilcev za solidarnostno stanovanje. Upati je, da bodo ocene vendar poštene in objektivne, saj naj bi jih obravnavali v izvršnem odboru sindikata ali delavskem svetu, vsekakor v nekem širšem sestavu delavcev. Ocene bodo morale biti take, da bodo zadržale tudi na sodišču v primeru pritožb.

Velja poskusiti, so menili delegati, saj je nekaj treba storiti. Po dosedanjih kriterijih so bili velikokrat na vrhu prednostne liste prav najslabši delavci. Dober, pridni delavec si je še iz luknje skušal narediti čim boljše stanovanje, medtem ko so si slabi praviloma prizadevali, da bi bilo čim slabše. Če bodo rezultati ocenjevanja slabi, bo zbor uporabnikov lahko še pred dokončno sestavo prednostne liste —

● Delegati v zboru uporabnikov skupščine novomeške stanovanjske skupnosti so tudi sprejeli družbeni dogovor o skupnih izhodiščih za oblikovanje stanarin v letu 1987 ter bili za 57-odstotno podražitev stanarin s 1. februarjem. To seveda skoraj gotovo ne bo edina letošnja podražitev. Stanarine naj bi ob koncu leta znašale 2,04 odstotka revalorizirane vrednosti stanovanjskega sklada, ob koncu leta 1986 je bil ta delež v Novem mestu 1,35.

razpis bo zunaj prihodnji teden — preoblikoval ta kriterij. Z. LINDIČ-DRAGAŠ

SREČANJE INVALIDOV

Sobotnega večera 17. januarja se bomo novomeški invalidi radi spominjali. Društvo invalidov nam je namreč pripravilo novoletno srečanje v hotelu Kandija. Srečanje je prijatelj in znanec je bilo zelo pristrčno. Razpoloženje so še popestrili fantje ansambla Cof. Po okusni večerji in kozarcu vina se je dobro razpoloženje še stopnjevalo, zabaven je bil bogat srecelov, skeči, zabavna tekmovalja. Takih večerov si invalidi še želimo.

NEŽICA BUT

VIŠJE STANARINE

METLIKA — Tukajšnji izvršni svet je pred kratkim sprejel povišanje stanarin. Te bodo od 1. februarja za 57 odst. višje kot decembra lani. S povišanjem cene v letošnjem letu naj bi do konca leta dosegli stanarino, ki bo znašala vsaj 2,04 odst. od revalorizirane vrednosti stanovanjskega sklada (danes namreč znaša le 1,46 odst.). Tako bodo tudi lažje vzdrževali stanovanja, saj so se doslej stanovalci večkrat pritoževali, da je vzdrževanje slabo.

»ZIMSKE URICE«

METLIKA — Po poletnih kulturnih prireditvah metliškimi mladincem se ni uspelo odpeljati z grajskega dvorišča kvadrov za oder. Čeprav so jim v gradu prisrskbeli celo prepoved s plačanim voznikom, ki je čakal na dvorišču dve uri, mladinskemu vodstvu ni uspelo najti štirih članov svoje organizacije, ki bi naložili oder na vozilo. Morda pa so se mladinci odločili, da bodo imeli na grajskem dvorišču tudi zimske kulturne prireditve — tako imenovane »Zimske urice«. Sedaj ko je na odru, ki je sicer last folklorne skupine Ivan Navraill, skoraj pol metra snega, bi bil ambient za takšne prireditve ravno pravičen.

M. B.-J.

Več znanja, več uspehov

V tovarni Krka se je lani raznih oblik izobraževanja ob delu udeležilo 1000 zaposlenih

NOVO MESTO — Četudi imajo v Tovarni zdravil Krka s 4022 zaposlenimi v 10 tozdih že zdaj daleč najboljše kvalifikacijsko strukturo na Dolenjskem in so tudi med prvimi v republiku in državi, izobraževanju vseeno posvečajo izredno skrb.

Kar 14 odst. visokošolskega in višješolskega kadra med vsemi člani kolektiva in 34 odst. vseh zaposlenih s srednješolsko izobrazbo se jim ne zdi dovolj. Čeprav imajo v svojih vrstah 9 doktorjev znanosti, 25 magistrstov, močno podpirajo in tudi organizirajo dodatno izobraževanje. V letu 1986 je 189 delavcev študiralo ob delu, tako zdaj specializacijo končuje nadaljnjih 7 ljudi, magisterij dela 13 zaposlenih, eden pa je pred doktorsko diplomu. Za izobraževanje so lani v Krki namenili 120 milijonov dinarjev. V preteklih 30 letih Krkinega obstoja je imel kolektiv 863 študentov, 665 delavcev pa je doštudiralo ob delu.

Razen tega je delovno prakso v Krki lani opravljalo 414 učencev in študentov, 700 pa so jih imeli na počitniškem delu.

Veliko pove tudi podatke, da je v šestnajstih letih kar 955 mladih iz vse države prejelo Krkine nagrade, ki so postale splošno znana izjemna spodbuda mladim raziskovalcem.

S pomočjo in po zaslugi lastnih strokovnih kadrov, kjer samo na raziskavah dela 300 strokovnjakov, so v zadnjih dveh letih razvili tehnologije za 10 novih proizvodov za bazično proizvodnjo farmacevtskih učinkovin, patentno so zaščitili 9 izumov in razvili tehnologije za farmacevtske oblike več kot 30 novih preparatov. Vsega skupaj pa ima novomeška Krka v Jugoslaviji in tujini vloženi 488 patentnih prijav in že podeljenih 274 patentov.

R. B.

Povpraševanju kos z novo opremo

V Novoteksovi predilnici v Metliki v preteklem letu precej posodobili opremo — Še veliko načrtov — Letos nove klimatske naprave

METLIKA — V Novoteksovi predilnici v Metliki so lani odšteli za naložbe milijardo dinarjev, vendar je šlo tu predvsem za mednarodne kredite. Investicije so bile še kako potrebne, kajti oprema je bila zastarela, povpraševanje po prejah pa je veliko.

Tako so s pomočjo mednarodnega kredita postavili novo proizvodno linijo, s pomočjo katere bodo po skrajšanem postopku izdelovali krajša vlakna, ki pa bodo tudi cenejša, saj bodo zanje uporabili domače surovine. Izdelava te tako imenovane efekte preje je še v preizkušnji, ki bo končana v prvi četrtini tega leta. Predvidevajo, da bodo na leto izdelali 450 ton te preje, prednost tovrstnega predenja pa je poleg tega, da je postopek zelo kratek, tudi v tem, da je potrebnih zelo malo delavcev v primerjavi s klasičnim postopkom. Vendar s otuditi ta postopek obdržali, ker je na trgu povpraševanje po klasičnim prejah in tkaninah še vedno veliko, to pa je tudi temelj Novoteksovega izvoza.

Seveda so posodobili tudi klasično linijo predpredenja, s tem pa se

ni izboljšala kvaliteta preje, pač pa se je kar za trikrat zvišala tudi produktivnost. Posodobili so tudi predilne stroje za efektno prejo, ki so jih lani preselili iz Novega mesta, tako

ZBOR OBČANOV O TELEFONJI

METLIKA — V ponedeljek, 2. februarja, ob 18. uri bo v občinski sejni sobi v Metliki zbor občanov KS Metlika. Beseda bo tekla o akciji za napeljavno telefona, kar je tudi za krajane te krajevne skupnosti zelo aktualno, zlasti za prebivalce Kidričevega naselja, Naselja Staneta Rozmana, Berčič, Krizveške vasi in druge. Skupščina KS Metlika poziva krajane, naj se v čimvečjem številu udeležijo tega zbora.

da tudi na njih sedaj predejo kvalitetnejšo prejo kot doslej. Seveda s tem proizvodnja v metliškem Novoteksu še ni povsem posodobljena. Želja imajo še veliko, v kolikšni meri jih bodo uresničili, pa

● V letošnjem letu načrtujejo, da bodo postavili nov sistem klimatskih naprav. S tem se ne bo izboljšalo le počutje delavcev, ampak bodo predvsem pridobili določeno relativno vlago in temperaturo, kar je pogoj za kakovostno prejo. S sedanjimi klimatskimi napravami tega namreč ne morejo doseči. Za naložbo so predvideli 100 milijonov dinarjev, vendar bodo morali po sedanjih izračunih odšteti vsaj dvakrat toliko.

je odvisno od uspešnega poslovanja. Vendar so prepričani, da že z doseženo posodobitvijo dobri rezultati ne smejo izostati.

M. B.-J.

Sprehod po Metliki

BELOKRANJSKO VINOGRADNIŠKO DRUŠTVO praznuje letos 10-letnico svojega delovanja. Vanj je včlanjenih že preko 700 vinogradnikov, ki se med drugim ponašajo s kvalitetnimi vini ter s pripravljanimi razstave belokranjskih vin, zadnjih pet let imenovane Vinska vigrad. Razprtijte med črnomaljskimi in metliškimi pridelovalci vin so se zadnji čas poleg in Vinska vigrad dobiva v Metliki domovinsko pravico.

V OKVIRU AKCIJE ZNANOST MLADINI pripravljajo tri mlade, vrle Metličanke nalogo o turizmu na sončni strani Gorjancev. Kaj poveljnega gotovo ne bodo mogle zapisati, nape in pomanjkljivosti pa bodo lahko navedle na najmanj sto tipkanih straneh. Priporočam jim, naj se razpišejo tudi o treh bodočih nežah, ki so si jih prislužili belokranjski turistični delavci v letu 1986.

METLIČANI NISO smučarski spretnejši, vendar zdaj pozimi ne sedijo pri radiatorjih, ampak se jih veliko hodi smučati. Bolj petični so gostje znanih domačin in tujih smučič, plitkožepi krajani pa se zadovoljijo z Gavgen hribom ali z Gačami. V bližini Črnomlaja se je učilo smučati tudi šestdeset metliških osnovnošolcev, med učitelji pa sta bila Juš Mihelčič in Matjaž Rus. Slednji ima zdaj čas, ko mu ni treba pisati predvolilnih govorov Janezu Vrančarju v Luigiju, kandidatu za župana leta 1990.

SNEŽNI PINGPONG — Črnomaljski se kar boje, da ne bi začelo z novo snežiti, kajti zopet bi se ponovil pingpong s snegom. Medtem ko ga cestarji s plugom potiskajo na pločnike, ga vsi tisti, ki morajo po odloku čistiti pločnike, mečejo nazaj na cesto, ker zlasti v starem delu mesta dvorjaka ni prostora. No ja, vsem se snežnih padavin ravno ni bati, kajti imajo to srečo, da jim sneg celo odpeljejo s tovornjaki. Vendar le nekaterim, skoraj bi lahko rekli izbrancem. Ostali nesrečniki, ki jim ne preostane nič drugega kot neprestano premetavanje, pa se sprašujejo, zakaj diskriminacija celo pri snegu.

INSPEKTOR ZA PROMETNE ZNAKE? — Prometna znaka, ki stoji pri gostilni Rog in onstran ceste in opozarjata na prehod za pešce, sta obrnjena v isto smer. Tako vodniki, ki prihajajo iz starega dela mesta, ne vedo, kaj je na znaku. Črnomaljski se čudijo, kako to, da inšpektor, ki je bil tako pikolovski in zahteval do čistilcev pločnikov, ni opazil te malomarnosti. Morda je preveč gledal v tla ali pa imajo na inšpekcijskih službah za prometne znake druge inšpektorje?

Drobne iz Kočevja

SEDEM ZVESTIH — Minulo sredo je bil sklican zbor občanov Šekšovega terena. Nihče sicer ni pričakoval, da se bo zbora udeležilo vseh okoli 2.000 volilnih upravičencev, tako skromne udeležbe pa tudi ne, prišlo je namreč le — 7 krajanov.

V NAMI KAPLAJA — Terasaste strehe se v Kočevju niso obnesle. To pa ne velja le za stanovanjske hiše, ampak tudi za največje kočevoško trgovino, blagovnico NAMA. Trgovke se znajdejo tako, da predstavljajo razstavljeno blago in podstavljajo vedra.

PUSTOVANJE STAREJŠIH — V domu starejših občanov se dogovarjajo z Livoldčani, da bodo že v februarju skupno organizirali pustovanje za varovanje tega doma. Livoldčani so že večkrat dokazali, da jim tudi ne norčije zelo uspevajo, saj je mesto na lanskem pustovanju v Kočevju zmaga njihova skupina z ženinom Gasperjem iz oslovine Mozelske.

ZIMSKE RADOSTI — Čeprav sneg že dolgo ne pada, so nekateri pločniki še vedno neočisti. Pešci hodijo zato po cesti, pred vozili pa beže s ceste in kobacajo v snežnih hrib ob cesti, od kod nato običajno zdrsejo naravnost pred avto.

Ribniški zobotrebci

RESNIH PRIPRAV NI — Bliža se pust, čas norčij, na katerega so se že pred nekaj leti v Ribnici že več mesecev prej resno pripravljali. Zdaj pa že nekaj let za pusta ni pravega veselja. Tudi letos ni slišati, da bo kaj spravilo ljudi v smeh. Ribničanje so na pusta skoraj pozabili in le še mrk govore o proizvodnji, inflaciji, cenah in podražitvi elektrike.

DOVOLJ NATEGOVANJA — Na Griču pri Ribnici je zršlo naselje 90 hiš in ob magistralni cesti so si uredili celo avtobusno postajališče, ki pa ima to slabo lastnost, da na njem avtobusi ne ustavljajo. Gričevljani pravijo, da jih že 4 leta nategujejo s postajališčem, zdaj pa so zvedeli, da je potrebnih za postajališče le še nekaj soglasij in da vse kaže, da bodo na njem že spomladaj ustavljali avtobusi in jim ne bo treba več peščiti do postajališča na Bregu.

SNEŽNE NEVŠEČNOSTI — Še minuli teden, ko so bile ceste spužvene, je bila še vedno zasnežena »želiezna cesta«. Lastniki hiš in lokalov po Ribnici so ga »kidali« različno: ponekod so pločnike popolnoma očistili, drugod le delno, ponekod pa zelo malomarno. Iz uradnih virov smo zvedeli, da so bile ceste spužvene, iz neuradnih pa, da je bila cesta proti Makošam pluzena le do Lipovca, »ker se za tiste štiri izgubljene duše v Makošah ne splača pluziti.«

Trebanjske iveri

PODPORA? — Večina popoldanskih obrtnikov v trebanjski občini prikazuje tako nizke dohodek, da se številni sprašujejo, kako neki se splača za take dinarje sploh delati. Zdaj bi ob skromnem zaslužku nemara kdo celo pomislil, da gre za nekakšno socialno vdajanje. Morda pa je to le vpliv vsejugoslovske mode, ko bi bili najraje vsi nerazviti, da se je jih usmilili tisti, ki pošteno delajo?

ČISTILNE NAPRAVE — Velika škoda za okolje je, ker je pri nas veliko čistilnih naprav, ki so zgolj spomeniki. V Mokronogu se bojijo, da se bo tudi njihova čistilna naprava znašla na takem spomeniškem seznamu. Že od leta 1980 mečkajo z dokončno usposobitvijo, tako da so naposed lanj ugotovili, da jim je zalilo vse črpalko. Precej denarcev bo potrebnih, da bi napravu popravili. Vse kaže, da se še najbolj zatika pri dogovoru, kdo naj bi bil upravljalec čistilne naprave. Ta bi moral zaposliti človeka, ki bi skrbel za ekološko nalozbo, in dokler ne bodo našli rešitve (beri: denarja!), bo vsa umazanja veselo tekla kar v Mirno.

KROMPIR — V mirnski Kolinski jim krompir povzroča sive lase. Le po zaslugi solidarnosti na ravni delovne organizacije bodo verjetno pretleklo poslovno leto zaključili tik »nad glavo«. In če se nočejo potopiti v izubo, ampak celo splaviti, se morajo odreči nadaljnjemu odkupu krompirja.

IZ NAŠIH OBČIN

Zaupajo le še družbenemu varstvu

Delavci Integralovega tozda Promet in delavnice vidijo rešitev iz težav v vodstvu s trdo roko — Siti neprestanih izgub — Premalo tovarnjakov

ČRNomeLJ — V tukajšnjem Integralovem tozdu Promet in delavnice so se že nekaj časa vrstile težave, iz katerih pa se niso mogli izkoptati. Delavci so postajali nezadovoljni, nezaupanje v vodilne in vodstvene delavce je raslo in končno pripeljalo do tega, da so zahtevali ukrep družbenega varstva.

Kot je povedala predsednica osnovne organizacije Zveze sindikatov v tozdu Fanika Malerič, je vzrokov za nezadovoljstvo delavcev v njihovem kolektivu sicer veliko, vendar pa v ospredje postavljajo prav težave z vodstvom. »Presenetljivo je bilo, kako so bili odkriti in brez dlake na jeziku na naši letni konferenci osnovne organizacije sindikata. Nič niso olepševali, zahtevali pa so vodstvo, ki bi imelo bolj trdo roko kot sedanje,« pravi Maleričeva.

Delavci so tudi siti izgub, ki jih pestijo že nekaj časa. Pripravljeni so celo, da bi nekaj časa prejemali vsi enake osebne dohodke, če bi jim le kdo dal zagotovilo, da jim bo šlo potem boljše. Tako so se pripravljene žrtvovati, kljub temu da so prejemki že sedaj nizki in zaposleni z njimi niso preveč zadovoljni. Vendar svojih osebnih dohodkov v težavah, v katerih so se znašli, ne postavljajo v ospredje.

Fanika Malerič

Manj stanovanj, več hiš

V črnomaljski občini naj bi v tem srednjeročnem obdobju zgradili 126 stanovanj in 342 hiš — Boje se težav

ČRNomeLJ — V delovnih organizacijah v črnomaljski občini so načrtovali, da bodo v tem srednjeročnem obdobju njihovi delavci reševali stanovanjska vprašanja z zgraditvijo 150 zasebnih hiš ter nakupom oz. gradnjo 96 družbenih in 48 drugih stanovanj.

Po zadnjih podatkih bi v tem srednjeročnem obdobju zgrajenih le 126 stanovanj, a 342 hiš — gradnjo tolikih hiš nameravajo kreditirati v delovnih organizacijah. V kolektivnih se namreč raje odločajo za takšen način reševanja stanovanjskih težav, saj z manjšimi sredstvi lahko rešijo prošnje

večjemu številu prosilcev. To hkrati pomeni, da je stanovanjskih potreb v občini veliko več, kot so opredelili v planskih dokumentih. Vendar pa se že po tej težavi, ki bodo nastale zaradi tako obsežne gradnje stanovanjskih hiš.

Od leta 1972, ko je bil v Črnomlju ustanovljen občinski solidaristični sklad, so začeli graditi solidaristična stanovanja. Do danes so jih zgradili 153, torej 15 odst. vseh družbenih stanovanj, s katerimi upravlja skupnost stanovalec. Vsako leto se na razpis za ta stanovanja prijavi okrog 70 prosilcev, vendar jih okrog 20 ne izpolnjuje pogojev. Polovici prosilcev rešijo prošnje v dveh letih. Teh stanovanj je očitno premalo, poleg tega pa veliko mladih družin, ki dobijo solidaristična stanovanja za 5 let, stanovanj po tem času ne vrnejo skladu za družbeno pomoč.

V devetih mesecih lani je stanovanjska skupnost subvencionirala stanarine 54 prosilcem, in sicer skupaj 782.405 din.

M. B.-J.

Nagradijo vsak pameten predlog

Inovacijska komisija čateške Elme bi želela še več koristnih idej

ČATEŽ — Vodja proizvodnje v tovarni Elme na Čatežu je skoraj poldrugo leto Franc Anžlovcar, 33-letni inženir strojništva. Anžlovcar je v Elmi od leta 1982, pred dvema letoma pa je bil med pobudniki za ustanovitve inovacijske komisije v tovarni, ki ji še zdaj predseduje. V komisiji sta še tehnolog in elektricar.

»Vsak pameten predlog, idejo, ne glede na to, če jo uredimo v proizvodnji ali ne, dobi simbolično nagrado. Nevoščljivost ni tako velika, morda tudi zato, ker nagrade niso visoke. Najtežje je pri našem delu, ker ni razmejeno, kaj je delovna dolžnost, na primer

Franc Anžlovcar

tehnologa, in kaj je več od tega. Sicer pa gre v bistvu bolj za tehnične izboljšave kot za klasične inovacije. Vsaka izmed šestih predlaganih v zadnjem času je koristna. Morda sta se najbolj vidni izboljšavi Vinka Kamina pri stružnih avtomatih ter Draga Zagorčana in Milana Barleta pri izdelavi nosilcev gumba za stikala. Vsak delavec je dobil po star milijon, kar je res malo, spodbuda pa je le,« je povedal Anžlovcar.

Doma je v vasi Goljek, približno 2 kilometra od Čateža. Pomaga očetu na 5 ha veliki kmetiji. Čistih kmetov je v vasi kvečjemu 5, le nekaj teh hribovskih kmetij je res produktivnih, da se živijo s kmetovanjem in imajo tudi tržne presežke.

P. P.

NEZADOVOLJNI S CESTAMI

STRUGE PRI KOČEVJU — Krajanje te krajevne skupnosti, ki živijo v 14 vaseh in zaselkih, imajo ostre pripombe k vzdrževanju cest. Ne le da jim namenjam premalo denarja, leta tudi ni najbolje razporejen. Da bi se izognili vzdrževanju in obnavljanju cest po »občutkih in zahtevah uspešnih krajanov«, predlagajo, da bi vzdrževalci cest z natančnejšimi in objektivnejšimi merili določili prednostni vrstni red. S programi bi morali dosledno seznaniti tudi vse vaške odbore in vodstvo krajevne skupnosti, ki so tudi odgovorni za stanje na tem področju.

V. D.

Na območju občin Kočevje in Ribnica je edina domača surovina

V razpravi je sodelovala tudi članica CK ZKS Marija Iskrnenovič, ki je med drugim poudarila, da je potrebno za enak vzgojno-izobraževalni program zagotoviti tudi enake materialne pogoje, neglede na razvítost posamezne občine. Posredovala je tudi mnenja aktiva knjižničarjev, da je iz gradiva o razvoju vzgoje in izobraževanja neupravičeno izpuščeno knjižničarstvo.

lesna šola oddaljena od Kočevja in Ribnice okoli 80 km.

Sicer pa je bilo v razpravi o vzgoji in izobraževanju poudarjeno, da so rezultati izobraževanja v usmerjenih šolah slabši, kot so bili prej v poklicnih šolah, da ni zaživela svobodna menjava dela, da so učenci in učitelji v srednjem šolstvu preobremenjeni, itd. Matjaž Nosan, sekretar predsedstva ZK občine Ribnica,

J. PRIMC

J. PRIMC

tu. Imamo le 14 tovornih vozil, če pa bi hoteli voziti za T.I.R., bi jih morali imeti 30,« niza Maleričeva. Da bi torej bili uspešni — to pa pomeni, da bi morali bolj prodreti na tržišče — bi morali imeti tudi dovolj velik voznik park. Tako pa nimajo s čim, kajti od 14 tovornjakov so skoraj vsi stari od 8 do 10 let. Za uspešno delo bi tako potrebovali kar 30 novih vozil, za katere pa ni denarja. Tudi delovna organizacija SAP, v katero so vključeni, jim pri tem ne more pomagati.

Vse te težave so pripeljale delavce do tega, da zahtevajo družbeno varstvo, za katerega se je že odločil tudi črnomaljski izvršni svet. V Integralovem tozdu so prepričani, da jim lahko zagotovijo boljše življenje v kolektivu le še začasno vodstvo, in upajo, da tokrat ne bodo razočarani.

M. BEZEK-JAKŠE

KRVODAJALSKA AKCIJA

ČRNomeLJ — Občinski odbor Rdečega križa Črnomelj organizira v torek, 3. februarja, krvodajalsko akcijo za potrebe transfuzijske postaje Splošne bolnice Novo mesto. Odhod vlak v Novo mesto bo iz Črnomlja ob 6.45. Rdeči križ vabi krvodajalce, da se akcije udeležijo v čim večjem številu.

ZAČETEK AKCIJE »ZAKLJUČNI RAČUNI«

ČRNomeLJ — Črnomaljski občinski svet Zveze sindikatov je pred kratkim začel obširno in dobro pripravljeno akcijo »Zaključni računi«. Kljub temu da so to akcijo v črnomaljski občini že vrsto let zelo uspešno izpeljali, pa so ji v letošnjem letu namenili še posebno pozornost. Ocene gospodarjenja namreč kažejo, da nekaterih bistvenih ciljev, ki so jih zapisali v planske dokumente, v delovnih organizacijah ne bodo dosegli. Novost letošnje akcije je primerjava rezultatov gospodarjenja v panogi in med panogami. V črnomaljskih kolektivih posvečajo veliko pozornosti tudi ocenjevanju poslovnih delavcev in ostalih delavcev s posebnimi pooblastili. Akcija bo končana konec februarja.

Bojijo se slabih starih časov

ČRNomeLJ — Brivsko-frizersko podjetje je ena najmanjših samostojnih delovnih organizacij v črnomaljski občini, saj ima v dveh poslovalnicah v Črnomlju in eni v Semiču zaposlenih le 12 frizerk. »V Črnomlju je večkrat slišati kritike, ki letijo na majhna podjetja, vendar k nam ni prišel še nihče s predlogom, da bi se s kom združili. In se tudi ne bi. Navadili smo se gospodariti sami,« pove direktorica podjetja Zlata Ducič. »Naše podjetje obstaja že okrog 40 let, vendar nas takrat, ko nam je bilo težko, ko smo si pritrgovali

Zlata Ducič

pri osebnih dohodkih, da smo kupovali lokale, nihče ni videl. Šele zadnjih 8 let nam gre nekoliko bolje. Res je, da bi morali še veliko vlagati. V kratkem nameravamo urediti pralnico in pisarno v hiši blizu tovarne Beti. Razmišljamo, da bi posodobili tudi frizerske delavnice, vendar se bojimo posojil. Majhni smo, na pomoč drugih ne moremo upati, torej smo odvisni od tega, kar ustvarimo,« pripoveduje Ducičeva.

Sicer pa jim gre v Brivsko-frizerskem podjetju, poleg še enega moškega frizerja edinem v Črnomlju, čeprav se bojijo, da bi se zopet ponovili slabi časi, sedaj kar dobro. Lani so načrtovanih 30 milijonov din prometa presegli že v devetih mesecih, samo decembra pa je bilo prometa za 6 milijonov dinarjev. Priznavajo, da je njihovo delo bolj sezonsko ter da so od zasluzka celotnega kolektiva odvisni tudi njihovi prihodki, ki so znašali decembra od 130 do 290 tisočakov. »Povedati pa moram, da naše cene niso zasojene, saj so v povprečju za četrtino nižje od cen, ki jih imajo tovrstna podjetja v Ljubljani. Res pa je tudi, da imamo na mesec le 60 ur režijskega dela,« pojasni Zlata.

M. B.-J.

Porodne težave kočevskega doma starejših

Po sledi govoric

KOČEVJE, RIBNICA — Iz ribniške občine je prišlo sporočilo, da je iz doma starejših občanov v Kočevju odšlo več starostnikov iz ribniške občine. Obiskali smo nekatere varovance doma, njihove svojce, socialne delavce, na koncu pa še direktorja doma starejših občanov v Kočevju Jožeta Novaka in zaprosili za pojasnila o teh pripombah.

»Naš dom so doslej res zapustili trije varovanci, vsi iz ribniške občine. Noben izmed njih pa ob slovesu ni krivil za odhod valil na osebje doma, hrano ali kaj drugega. V pojasnilo so vedno navajali razne druge vzroke, osebne in tudi v zvezi s plačevanjem oskrbnine. Pri vseh smo imeli občutek, da odhajajo od nas s težkim srcem.

S hrano je pač težko ustreči 120 do 124 ljudem. Vsak dan kuhamo pet različnih vrst jedil za zdrave varovance in še štiri jedilnice za tiste, ki imajo dietno hrano. Jedilnici so sestavljeni po zdravnikovem navodilu.

Dom se je polnil vse do decembra in imeli smo nekaj začetniških težav. Nekateri smo že odpravili, druge pa še urejamo. Bistvene so, da na razpise nismo dobili delovnega terapevta in fizioterapevta ter da je bil dom grajen tako, da bo v njem tretjina nepokretnih in dve tretjini zdravih varovancev, dejansko pa je obratno. Zaradi take sestave varovancev bo potrebno tudi delno preurediti naš dom, medicinske sestre pa tudi že dodatno usposabljam.

V začetku je bilo tudi nekaj zapletljivosti s financami in plačevanjem oskrbnine. Treba pa je dodati, da naš dom ni socialna ustanova. Poslujemo na ekonomski osnovi. Cene so zdaj take: najnižja za bivanje v dvoposteljni sobi znaša 86.610 din na mesec, v enoposteljni s balkonom pa je najvišja 95.280 din. K tej osnovni ceni pa je treba prišteti še dodatke za razne diete, ki znašajo od 100 do 140 din na dan, pa tudi dodatek za pomoč in postrežbo, ki ga za zavarovanje priznava Skupnost pokojinskega in invalidskega zavarovanja (SPIZ), samoplačniki pa ga morajo sami plačevati. Ta dodatek znaša za polpokrnetne varovance okoli

Jože Novak

23.000 na mesec, za nepokretna pa okoli 46.000 din. Zdravstvena skupnost plača na dan na varovanca, ki je

Direktor Novak je nadalje povedal še, da se je kočevski dom polnil v primerjavi s podobnimi domovi po Sloveniji znatno hitreje, zato so bili večji tudi takto imenovani zagonski stroški. Ti so bili planirani v višini 8 milijonov dinarjev, dejansko pa so znašali do konca minulega leta kar 33 milijonov, kar naj bi zagotovila socialna skrbstva občin Kočevje in Ribnica, odkodef so varovanci. Do konca leta je bilo pokritih nekaj preko 30 milijonov dinarjev, ostalo pa še ni.

potreben bolnišnične nege, še 2.485 din; za varovanca, ki je potreben nadaljevalne bolnišnične nege pa 2.666 din na dan« je povedal Jože Novak.

J. PRIMC

Les imajo, lesne šole pa ne

Kočevje in Ribnica zahtevata dislocirani oddelek lesne šole — Zdaj predalec

KOČEVJE, RIBNICA, LJUBLJANA — Medobčinska gospodarska zbornica in medobčinski svet ZK bosta podprla pobudo iz občin Kočevje in Ribnica, da bi Kočevje dobilo dislocirani oddelek lesarske šole. Tako so sklenili na seji medobčinskega sveta ZK Ljubljana — okolica 20. januarja, ko so med drugim razpravljali tudi o nalogah zveze komunistov v nadaljnjem razvoju vzgoje in izobraževanja.

Na območju občin Kočevje in Ribnica je edina domača surovina

V razpravi je sodelovala tudi članica CK ZKS Marija Iskrnenovič, ki je med drugim poudarila, da je potrebno za enak vzgojno-izobraževalni program zagotoviti tudi enake materialne pogoje, neglede na razvítost posamezne občine. Posredovala je tudi mnenja aktiva knjižničarjev, da je iz gradiva o razvoju vzgoje in izobraževanja neupravičeno izpuščeno knjižničarstvo.

lesna šola oddaljena od Kočevja in Ribnice okoli 80 km.

Sicer pa je bilo v razpravi o vzgoji in izobraževanju poudarjeno, da so rezultati izobraževanja v usmerjenih šolah slabši, kot so bili prej v poklicnih šolah, da ni zaživela svobodna menjava dela, da so učenci in učitelji v srednjem šolstvu preobremenjeni, itd. Matjaž Nosan, sekretar predsedstva ZK občine Ribnica,

J. PRIMC

lesna šola oddaljena od Kočevja in Ribnice okoli 80 km.

Sicer pa je bilo v razpravi o vzgoji in izobraževanju poudarjeno, da so rezultati izobraževanja v usmerjenih šolah slabši, kot so bili prej v poklicnih šolah, da ni zaživela svobodna menjava dela, da so učenci in učitelji v srednjem šolstvu preobremenjeni, itd. Matjaž Nosan, sekretar predsedstva ZK občine Ribnica,

J. PRIMC

Zamenjava izrabljene opreme

Trebanjci v letošnji občinski resoluciji načrtujejo posodobitev proizvodnje — Odprava ozkih grl, osvojitve dohodkovno in izvozno zanimivih programov

TREBNJE — Družbeni proizvod bo v trebanjski občini letos predvidoma narasel za 4,1, dohodek v gospodarstvu in fizični obseg industrijske proizvodnje pa za 4 odstotke. Tako vsaj načrtujejo v letošnji občinski resoluciji, ki so jo sprejeli delegati trebanjske občinske skupščine prejšnji teden.

Če bodo hoteli uresničiti te in še druge dokaj pogumno zastavljene načrte (denimo: izvoz naj bi skupaj povečali za 15, samo na konvertibilne trge pa za 18,5 odstotka), bodo morali v trebanjskem združenem delu izboljšati organizacijo dela, obstoječe zmogljivosti pa bolje izkoristiti tudi na račun večžarninskega dela. Pospeševanje razvojne in inovativne dejavnosti ter povezovanje z drobnim gospodarstvom naj bi pridjalo pomemben prispevek k temu.

Z boljšo tehnično opremljenostjo in več strokovnjaki naj bi dosegli boljše kakovost izdelkov. Zato bodo letos ozdi vlagali predvsem v zamenjavo izrabljene opreme in modernizacijo proizvodnje.

V Tesnih v Veliki Loki bodo vlagali v izgradnjo obrata Dodelava, v skladiščne prostore in opremo; v Trimu v tehnološko opremo in interni transport; v KZ Trebnje v skladišče semenskega krompirja v Velikem Gabru in opremo. Kmetijsko gospodarstvo Slovenska vas načrtuje naložbo v opremo, Industrijski obrat Pohorje na Dobu pa v rekonstrukcijo peččenega litja in obnovu kovanja. V Trelesu bodo letos zamenjali iztrošeno opremo, Mercator — Rožnik pa bo prenovil samopostrežne trgovine na Mirni, poslovalnico 2 in blagovnico v Trebnjem. Trebanjska Obrtna zadruga naj bi z nakupom je prišla do ustrežnejših prostorov, v Labodovi temeljni organizaciji Te-

menica pa bodo zamenjali oziroma dokupili opremo. GG Brežice-tozd Mokronog načrtuje naložbo v transportna sredstva, GG Novo mesto-TOK Trebnje pa v pomožni objekt na žagi, zgradili pa bodo še 1,8 km gozdne ceste. GKP Trebnje, ki je, kot vemo, pod prisilno upravo, se je odločilo za nadomestne zanje opreme in nakup računalnika.

IMV na Mirni predvideva letos naložbo v opremo in prestrukturiranje proizvodnje. Novolesov tozd Tovarna ploskovnih elementov na Račjem selu bo še dopolnil tehnološko opremo, Sentruperški Agrostroj pa bo v Prelesju pričel graditi proizvodno halo. Kolinska na Mirni bo letos nadaljevala z naložbo za razširitev proizvodnih zmogljivosti za proizvodnjo otroške hrane. Zmaga pa bo prenovila proizvodne prostore.

P. P.

Poti do deviz so že odprte

V turizmu velja samo daj-dam — V brežiški občini se zato osredotočajo na kakovost ponudbe z boljšo organiziranostjo in sodelovanjem

BREŽICE — V tem srednjeročnem obdobju dajejo Brežičani še naprej prednost turizmu in gostinstvu, saj doslej niso izkoristili možnosti za njun razmah...

restavracijo. Nekaj sob bodo pridobili tudi nad Gostiščem pri kinu.

Na čateškem Motelu Petrol ostajajo pri tranzitnem turizmu, vendar računajo, da bodo te zmogljivosti kmalu preskromne.

ven gostinskih storitev, ki zadnje čase nazaduje tudi zaradi prostorske stiske, kot pravijo.

Poživitev turizma pričakujejo v brežiški občini še od boljšega sodelovanja s Turistično zvezo.

J. TEPPEY

Skrbi zaradi mrtvih in živih

Pišce v zimi

PIŠECE — Zma krajane bolj povezuje kot drugi letni časi. Kmetje in drugi si laže utrčajo prsto popoldne ali večer.

Mira Podgoršek

prispevali. Vse je odvisno od tega, kdaj bo pošta izpolnila svojo obljubo.

»A to še ni vse,« sta nadaljevali. »Razširili in asfaltirali bi radi cesto proti Sromljam.

Omerzelova in Podgorškova sodelujeta tudi v ženskem pevskem zboru, ki so ga ustanovili pred dvema letoma.

Milka Omerzel

On jo je tudi nagovoril, da se je pridružila pevskemu. Ni ji žal. Občinstvo je njihove dosedanje nastope navdušeno pozdravilo.

J. T.

Tesno s cvenki

Največ ga bodo porabili za asfalt na krajevnih poteh in po vaseh

BIZELJSKO — Krajinani bodo letos nadaljevali asfaltiranje poti. Koliko bodo naredili, ta hip ne vedo povedati.

Na pomlad bodo na Bizeljskem z okrasnim grmičjem zasadili okolico mrliške vežice.

Upajo, da je ne bodo znova odložili. Ljudje so naredili vse, kar je v njihovi moči.

OSTALI SO RAJE DOMA — Na Bizeljskem še vedno ne vedo, če so ob dvajsetletnici obstoja Občinske turistične zveze dobili kako priznanje...

KAJ BI TARNALE — Tako pravijo Pišečanke, ki so nadvse iznajdljive. Rade imajo živahno društvo in kulturno življenje.

STABILIZACIJSKA ZIMA — Najbolj so je veseli starši, saj otrokom za smučanje marsikdaj ni treba odšteti niti dinarja.

S PUSTNIMI RESNICAMI NA DAN! — Obljuba dela delo in Turistično društvo Brežice pričakuje, da bodo pisma s prispevki za letošnje pustno glasilo brežiške občine kar deževala.

SMUČARSKO PRVENSTVO

Sredi januarja je bilo na Soriški planini republiško tekmovanje v alpskem smučanju.

TATJANA KLAKOČAR, 5. r OŠ Koprivnica

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Od 17. do 23. januarja so v brežiški porodnišnici rodile: Breda Efermovski z Bregov — Barbaro, Mirjana Bošnjak iz Klokočevca — Majo, Anica Frankovič iz Kostanjke — Damjano, Marija Klemenčič iz Pokleka — Mateja, Antonija Petrič iz Pokleka — Katarina, Marija Rožič iz Tomaševca — deklico, Renata Hrušovar iz Sotelskega — Samantha. Čestitamo!

Krške novice

(PRE)VNITI KOMUNALCI — Pisali smo že, da se krške komunalne službe niso preveč dobro odrezale, ko je začel padati sneg.

OBUTA KOVAČEVA KOBILA — V krški občini imajo precej športnih društev, vendar se za sedaj najbolj godi rokometšem.

MESEČNE FILMSKE VSTOPNICE — Uprava Delavskega kulturnega doma Edvarda Kardelja obvešča obiskovalce, da je uvedla abonmajske mesečne filmske vstopnice.

Sevniški paberki

LOV ZA ZAKLADI — Učiteljem osnovnih šol v sevniški občini so v sevniškem kinu za zaključek izobraževalnega dne zavrtili film Lov za zakladi.

SVEČE — Mnogi romantično vzdihujejo, ko opazujejo ledene sveče na strehah.

USMERJENCI — Kaj se bo izcimilo iz kratice RRR, ki si jo je izmislila Mladina, pomeni pa — reformatorji reformirajo reformo.

SZDL je fronta za vse ljudi

Najpomembnejša naloga SZDL v krški občini bo priprava na izvedbo referenduma za krajevne samoprispevke in za gradnjo zdravstvenega doma

KRŠKO — Na programski seji občinske konference SZDL Krško, ki je bila pretekli teden, so delegati kritično pregledali svoje delovanje v preteklem letu in sprejeli delovni program za letos.

»SZDL mora širiti prostor za reševanje vseh problemov posameznikov, družbenih skupin in družbe kot celote.

ko, da bo delovala neformalno, nešablonsko, da bo dopuščala politične aktivnosti vsem ljudem.

Kot prvi problem so na seji obravnavali delovanje delegatskega sistema. Dogaja se, da delegati ali celo delegacije ne opravljajo dobro svojih nalog.

V razpravi je sodeloval tudi predstavnik republiške konference SZDL Niko Rihar, ki je dejal, da je SZDL sedaj nujno potrebna.

posvetiti tudi usposabljanju aktivistov za delo na terenu. Bolje bo treba poskrbeti za obveščanje, nasploh pa okrepite vlogo in pomen različnih vaških odborov, skupnosti stanovalcev itd.

Sicer pa ostaja najpomembnejša politična naloga SZDL v krški občini izvedba odprte in demokratične javne razprave o vseh pomembnih

vprašanjih, zlasti o programu samoprispevka. Do konca tega leta poteče tudi mandat organom in vodstvom organizacij SZDL v krajevnih skupnostih, občini in republiki.

J. S.

ELEKTRIKO POD ZEMLJO

DOBOVA — V Ločah, Rigoncah, na Gmajni in na Mostecu bodo letos dobili električno napeljavno, zato je komunalna komisija pri svetu krajevnih skupnosti pozvala k sodelovanju vaške odbore.

STANARINE NAJ POKRIJEJO VZDRŽEVANJE

BREŽICE — Vsaka podražitev vzbuja nejevoljo, posebej še stanarine. Toda višje stanarine so edina pot do tega, da družbena stanovanja ne bodo propadla.

Ukazi jemljejo voljo do dela

Z letne seje občinskega sveta zveze sindikatov v Sevnici — Kriza prinaša ravnodušnost in apolitičnost — Letne seje vsem preveč po istem kopitu

SEVNICA — Izostajanje delegatov in članov vodstev postaja vse večji problem tudi za sevniški občinski svet Zveze sindikatov Slovenije.

Tako ugotavljajo pri sevniškem občinskem sindikalnem svetu, na njegov letni seji prejšnji četrtek pa je predsednik Janez Levstik dovolj (samo)kritično ocenil delovanje množične delavske organizacije.

V sindikatu se sicer lahko tolažijo, da se s podobnimi težavami srečujejo tudi drugod, toda s tem se nikakor nočejo sprijazniti.

gospodarske in politične preнове, poudarjajo sevniški sindikati. Kljub temu da so sposobni samokritično pregledati svoje delovanje in so se aktivno vključevali v najpomembne-

OBČINARJI V KRMELJU

KRMELJ — Delegacija sevniške občine na čelu s predsednico občinske skupščine Bredo Mijovič in predsednikom Socialistične zveze Jankom Rebernikom se je prejšnji petek mudila na delovnem obisku v Krmelju.

jša dogajanja v občini, se po besedah sekretarja občinskega sveta ZSS Zdravka Groboljska nikakor ne morejo otresti občutka, da se v praksi pre-

Dokler bo toliko direktiv od zgoraj, bo vse več ravnodušnosti med delavci. Gre v bistvu za občutek nemoči, da bi spreminjali družbene tokove.

malo kažejo kot enakopraven politični subjekt.

P. PERC

Elektrarna bo vzela pitno vodo

Šmarčna gradi dom

ŠMARČNA — Zaradi načrtovane gradnje savskih elektrarn nas je strah, kaj bo s pitno vodo. Vaški vodnjak nam bo podtalnica takoj po izgradnji HE Boštanj zalila in skrbi nas, kje bomo dobili vodo.

Dobovšek je »deklica za vse«. Seveda bi brez njega tudi gradnja večnamenskega doma na Šmarčni ne napredovala tako naglo.

Franc Dobovšek

Šmarčno in Kopoljem. Nikakor pa ne smemo pozabiti, da so bile vse naše razpoložljive sile usmerjene predvsem k izgradnji tako pričakovane in zaželjene telefona.

Na srečo je konec avgusta in v začetku septembra le prikapljal nekaj milijončkov, ki so jih brž porabili za nabavo oken, vrat, talnih plošč, elektromateriala za napeljavno v klubski sobi.

P. PERC

ŠOLSKI RADIO

Pionirji naše šole smo dolgo časa pustili samevati šolski radio. Nekdaj smo vrteli kasete in plošče, vendar smo s tem zaradi nesoglasij prenehali.

PRIMOŽ JESENKO, 6. a OŠ bratov Ribarjev Brežice

SREČANJE POBRATENIH

Naša šola je pobratena z 11 šolami iz vse Jugoslavije. Vsako leto se srečamo v drugem kraju. To srečanje bo letos v Nikšiču v Črni gori.

PRIMOŽ JESENKO, 6. a OŠ bratov Ribarjev Brežice

Vedno premalo denarja

V krški občini so lani porabili za kulturo 111 milijonov dinarjev — Da je za kulturo premalo denarja, je krivda tudi v prenizki prispevni stopnji

KRSKO — »Lani smo v naši občini porabili za kulturo 111 milijonov dinarjev. To pa je malo glede na to, da pri nas deluje vrsta kulturnih institucij, ki imajo bogate programe, prav tako pa je malo glede na gospodarsko moč občine. Tako je večina mojega dela posvečena vprašanju financiranja, pa tudi pripravi skupščin in podobnega, medtem ko mi zelo malo časa ostane za to, da bi spremljala še delo kulturnih ustanov. Vendar je to samo rešitev v sili. Zaposleni v teh kulturnih ustanovah se morajo ukvarjati še z nabiranjem denarja, medtem ko jim za pravo dejavnost ostaja zelo malo časa in tudi energije.«

Ker manjka denarja že za profesionalne kulturne ustanove, ga za amatersko kulturno dejavnost ostaja še manj. Najbolj kritično je s financiranjem kulturnih domov po krajevnih skupnostih. Doslej to ni bilo prav urejeno, ni bilo denarja za vzdrževanje. Pogosto pa niti lastniški status ni urejen. Manjka pa tudi mentorjev, ki bi posamezne dejavnosti vodili, še tisti, kiso, pa so preslabo plačani. Poleg tega v krški občini ne premore niti ena delovna organizacija animatorja, ki bi skrbel za kulturno dejavnost.

J. S.

Vida Fritz: »Ko se deli denar družbenim dejavnostim, je kultura vedno zadnja.«

javnost ostaja še manj. Najbolj kritično je s financiranjem kulturnih domov po krajevnih skupnostih. Doslej to ni bilo prav urejeno, ni bilo denarja za vzdrževanje. Pogosto pa niti lastniški status ni urejen. Manjka pa tudi mentorjev, ki bi posamezne dejavnosti vodili, še tisti, kiso, pa so preslabo plačani. Poleg tega v krški občini ne premore niti ena delovna organizacija animatorja, ki bi skrbel za kulturno dejavnost.

J. S.

Izšlo naj bi kar 21 knjig!

Založniški program izdajateljske dejavnosti pri Dolenjskem muzeju potrjen — Nove pogumne brazde v založniški ledini — Prvič: literarne knjige

NOVO MESTO — Novomeška založba, kar naj bi bil krajši naziv za dejavnost, zasnovano pri Dolenjskem muzeju v obliki založniškega konzorcija, je pogumno zarezala prve brazde na dokaj trdi založniški ledini. Pogumno pravimo zato, ker knjige prihajajo na svetlo ob velikih denarnih pa tudi organizacijskih, tehničnih in drugih težavah, ki običajno spremljajo dejavnost te vrste in se z njimi otepa celo naše osrednje založniške hiše. Toda čeprav je tako, pa ljudem, ki so se vpregli v to dejanje, še na misel ne pride, da bi odnehali. Vztrajajo in so še pripravljani vleči založniški voz naprej kljub neprijetnim časom za tako dejavnost, ne da bi za to pričakovali plačila. Svoj entuziasmični trud imajo za poplačan, če jim uspe publikacija ne le natisniti, ampak tudi spraviti do kupcev oziroma bralcev. Reči je treba, da vsaj do zdaj ni bilo deplasiranih natisov, kar tudi pomeni, da založba pravilno zastavlja svoj program.

Te dni se je izoblikoval dokončen program knjižnih del, ki naj bi izšla v letu 1987. Program, ki so ga tudi že potrdili, obsega kar 21 najrazličnejših publikacij. Vendar je treba pojasniti, da so upoštevane tudi knjige, ki so bile sprejete že v lanskem programu, pa iz najrazličnejših razlogov niso mogle iziti. Poleg tega so v skupno število zajeta nekatera dela, ki bodo letos le v tako imenovani obdelavi, natisnjena pa prav gotovo kasneje. Bržčas se bo tako zgodilo še s kakšnim drugim delom, tako da bo število letos natisnjenih del gotovo manjše od števila del, sprejetih v program.

Kaj mora še iziti iz programa za leto 1987?

● Najprej je tu monografija o Vladimiru Lamutu, za katero je besedilo

KNJIGE IZPODRINILE BRALCE!

KRSKO — Valvasorjeva knjižnica je tako na tesnem s prostori, da je morala ukiniti čitalnico. Sobo, kjer so se bralci radi zadrževali, listali po revijah in ostalem časopisu, v njej pa so bile tudi razstave ter literarne in druge prireditve. So zasedle knjižne police s knjigami. Novo pridobljenih knjig knjižnica namreč ni imela več kam razmeščati, kakih drugih prostorov pa ne dobi. Prostorsko stisko bodo odpravili šele po preselitvi knjižnice v sobe kapucinskega samostana, ki pa jih morajo poprejše urediti.

napisal in likovni izbor opravil dr. Milček Komelj. Monografija, ki ima okoli 290 strani, bo izšla pred slovenskim kulturnim praznikom. Pred izidom je tudi monografija o Jakčevem domu. To je delo več avtorjev, obsega okoli 100 strani besedila ter 336 strani črno-belih in

NOVA ZBIRKA

METLIKA — Pred kratkim je izšla pesniška zbirka Metličana Janija Bevka »Izza upa«. To je že druga Bevka pesniška zbirka, pred štirimi leti je namreč izšla zbirka »Potopljeno sonce«, ki je kmalu pošla, čeprav jo je prodajal avtor sam. Novo Bevko zbirko je moč kupiti v Mercatorjevi Železnici, kjer je Bevko poslovođa. Zbirko je založila OK ZSMS Metlika, opremil jo je novomeški akademski slikar Jože Kumer, oblikoval pa Dušan Pezelj.

KRKIN ZBOR GOSTUJE

NOVO MESTO — Mešani pevski zbor Krke, ki ga vodi prof. Miro Kokol, bo v ponedeljek, 2. februarja, gostoval v dveh krajih. Ob 17.30 bo nastopil v zdravilišču v Dolenjskih Toplicah, ob 20. uri pa še v zdravilišču v Šmarjeških Toplicah.

Končno denar?

METLIKA — Belokranjski muzej je dal pripombe na petletni načrt razvoja metliške občine, predvsem za področje kulture. Predlaga, da prispevne stopnje, po kateri so se doslej zbirala sredstva za naložbe pri ostalih samoupravnih skupnostih, ne bi ukinitili, denar pa namenili za obnovo in ohranitev kulturnih spomenikov v občini. Vse kaže, da so pristojni pripombe Belokranjskega muzeja upoštevali, saj se bo po nekaterih zagotovilih prispevna stopnja za kulturno skupnost dvignila od 0,3 na 0,4 odst.

Tako bo prišla kulturna skupnost vsaj do stalnega vira denarja za obnovo kulturnih spomenikov, da se ne bo več ponovilo to, kar se je zgodilo, pri obnovi stolpa metliškega gradu, ko so morali zbirati denar z vseh vetrov. V muzeju namreč opozarjajo, da bodo morali kmalu končno še začeti obnavljati streho metliškega gradu, kar gotovo ne bo majhen zalogaj, saj je na strehi 160.000 opek, vsaka pa velja 400 din.

I. Z.

Kako praznovati 8. februar

Kaj priporoča republiški komite za kulturo — Osnovnošolci naj se nauče na pamet Prešernovo Zdravljico — Na kulturni praznik tudi sirene?

Spet je tu naš, slovenski kulturni praznik, pred nami pa skupno, zavezujoče vprašanje: kako praznovati, da bo vse tisto, kar bomo pripravili, res vredno naših posvečenega dneva. Zgolj proslava z nekaj na hitro naučenimi recitacijami, pevskim vložkom pa s tisočkrat premljenimi govorniški besedami, čeprav so še tako visoko zveneče in preroške, že dolgo ne zadovoljuje več. Vsi takšni in podobni čitalniški prijemci so stvar pokopane preteklosti. Prav tako ne bi bilo na mestu in ne dostojno praznika, če bi proslavljali samo nekateri, drugim pa ne bi bilo nič mar.

Kakšen naj bo ta dan, je »predpisal« Prešernov zakon o praznovanju dneva Prešernove smrti za kulturni praznik slovenskega naroda, ki ga je SNOS izdal 1. februarja 1945, torej še med vojno. Odlok namreč med drugim nalaga: »Ta dan naj se posveti proslavam in svečanostim praznuje po vseh slovenskih prosvetnih in kulturnih ustanovah ter zavodih. Ves slovenski narod naj se proslavam svojih kulturnih in prosvetnih ustanov pridruži in pri njih sodeluje.«

Po mnenju republiškega ko-

miteja za kulturo, ki mu predseduje pisatelj Vladimir Kavčič, bi morali prazničnost letošnjega februarja podkrepiti z večjo, predvsem pa bolj organizirano javno kulturno dejavnostjo na omenjeni

● Zelo pomembno priporočilo je za slovenske osnovnošolce: vsi naj bi se letos oziroma v tem šolskem letu naučili na pamet Prešernovo Zdravljico. V šolah pa bi mogli k prazničnosti dodati še kaj zanimivega, pomembnega tudi za širše okolje.

dan. Čeprav bo kulturni praznik tokrat na nedeljo, pa to še ne pomeni, da se druge dneve in tudi tedne ne sme nič zgoditi. Nasprotno, komite je predvidel vrsto možnosti, kako in s čim vse bi lahko zaznamovali kulturni praznik, kaj narediti. V tem smislu je izdal tudi priporočila. Poglejmo jih nekaj!

Knjižnice in knjižarne naj bi pripravile priložnostne razstave Prešernovih in drugih slovenskih del, nastope književnikov, pogovore s pesniki in pisatelji in podobno. Knjižarne naj bi poleg tega prodajale knjige s popustom. V Ljubljani, v Cankarjevem domu, naj bi bili

40 strani barvnih reprodukcij. Je torej obsežnejša od prejšnje. Iziti pa morajo tudi še vse štiri knjižne zbirke Sopotja, sprejete v lanskem programu. To so: Bojana Stojanović: Poetika Mirana Jarca, pesniški zbirki Ivana Zorana in Jožeta Dularja ter zbirka novel Vinka Blatnika. Prav tako še ni izšla knjiga Terezije Traven Novomeška partizanska četa.

● V programu za leto 1987 pa so te knjige: Tone Štampohar: Razmejitve območij med NOB na Žumberku in Gorjancih, Slavko Dokl: Javorovica, Janko Saje: Saniteta na pohodu XIV. divizije, Dolenjski zbornik, Ivica Križ: Vodnik po etnološki zbirki Dolenjskega muzeja, Zdenko Picelj: Vodnik po zbirki NOB Dolenjskega muzeja, Vodnik po spominskem območju Žumberak — Gorjanci (delo več avtorjev), Tone Knez: Vodnik po arheološki zbirki Dolenjskega muzeja (ponatis), monografija o Dolenjskih Toplicah, občanov samoupravni vodnik Kaj?, Kdo?, Kje? v novomeški občini, v zbirki Sopotja pa: pesniške zbirke Ladislava Lesarja, Francija Šalija in Aste Malavašič ter zbirka novel Milana Marklja.

I. Z.

PESMI ALENKE MEŽNARŠIČ

METLIKA — Tik pred izidom je pesniška zbirka metliške pesnice Alenke Mežnaršič, ki je doslej objavljala v glavnem v Vezulu in Dolenjskih razgledih, prilogi Dolenjskega lista. Zbirka ima naslov »Med žitom in pšenico«, založila jo bo delovna organizacija Kometa, kjer je Mežnaršičeva zaposlena, opremil pa jo je Juš Miheličič. Pesmi Alenke Mežnaršič govori o zemlji, otrostvu, Beli krajini, smrti, ki je večna spremljevalka vsega živga. Po izidu bodo metliški kulturni delavci pripravili predstavitev te zbirke.

Lamut v sliki in besedi

Osrednji dogodek za kulturni praznik v Novem mestu: Lamutova retrospektivna razstava s predstavitvijo monografije o njem — na Krpanovem koncertu

NOVO MESTO — V novomeški občini bodo slovenski kulturni praznik počastili z več prireditvami, ki bodo potekale tudi v podeželskih krajih. Osrednja bo v petek, 6. februarja, v Novem mestu in bo potekala v dveh delih. Najprej bodo v Dolenjski galeriji odprli retrospektivno razstavo del akademskega slikarja Vladimira Lamuta, nato pa se bodo obiskovalci preselili v Dom kulture, kjer bo zagrebški pianist Vladimir Krpan igral skladbe Franca Lizsta, med koncertom pa bodo predstavili monografijo o Vladimiru Lamutu, prav gotovo najpomembnejšo knjigo iz založbe pri Dolenjskem muzeju v prvi polovici letošnjega leta.

6. februarja pa bosta še dve prireditvi: v avli Študijske knjižnice Mirana Jarca bodo odprli razstavo starih razglednic Novega mesta in okoli-

skih krajev. Študijska knjižnica pripravljata tudi gradivo za knjižno likovno razstavo, ki jo bodo ta dan odprli v prostorih osnovne šole v Žužemberku. Na ogled bodo izdaje Andersenovih pravljic in knjižne ilustracije Lidije Osterc. Podobno razstavo pripravljata ta knjižnica tudi v osnovni šoli Martina Kotarja v Šentjerneju. V kulturni dvorani te šole bodo od 9. do 15. februarja na ogled knjižna dela Frana Levstika, razstava pa bo posvečena 100-letnici Levstikove smrti.

9. februarja bosta še dve prireditvi v Novem mestu. V avli stavbe LB — Temeljne dolenjske banke bodo ta dan odprli razstavo pod naslovom Konservatorski program — osnova za prenovno stavbo, ki jo pripravljata novomeški Zavod za varstvo naravnih in kulturne dediščine. Zvečer pa bo v Domu kulture abonmajška gledališka predstava za red A. Obiskovalci si bodo ogledali Moliérovo komedijo Žlahtni mešan v izvedbi Prešernovega gledališča iz Kranja. Naslednji dan bodo kranjski gledališničniki predstavo ponovili za abonente reda B.

I. Z.

Gost iz Celja

V Dolenjskih Toplicah razstavlja slikar Stane Petrovič

DOLENJSKE TOPLICE — V »viteški dvorani« tukajšnjega zdraviliškega doma razstavlja svoja dela Stane Petrovič, slikar iz Celja. Na ogled je dvanaest stvaritev (po šest risb in akvarelov) tega avtorja, ki ga Dolenjci poznajo predvsem z La bodovih slikarskih ekstemporov, katerih se Petrovič redno udelezuje. Razstavo so zaradi neugodnega vremena namesto 16. januarja odprli šele prejšnjo sredo, na ogled pa bo do sredine februarja.

Petrovič, ki se poklicno sicer ukvarja s črkoslikarstvom in oblikovanjem, je eden najmlajšjih likovnikov, ki so to po svojem notranjem klicu. Udeležuje se slikarskih kolonij in ekstemporov, kot razstavlja leč pa nastopa samostojno in v skupinah. S svojim delom je vidno zaznamoval kulturno in še posebej likovno življenje v Celju, saj je tudi eden od ustanoviteljev tukajšnjega društva likovnih amaterjev. Letos so mu dali Prešernovo nagrado občine Celje.

I. Z.

Šolstvo na političnem pretresu

Partijski plenum o šolstvu priznal številne hibe usmerjenega izobraževanja — Cokla je gospodarstvo, ki s svojo sedanjo izobrazbeno strukturo teži h konzervativnosti tudi glede znanja — Sklepi še v potrditev na skupščino SRS

LJUBLJANA — Dolgo je trajalo, da je problematika, ki se je v teh letih nakopičila na področju vzgoje in izobraževanja, zlasti pa še v usmerjenem izobraževanju, neolepšana prišla na kritično sito na najvišji republiški politični ravni.

Tako imenovani šolski plenum, ki so ga minuli petek pripravili v centralnem komiteju slovenskih komunistov, je imel nalogo poravnati pečeča vprašanja tudi s političnega vidika. Od vsega začetka je bilo jasno, da tokrat ne bo dovolj problematiko le osvetliti in pokritizirati stranpoti, marveč bo treba predvsem povedati, kako priti do boljših rešitev. Razumljivo je, da se komunisti čutijo še posebej odgovorne, saj je usmerjeno izobraževanje, na katerega leti toliko kritik, prej ko slej tudi otrok njihove odločitve. Da odgovornost za tako pomembno zadevo nikakor ni samo papirnata, potrjuje dejstvo, da so strokovne in druge priprave na ta plenum tekle cela dva meseca.

Usmerjeno izobraževanje je kljub pomanjkljivosti ena najpomembnejših pridobitev preobrazbe vzgoje in izobraževanja, ki še vedno poteka. Analize in raziskave kažejo, da so med dosedanjim potekom te preobrazbe najbolj prišlo do izraza te pridobitve: vsebinska posodobitev celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema in takšna zahtevnost reformirane šole, ki sprošča vse izobrazbene in vzgojne zmogljivosti tistih, ki se šolajo, v srednjem šolstvu pa omogoča takšno programsko strukturo, da se lahko tudi učenci šol, ki so na domestile gimnazije, vključujejo v delovni proces.

Na plenumu so poudarili, da vrednost pridobitev bistveno zmanjšujejo slabosti. Eden temeljnih razlogov za zastoj, stranpota in nedoslednosti v dosedanjih preobrazbi vzgoje in izobraževanja je pre-

počasno spreminjanje združenega dela, predvsem gospodarstva ter družbenih razmer, v katerih deluje. Za velik njegov del je značilna neperspektivna sestava proizvodnje, zastarela tehnologija in organizacija dela, nerazviti samoupravni odnosi ter nizka izobrazbena in kvalifikacijska struktura delavcev. S takšnim gospodarstvom in njegovimi nizkimi razvojnimi ambicijami kajpak ni moč narediti preobrata iz ekstenzivnega v intenzivni razvoj. Takšno gospodarstvo pa tudi ne potrebuje znanja in inovativnosti, zato teži h konzervativnosti, ki se uveljavlja v dosedanjih preobrazbi vzgoje in izob-

● Razprava o tej pereči problematiki se s tem partijskim plenumom o šolstvu seveda še ni končala. Najpomembnejša še le pride, to bo razprava v slovenski skupščini, kjer naj bi se tudi pokazalo, kolikšno praktično vrednost imajo partijski sklepi in stališča o teh vprašanjih.

raževanja. Zato zdaj takšno gospodarstvo v bistvu tudi zavira razvoj srednjih šol usmerjenega izobraževanja in mu gre tudi nemalo »zaslužka« za to, da je to izobraževanje še tako daleč od zamišljenega.

DANES ZASEDA ZALOŽNIŠKI SVET

NOVO MESTO — Danes dopoldne se bo v predavalnici Dolenjskega muzeja sestala založniški svet založbe, ki deluje pri tem muzeju. Obravnaval bo poročilo o dosedanjih založniški dejavnosti in vloge za zasedbo delovnih mest v založništvu.

SPET KROKJI

NOVO MESTO — V razstavišču novomeškega gostišča Pri slonu, kjer se z malimi osebnimi razstavami predstavljajo člani likovne skupine »Vladimir Lamut«, so spet na ogled krokiji, tokratne risbe pa so delo Karmen Župevc. Jutri ob 17. uri se bo obiskovalcem tega razstavišča s svojimi likovnimi deli predstavila Suzana Hočevar.

RAZSTAVA O INGOLIČU

ČRNOMELJ — V tukajšnji ljudski knjižnici bo do 3. februarja na ogled razstava, posvečena pisatelju Antonu Ingoliču ob njegovi 80-letnici in slovenskemu kulturnemu prazniku. Na razstavi, ki je odprta od prejšnjega tedna, so na ogled pisateljeva knjižna dela za odrasle in mladino pa zapisi o Antonu Ingoliču. Razstavljeno gradivo je v celoti iz fonda črnomaljske knjižnice.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 30. 1.

9.00 PERISKOP: Zanimivi športi
9.50 ŠPORTNIK BILLY, ameriška risana nanizanka
10.15 KAM, KJE, KAKO MED POČITNICAMI
10.25 PRIREDETEV ZA UNICEF
11.35 RISANKA
11.40 PLEMENITI TOM, film
15.55 — 00.15 TELETEKST
16.10 ŠOLA SMUČANJA: Alpsko tekmovalno smučanje
16.25 TEDNIK, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 A. Šenoa: ZLATARJEVO ZLATO, 3. del nadaljevanke
17.45 DUNJA, otroški film
18.15 IZKUŠNJE IN PREIZKUŠNJE: Nova rast, 4. del
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
OBZORNIK
JEZIKOVNI UTRINKI
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 VDOVE, zadnji del angl. nadaljevanke
20.55 OBISKUJEMO SLOVENSKE MUZEJE IN GALERIJE — POKRAJINSKI MUZEJ KOPER
21.40 PETER'S POP SHOW
22.00 DNEVNIK
22.15 NOSTALGIJA, italijanski film
Filme znamenite ruskega režiserja Andreja Tarkovskega povezuje skupna tema. Njegovemu filmskemu junaku na koncu vedno ostane samo

upanje. Njegovi filmi zahtevajo zbranost in potrpežljivost. V filmu Nostalgija pride profesor Gorčakov v Italijo, da bi doživel tisto umetnost, o kateri predava s pomočjo reprodukcij. Toda potovanje k resnici umetnosti vodi junaka še k neki drugi resnici, tisti o njem samem.

DRUGI PROGRAM

16.55 Test — 17.10 Dnevnik — 17.30 Kaj nas uči šola — 18.00 Računalniški in informacijski sistemi — 18.40 Številke in erte — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Dokumentarni večer — 21.30 Včeraj, danes, jutri — 21.45 En avtor, en film: Z. Jovanovič: Dvojčka (risani film) — 22.05 Krokra (ameriški film)

TV ZAGREB

8.25 Poročila — 8.30 Kaj nas uči šola — 9.00 Zimski počitniški spored — 10.30 Poročila — 10.35 Zimski počitniški spored — 12.30 Poročila — 12.35 Zimski počitniški spored — 16.00 Dober dan — 17.10 Kronika Reke — 17.30 Kaj nas uči šola — 18.00 Računalniški in informacijski sistemi — 18.40 Številke in erte — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pod krinko (9. del nanizanke) — 20.50 Mesta sveta: Zagreb — 22.10 Mali koncert — 22.25 Kulturni magazin — 23.55 Poročila

SOBOTA, 31. 1.

7.40 — 13.05 in 14.00 — 23.20 TELETEKST
7.55 POROČILA
8.00 GLINA
8.10 L. Suhodolčan: PIKO DINOZAVER
8.20 NE DAJ SE, FLOKI, 3. del
8.50 NAŠA PESEM
10.20 OBISKUJEMO SLOVENSKE MUZEJE IN GALERIJE — Zakladi narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani
11.10 MIR IN RAZOROŽITEV: KOT CVETJE SVETLOBE, ponovitev 10. dela
11.50 CRANS MONTANA: SP V SMUČANJU — SMUK (M), prenos
13.00 POROČILA
14.15 ALEKSANDER VELIKI, ameriški film
16.25 SPOZNAVAJMO NAŠE MORJE: Življenje na skalni obali in trdnem dnu
16.55 POROČILA
17.00 DP v KOŠARKI (M) — SLOBODA DITA: BOSNA
18.25 DA NE BI BOLELO
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
KNJIGA
INOVATOR LETA
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
19.50 ZRCALO TEDNA
20.15 PORTRET JAMESA EARLA JONESA
20.45 CLAUDINE, ameriški film
Junakinja filma je ameriška črnka, ki živi v dnevu in dan. Ubija jo delo skuhanje, predvsem pa množica otrok. Sreča mladega, 100-letnega

do sreče ni enostavna, saj imajo otroci pomisleke do novega »očeta«. Vendar jih ta s svojim humorjem, tovariški besedo in spretnostjo prepriča, mnogo resnejša ovira pa je njuna revščina. Film poleg občasne humorističnosti vsebuje tudi socialno kritičnost.
22.20 DNEVNIK
22.35 DEMPSEY IN MAKEPEACE, 3. del nanizanke

DRUGI PROGRAM

14.55 Test — 15.10 Denver in Rio grande (ameriški film) — 16.50 Beogradske zgodbe (ponovitev dramske serije) — 17.50 Goskica rumenka — 18.40 Dallas (nadaljevanke) — 19.30 Dnevnik in Magazin — 20.15 Jazz — 20.45 Poročila — 20.50 Oddaja iz kulture — 21.20 Večerna glasbena scena — 23.25 Noč z vami

TV ZAGREB

9.00 Zimski počitniški spored — 10.30 Poročila — 10.35 Zimski počitniški spored — 11.50 Crans Montana: SP v alpskem smučanju, smuk (m) — 13.00 Zimski počitniški spored — 14.15 Izbor iz programa plus — 15.45 Sedem TV dni — 16.15 Poročila — 16.20 TV koledar — 16.30 Narodna glasba — 17.00 DP v košarki (m), Sloboda Dita: Bosna — 18.25 T. O. (dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pred olimpijado — 20.15 Boljše življenje (humoristična serija) — 21.05 Dolga roka mafije (ameriški film) — 22.45 Dnevnik — 23.05 Športna sobota — 23.25 Noč z vami

NEDELJA, 1. II.

8.25 — 13.05 in 14.25 — 22.25 TELETEKST
8.40 POROČILA
8.45 ŽIV ŽAV
9.40 LUTKE IN LUTKI
9.45 DUNJA, otroški film
10.15 DEMPSEY IN MAKEPEACE, ponovitev 3. dela
11.05 VEČER SLOVENSKE NARODNOZABAVNE GLASBE NA BLEDU
11.50 Crans Montana: SP V SMUČANJU — SMUK (Ž), prenos
13.00 POROČILA
14.40 MALU, 1. del brazilske nadaljevanke
15.30 POLJUB SMRTI, ameriški film (ČB)
17.05 POROČILA
17.15 EX LIBRIS
18.15 SLOVENC V ZAMEJSTVU
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
KINO
TURISTIČNI NAGELJ — NEŽA
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 PODARIM DOBIM
20.15 M. Krleža: I. Štivičič: POTO-

PONEDELJEK, 2. II.

9.20 PERISKOP: Gradovi
9.55 ŠPORTNIK BILLY, ameriška risana nanizanka
10.25 KAM, KJE, KAKO MED POČITNICAMI
10.30 EX LIBRIS
11.30 RISANKA
11.50 Crans Montana: SP V SMUČANJU — SUPERVELESALOM (M), prenos
15.55 — 22.50 TELETEKST
16.10 ŠOLA SMUČANJA: Tek na smučeh, 1. del
16.25 ZRCALO TEDNA
16.55 SP V SMUČANJU, posnetek iz Crans Montane
17.25 POROČILA
17.30 MAVEC
17.45 NE DAJ SE, FLOKI, 4. del nanizanke
18.15 REPUBLIŠKA REVILJA MPZ, ZAGORJE 86

TOREK, 3. II.

9.25 PERISKOP: Vojska
10.00 ŠPORTNIK BILLY, risana nanizanka
10.25 KAM, KJE, KAKO MED POČITNICAMI
10.35 EX LIBRIS
11.35 RISANKA
11.50 Crans Montana: SP V SMUČANJU — SUPERVELESALOM (Ž), prenos
16.25 — 22.55 TELETEKST
16.40 ŠOLA SMUČANJA: Tek na smučeh, 2. del
16.55 SP V SMUČANJU — SUPERVELESALOM (Ž), posnetek
17.25 POROČILA
17.30 MITI IN LEGENDE: IZ NOVE ZAVEZE: Kristusovo vstajenje
17.45 TEDENSKI ZABAVNIK
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
KINO
ZAVNEJŠI

VANJE V VUČJAK: 1. del nadaljevanke

Nadaljevanke je posneta po motivih gledališke drame »Vučjak« Miroslava Krleže, ima petnajst epizod in predstavlja široko panoramo nekega časa, polnega dramatičnih nasprotij in vznemirljivih dogodivščin posameznikov. Krešimir Horvat, intelektualec in novinar, se pri iskanju miru in smisla poskuša rešiti z begom iz mestne utepenosti in gre za vaškega učitelja v Vučjaku, vas v Hrvaškem Zagorju. Srečanje z realnostjo, z vaškimi oderuhi in špekulanti, roparji in morilci, z begunci z bojišč 1. svetovne vojne, ga poževe v nenavadne odnose in ljubezni. Gre za nenavadne, vznemirljive človeške pustolovščine iz leta 1918, iz časa, ko so cesarstva padala bučno, ljudje pa izginjali tiho in brez sledu.
21.20 JAZZ NA EKРАНU: DAVE HOLLAND
21.50 ŠPORTNI PREGLED
22.20 POROČILA

DRUGI PROGRAM

8.40 Poročila — 8.45 Oddaja za JLA in igrani film — 17.15 DP v roketu (m), CZ: Proleter — 18.30 Mali koncert — 18.45 Dediščina za prihodnost — 19.30 Dnevnik — 20.00 Moja domovina — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Narodna glasba — 21.55 Goya (5. del nadaljevanke) — 22.25 Kronika Festa

18.45 RISANKA

19.00 DANES:
OBZORNIK
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 DRAGULJ V KRONI, 6. del angl. nadaljevanke
20.55 AKTUALNO
21.35 D. Božič: KRALJLEAR, predstava SNG Maribor
22.35 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

16.00 Dober dan, šport — 17.10 Dnevnik — 17.30 Nekaj pomembnega ti imam povedati — 17.45 Vukov kotiček — 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Po poteh spoznanj — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Mali koncert — 21.15 Svet danes — 21.50 Plavajoče gledališče (ameriški film)

19.26 VREME

19.30 DNEVNIK
20.00 Milčinski-A. Gogala-I. Prah: ZLOČINC, drama
20.45 ČLOVEK IN GLASBA: Glasba na dvoru kralja Ludvika XIV., 2. oddaja
21.45 PRISRČNO POZDRAVLJENI, PRIJATELJI, reportaža ob tednu beloruske kulture v Sloveniji
22.40 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

16.15 Test — 16.30 DP v košarki, MZ-T: Šibenka — 18.00 Izobraževalna oddaja — 18.40 Številke in erte — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 19.55 EP v umetnostnem drsanju, otvoritev — 20.30 Ko se koroma gavimo: Pred vitarjen — 21.30 Zvezdane toče — 21.55 Umetniški

SREDA, 4. II.

8.25 PERISKOP: Lutke
9.00 KAM, KJE, KAKO MED POČITNICAMI
9.10 EX LIBRIS
10.20 Crans Montana: SP V SMUČANJU — VELESALOM (M), 1. tek
11.15 BUSTROV SVET, ameriški film
12.50 Crans Montana: SP V SMUČANJU — VELESALOM (M), 2. tek
15.40 — 22.50 TELETEKST
15.05 ŠOLA SMUČANJA: Turno smučanje
15.20 T. Partljič: ŠČUKE PA NE, ŠČUKE PA NI, zadnji del nadaljevanke
16.15 MOSTOVI, ponovitev
16.55 SP V SMUČANJU — VELESALOM (M), posnetek
17.25 POROČILA
17.30 VIJAVAJA: Josip Jurčič, 3. oddaja (ČB)
18.15 DOBA TELEVIJIZIJE: Globalna zavest
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: VINCENT, PAUL, FRANCOIS IN OSTALI, francosko-italijanski film
21.55 DNEVNIK
22.10 SVET NA ZASLONU

DRUGI PROGRAM

17.10 Dnevnik — 17.30 Otroška oddaja — 18.00 Za lepše življenje —

ČETREK, 5. II.

8.20 PERISKOP: Maska
9.05 KAM, KJE, KAKO MED POČITNICAMI
9.15 EX LIBRIS
10.20 Crans Montana: SP V SMUČANJU — VELESALOM (Ž), 1. tek
11.15 ŠPORTNIK BILLY, risana nanizanka
11.35 RISANKA
11.45 PALČICA, japonska risanka
12.50 Crans Montana: SP V SMUČANJU — VELESALOM (Ž), 2. tek
16.45 — 22.45 TELETEKST
17.05 SP V SMUČANJU — VELESALOM (Ž), posnetek
17.35 POROČILA
17.40 K. Bšenkova: MAVRICA PISANA
17.55 BILO JE...
18.25 ZELENA STRAŽA
18.45 RISANKA

Številke in erte — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Mali koncert — 20.15 Po poteh svobode — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 EP v umetnostnem drsanju, pari — 22.15 Glasbeni večer — 23.30 Kronika Festa

19.00 DANES:

OBZORNIK
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 TEDNIK
21.00 VEGETINA KUHNJA
21.10 MANSFIELD PARK, 5. del angl. nadaljevanke
22.00 DNEVNIK
22.15 MIR IN RAZOROŽITEV: MOSTOVI DO MIRU (Irska), dok. serija OZN

DRUGI PROGRAM

17.10 Dnevnik — 17.30 Zadnje poletje otroštva — 18.00 Izobraževalna oddaja — 18.40 Številke in erte — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Obarvana svetloba in Nadja (ameriški film) — 22.30 Poročila — 22.35 EP v umetnostnem drsanju, moški

Nekateri pa res ne morejo sprejeti dejstva, da je prišel čas odhoda v pokoj

S plačo lahko živi le tretjina Slovencev

Jugoslovansko leto 1986 je po podražitvah spet potoklo vse rekorde. Po računih republiškega in zveznega statističnega zavoda so se cene na drobno lani povečale v primerjavi z letom poprej v Sloveniji za 93,1 odstotka, v vsej Jugoslaviji pa za 5 odstotkov manj. Kje je leto 1955, ko je bilo pravi rekord 10-odstotno povečanje cen, pa leto 1965 z 29,5-odstotnim rekordnim povečanjem cen, ki je bilo premagano šele žez 15 let s 30,4-odstotnim povečanjem cen! Od predlanskega do lanskega decembra so se v Sloveniji po izračunih slovenskega statističnega zavoda najbolj podražile kulturne storitve, za 180 odstotkov. Na

drugem mestu je električna energija, ki je bila dražja za 167 odstotkov, sledi stanarina s 155 odstotki, obrtne storitve s 149, avtomobili s 147, pohištvo s 140, pošta in kmetijsko ročno orodje s 139, šolske potrebščine in časopisi s 135, volna in pletenine s 132, obutev s 127, tekstilni izdelki s 125, žito in žitni izdelki s 115, mesni izdelki s 109, prometne storitve s 106, komunalne storitve s 104, električni gospodinjstvi s 103, kurjava s 97,3, mleko in mlečni izdelki s 86,8, jajca s 84,8, zelenjava s 67,8, meso s 65,8, čistila s 65,4, sadje s 57 odstotki itd. Najmanj, le za 18,5 odstotka, so se lani podražili tobačni izdelki.

Kako naši ljudje, družine s svojimi zasluži zmagujejo vse te podražitve? Kako živijo? Lani je bilo v Sloveniji majčkeno bolje kot leto ali dve nazaj, saj statistika kaže, da so se osebni dohodki realno nekoliko povečali, a v več kot petih suhih letih je večina izčrpala prav vse notranje rezerve. Janez Šumi iz Inštituta za ekonomska raziskovanja pa pravi, da je raziskava v aprilu lani pokazala, da je lahko le tretjina gospodinjstev s svojimi razpoložljivimi sredstvi krila povprečne življenjske stroške (če upoštevamo še razne regrese, se ta odstotek dvigne na 40), 15 odst. gospodinjstev ni moglo pokriti niti minimalnih stroškov, 4 odst. gospo-

dinjstev pa so imele težave s preživetjem. Do novembra se ta podoba ni bistveno spremenila. Poleg osebnih dohodkov so namreč naraščali tudi življenjski stroški. Socialnovarstvene pomoči je v Sloveniji prejelo okrog 16 odst. gospodinjstev. Nasploh so socialne razmere naših gospodinjstev slabe. Ljudje si jih skušajo sami izboljšati z najrazličnejšim delom po službi, to pa verjetno vpliva na delo v službi in seveda posega v prosti čas, v izobraževanje ter tako slabša kakovost življenja Slovencev.

Metodologija ocenjevanja življenjskih stroškov v Sloveniji, izdelana leta 1982, se je sprva opirala na potrošniške navade Slovencev iz leta 1978, ko smo pri nas dosegli najvišjo rast realnih osebnih dohodkov in življenjsko raven, ki je potem že v naslednjem letu začela padati in je po ocenah padala nekako do srede leta 1985, potem pa se je spet začela rahlo dvigati. Kasneje so to metodologijo in znano potrošniško košarico precej oklestili in prilagodili kriznim časom. Življenjski stroški za povprečno slovensko tričlansko družino oziroma gospodinjstvo so bili novembra lani 315 tisoč dinarjev, za enočlansko gospodinjstvo so bili ocenjeni na 100 tisoč, za dvočlansko na 210 tisoč dinarjev. Minimalni stroški so bili seveda precej nižji, za povprečno tričlansko gospodinjstvo 187 tisoč dinarjev, za enočlansko 64 tisoč, za dvočlansko 119 tisoč, za štiričlansko 239 tisoč, za petčlansko 292 tisoč dinarjev. Minimalni življenjski stroški zadovoljujejo le najnujnejše vsakdanje potrebe oziroma eksistenčni minimum, povprečni stroški pa ustrezajo porabniškim navadam na doseženi stopnji gospodarskega in družbenega razvoja Slovenije.

Metodologija brez dvoma realno odslkava trenutna dogajanja in razmere v družbi oziroma v posameznih družinah. A poglejmo mimo znamenitih povprečij, ki iz golaža na eni in zelja na drugi mizi naredijo okusni segedin, v konkretno štiričlansko družino z dvema otrokoma, kjer žena in mati prinese domov okrog 150 tisočakov, mož in oče pa 20 do 30 tisočakov več. V najboljšem ta družina razpolaga s 330 tisočaki na mesec. Živijo v precejšnjem družbenem stanovanju, samo s plačo, nimajo ne vrta, da bi si pridelali vsaj zelenjavo, ne možnosti za kakšen postranski, »sivi«² zaslužek, ki sicer rešuje zelo veliko naših družin. Kdor le malo pozna cene, si lahko misli, kako živijo, kaj jedo, kako se oblačijo in obuvajo. Nič čudnega, da včasih jedo le krompir in zelje, čeprav jim hrana vzame večji del proračuna, da avtomobila nimajo, da ne morejo ničesar privarčevati, da jim poletno morje ostaja lep sen, da si v rubriko zabava lahko zapíšejo le gledanje televizije (če je televizor črno-beli ali barvni, ne vemo, a glede na to, da stane slednji že okrog 500 tisočakov, se verjetno zabavajo ob črno-beli tehniki) in pa kakšen obisk pri znancih. No ja, oče si sem in tja privoščil še kakšno pivo. Žena in mati, pravi, so navajeni skromno živeti, pa nekako gre.

Kako naj si taka družina — ali celo malo bolje stoječa s kakšnim vrtičkom ali kakšnim virom dodatnega zaslужka — reši stanovanjski problem, kupi avtomobil ali vse tiste malenkosti od štedilnika, pralnega stroja, pohištva do posode, ki jih potrebuje predvsem vsaka mlada družina, in to vse naenkrat? Časi prav res niso rožnati, inflacija, rast življenjskih stroškov, nihanje življenjske ravni povzročajo negotovost in obnašanje po pravilu iz rok v usta tudi v bolj stoječih gospodinjstvih, ki jih je vendar kar nekaj, saj smo, na srečo, očitno kar iznajdljivo ljudstvo. Nasploh pa ta negotovost in brezizhodnost delujeta na splošno ljudsko razpoloženje, ga zamorita, to pa lahko vpliva na delo, to pa spet na življenjsko raven, kakovost življenja. Gre za vrtenje v krogu, ki bi se ga pravzaprav morali vsi zelo bati.

Z. L.-D.

BI VUK TEKEL V TEJ ŠTAFETI?

Zvezni odbor za proslavo dneva mladosti v natečaju za scenarij zaključne svečanosti proslave letošnjega dneva mladosti med drugim zahteva, da je treba v vsebini scenarija na primeren način izraziti letošnje pomembne jubileje, med njimi tudi 200 letnico rojstva Vuka Karadžića.

Po lanskem poskusu zveznega izvršnega sveta, ki se je pred zvezno skupščino nameraval pojaviti s predlogom zakona, naj bo letošnje leto Vukovo leto, je pogoj iz scenarija mladinske proslave že drugi poskus lansiranja Karadžića, njegovega dela in pomena na vsejugoslovansko raven. Mar to pomeni, da so razlogi, ki so namero ZIS umirili, oziroma jo izločili iz javnega obtoka, čez noč postali ničeviti?

Če zgodbo nekoliko obnovimo, je treba povedati, da so nasprotniki (tudi srbski) vladine pobude o jugoslovanskem Vukovem letu med drugim menili, da bi tako zakonsko urejanje proslave Karadžićeve obletnice lahko imelo posledice v naših mednarodnih odnosih, Vuk bi (ne kriv ne dolžan) tako postal nekakšno administrativno unitaristično strašilo, vsiljena vrednota nekaterim nacionalnim kulturam.

Poleg tega so bila opozorila, da v delu jugoslovanskega zgodovinarja, ki ga po ničemer ne moremo označevati za opozicionalnega ali oporečniškega, že lep čas obstajajo drugačne interpretacije Vuka in njegovega dela v razmerju do drugih narodov, na primer Hrvatov. Te okoliščine bi vsekakor kazalo upoštevati. Vuk Stefanović Karadžić ob vsej svoji nedvomni veličini, genialnosti

in vlogi za nekatere naše narode in narodnosti dejansko nima takega pomena, kot ga ima za srbski narod. Je te narode in narodnosti logično z dekretom zavezovati, da nekaj proslavljajo bolj ali manj obvezno?

Ali ne bi bilo bolj logično in demokratično, da se Jugoslovani izven Srbije do Vuka opredeljujejo na temelju svojih čustev in ocen? Ob razpravi o tako imenovanem Vukovem zakonu (priznati je treba, da zaradi nevarnih voda ni bila najbolj živahna in dolga) je nekdo opozoril tudi

na naslove glavnih Vukovih del. To so »Pisemnica serbskoga jezika po govoru prostoga naroda«, »Život i običaji naroda srpskoga«, »Srpske narodne pjesme«, »Srpski rječnik« itd. Je politično in kulturno naravno nesrbske narode in narodnosti skupnosti z močjo siliti k proslavljanju rojstva sicer nedvomno velikega kulturnika in reformatorja? Bi bilo to v sozvočju z najboljšimi idejami samega Karadžića?

Kot kaže, zvezni skupščini o Vukovem letu ne bo treba razpravljati, nekaj od ideje pa je zašlo v natečaj scenarija zaključne prireditve ob letošnjem dnevju mladosti. Ali to pomeni, da tisti, ki je določal elemente svečanosti (zvedelo se je, da to ni bila ZSM Srbije), misli, da zgornji pomisleki nimajo in niso nikoli imeli teže?

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

in obliki hrošča ne more doseči komercialnega uspeha. Zdaj seveda vsi vemo, da so Angležem smešnega hrošča izdelali v več kot 20 milijonih primerkih.

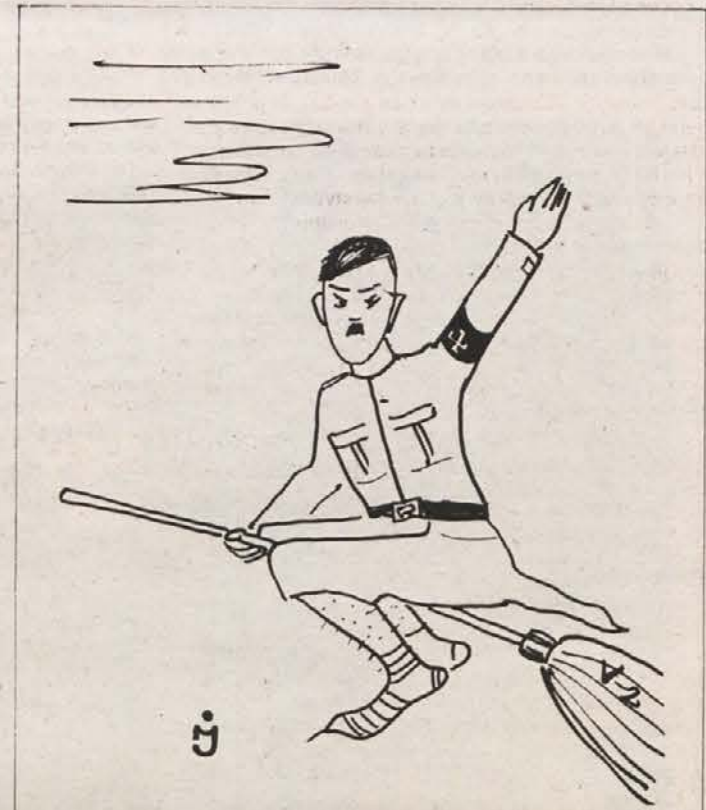
Učenjaki, ki se ukvarjajo z življenjem žiraf v naravi, so zabeležili zanimiv pojav. Zelo pogosto se zgodi, da samica sredi najbolj burnega ljubljeneja mirno odkoraka, kar samca seveda psihično dotolče. Verjetno pride kaj takega na misel tudi samcem nekaterih drugih živih bitij, vendar je po hrbtu bolj težko odkorakati.

Grški kralj Aleksander (ne gre za tistega po pridevku Veliki) je leta 1920 umrl zaradi zastrupitve krvi, ki jo je povzročil ugriz njegove najljubše opice. Angleški kralj Henrik I je leta 1135 umrl zato, ker se je prenažrl jegulj. Eno z drugim nima zveze, pove samo, da so smrti mogočnikov pogosto vse drugo kot kraljevske.

Tistim, ki hujšajo, bo morda nekoliko lažje, če jim povemo, da vsak zalogaj hrane na romanju skozi prebavni trakt potuje skozi duodenum, jejunum, ileum, potem pa skozi vaecum, colon in rectum, nakar tisto, kar je ostalo od dobrot, zapusti grešno telo.

Pred nekaj leti so pred londonsko sodišče privedli zdomca iz neke balkanske države. Z zakonom je prišel navzkriž, ker je v blagovnici Selfridges skušal ukrasti mikrovalovno pečico. Med sojenjem so ugotovili, da je Balkanec še vedno prepričan, da je kradel barvni televizor, na kar je predsednik senata odločil, da možak lahko gre, kamor ga je volja. »Tudi zapori imajo svoj ponos,« je rekel sodnik, »tako neumno bitje ne spada za rešetke.«

Po drugi svetovni vojni je imela Anglija priložnost, da dobi brezplačno (na račun vojnih reparacij) kompletno tovarno avtomobilov Volkswagen skupaj z načrti. Angleške avtomobilske tovarne so vladi darilo odsvetovale, češ da avto z motorjem zadaj

Leta 1940, ko je Velika Britanija osamljena gledala čez Kanal nemške čete, ki so se pripravljale na invazijo, je rodoljubno Združenje angleških čarovnic (osnovano leta 1876 v Londonu) zasedalo nekaj tednov noč in dan in seveda z vsemi štirimi čaralo zoper Hitlerja. Poseben podarek je bil na ideji, da bi Hitler odpovedal invazijo. Slednje je diktator res storil in namesto Anglije napadel Sovjetsko zvezo. Na Hitlerja se je spravilo osem čarovnic, pet jih je od silnih naporov kmalu po uspehu zapustilo ta svet. Če bi Hitler vedel, da je tako rekoč žrtev čarovnic, bi se njihovega vpliva zlahka ubranil. Treba bi mu bilo samo narobe obuti nogavice.

Pred dvema letoma je uradna statistika ugotovila, da povprečen Francoz porabi samo dva kosa mila na leto, polovica jih ne uporablja ščetke za zobe, vsak tretji pa si preoblači gate na štiri dni. Za Jugoslavijo teh podatkov nimamo, zelo zabavna pa so že sama ugibanja.

Kino

DOUGLAS SIRK (1901-1987)

Nekako tiho, skorajda neopazno, le z drobno notico v rubriki »Svet so ljudje«, je prišla do nas novica o smrti Douglasa Sirk. Brez velikih čustev, brez solza — in to prav novica o smrti človeka, ki je vse svoje filme zgradil na čustvih, na solzah. Snemal je melodrame. Zapisano v vetru, Veličastna obsesija, Vse, kar nebo dovoli, Angeli so izgubili sijaj, Čas ljubezni in čas smrti, Imitacija življenja — to so le nekateri njegovih velikih filmov. Fassbinder, katerega delo dolguje nekatere svoje temeljne poteze prav Sirkovim vplivom, je o njem zapisal: »Sirk je delal najnežnejše filme, kar jih poznam; pozna se jim, da jih je delal človek, ki ima ljudi rad in jih ne prezira kot mi.« Imeti ljudi rad še ne pomeni snemati vesele filme, Angeli so izgubili sijaj, eden najlepših filmov, kar sem jih kdaj videl, je morda najbolj ilustrativen primer Sirkovega mojstrstva, kako na osnovi neke minimalne situacije zgraditi izredno pretresljiv film.

Posnel ga je leta 1958. Rock Hudson je novinar provincialnega časopisa, ki ga letalski miting s svojim prepletanjem nevarnosti, vojna naftnih hlapov in pogumnih letalcev odvleče iz za puščobne redakcijske mize. Na letališču spozna lepo Dorothy Malone in njenega moža Roberta Stacka, fanatičnega letalca, ki se zdi v svojem

zračnem svetu popolnoma nedovzeten za kakršenkoli »zemeljske« vzgibe, pa najsi gre za strah, ljubezen ali občutek odgovornosti. Tak je začetni oris, in če mu dodamo še Stackovega pomočnika, dobrodušnega mehanika, že imamo klasično melodramatsko situacijo: žensko in tri moške, še natančneje, tri tipe moškega. To, kar spremljamo na platnu odtleje dalje, so le še skrbno režirane situacije njihovih medsebojnih srečanj in ločevanj. Toda ta »le« se izkaže za še kako veliko. Veliko, kolikor so vsa ta srečanja zgrajena na dialogih (scenarij je nastajal po delu

Williama Faulknerja), ki nam ogromno povedo o vsakem od protagonistov. O lepotici, ki jo je plakat s podobo hrabrega pilota potegnil v svet; o novinarju, ki želi prijateljstva, a bo vselej ostal le drugi; o pilotu, ki ga njegova strast na koncu stane življenje... Zato so tisto, kar nam kasneje, po ogledu filma, najbolj ostane v spominu, prav neke situacije, neke besede, morda celo samo tisti nemi pogledi, ki jih je v tem filmu toliko. Tolikokrat smo že v kinu slišali besedi »Ljubim te«, da smo postali že povsem odporni nanju, toda ko jih Robertu Stacku izreče Dorothy Malone, ženska, ki ga navzlic ponižujočemu dejstvu, da je o njuni zvezi odločalo naključje meta kock, tako zelo ljubi, in še ko to stori le nekaj trenutkov pred njegovim smrtonosnim polgatom — tedaj smo povsem blizu temu, date besede vzamemo zares, v vsej njihovi tragični razsežnosti. Douglasu Sirku je z melodramami uspelo morda prav to, da začnemo znova ceniti neke preproste, drobne besede. Bil je mojster.

STOJAN PELKO

Douglas Sirk, marec 1979.

Glasba

NOVI PAUL SIMON

Paul Simon, nekdanji član nekaj zelo popularnega dua Simon and Garfunkel, se je lani zelo uspešno spet pojavil na svetovni glasbeni sceni, to pot brez Arta Garfunkla in s precej drugačno glasbo. Gre za sijajno kombinacijo ameriškega rocka in južnoafriške črnske narodne glasbe.

Paulu Simonu je prijatelj poleti 1984 dal kaseto s »townshipjivejem«, ulično glasbo južnoafriškega Soweta. Gre za veselo instrumentalno glasbo, ki zelo spominja na ritem in blues petdesetih let. Simon pravi, da si je že ob koncu poletja popeval te melodije in razmišljal, da bi bilo zanimivo snemati s to skupino. Tako je tudi začel iskati te glasbenike. Iskanje ga je pripeljalo v Johannesburg, kjer se je srečal z vse premalo poznano in raziskano glasbo. Album Graceland je rezultat njegovega raziskovanja te glasbe. Različni stili črne južnoafriške narodne glasbe, združeni z ameriškim rockom, so dali pesmi vseh mogočih glasbenih oblik in struktur.

S pomočjo svoje gramofonske tvrdke Warner Bros in vodilnega južnoafriškega producenta Hiltona Rosenthala je Simon »našel« izvajalce glasbe na podarjeni kaseti. Šlo je za skupino Boyoyo Boys. Rosenthal mu je potem poslal še nekaj plošč in Simon je bil tako navdušen, da je želel snemati z nekaterimi izvajalci. Ko je zvedel, da je to mogoče, je pozimi 1985 odletel v Johannesburg. Mnogi so mu to odsvetovali zaradi vsega, kar

se pač dogaja v Južni Afriki, a je šel, saj »ni šel, da nastopa za belo publiko ali da snema za pretorijsko vlado«. Gnala sta ga njegov glasbeni instinkt in želja, da bi delal z ljudmi, katerih delo je cenil in spoštoval. Kasneje pa je zvedel, da je združenje črnih glasbenikov glasovalo, ali naj ga sprejmejo ali ne.

Simon je po nekaj tednih snemanj z različnimi glasbeniki oblikoval osnovni trio, v katerem so bili: kitarist Chikapa »Ray« Phiri iz skupine Stimela, Isaac Mthshli, bobnar te skupine, in basist Baghiti Khumalo iz skupine Tao Ea Matsekha. Maja 1985 so odleteli v New York, da bi snemali naprej. V Johannesburgu je Simon srečal tudi skladatelja in pevca 13-članske skupine Ladysmith Black Mambazo Josephha Shabalalom, s katerim je kasneje snemal v Londonu in New Yorku. Sodelovala sta pri dveh izjemnih pesmih, Homeless in Diamonds On The Soles Of Her Shoes. V Johannesburgu je

Simon posnel glasbo za osem pesmi, potem se je vrnil v Ameriko. V Louisiani sta s skladateljem in saksofonistom Richardom Landryjem ugotovila, da je harmonika, ki je izrazita v afriški glasbi, tudi sestavni del tamkajšnje Cajun glasbe, pa je padla ideja o snemanju s Cajun zydeko skupino. S skupino Rockin' Dopsie And The Twisters je posnel pesem That Was Your Mother. Potem je z ameriško-mehiško skupino Los Lobos, ki tudi ima harmoniko, posnel All Around The World Or The Myth Of Fingerprints. Delo za album Graceland je bilo končano po dolgotrajnem delu v studiju, spajanje dveh kultur pa je zaokrožilo gostovanje izvajalcev kot The Everly Brothers in Linde Ronstadt. The Everly Brothers, Simonova vez s preteklostjo, so zapeli pesem Graceland, ki je rdeča nit vsega albuma. Na albumu Graceland niti ena pesem ni politična, čeprav vse in s tem cel album izražajo idejo svobode.

KOLIKOR DENARJA, TOLIKO ZDRAVJA

O novomeški bolnišnici je v raznih razpravah že dlje časa slišati, da izgublja nekdanjo kar visoko raven, da vse bolj zaostaja za drugimi v Sloveniji. Če če pogledamo, v kakšnih stvabah so ginekološko-porodniški, ORL in interni oddelek, se temu niti ne gre čuditi in res čudežno je, da ni slabše. Tudi »nova« bolnišnica že dolgo ni več nova. Nove opreme niti ni kam več postaviti, preslabe zanjo so tudi instalacije. Standard, ki ga lahko nudijo svojim bolnikom, je razumljivo nižji kot v novejših in bolj opremljenih bolnišnicah. O tem, kako lahko delajo in kaj naredijo v takih razmerah, kako je s kadri, kakšne načrte imajo v bolnišnici za izboljšanje stanja, kar bo seveda tako drago, da verjetno ne bo šlo brez samopriskevka za porodnišnico, in še o čem se je v direktorjem novomeške Splošne bolnišnice dr. Tonetom Starcem za Dolenjski list pogovarjala Zdenka Lindič-Dragaš.

še štivilo dežurstev. Dr. Hübscher je na primer izračunal, da je v treh desetletjih prebil v bolnišnici neprekinjeno devet let. Veliko je dela, ki ga je treba opraviti, potem pa je tudi zaslužek velik. Trdim pa — glede podkupovanja, o katerem se precej govori — da zdravnik vedno naredi, kar zna in zmora, tako iz etike kot iz zadovoljstva z uspehom. Sicer pa na odnos zdravnik-bolnik vpliva tudi tehnika. Ljudje sami dostikrat bolj zaupajo pripomočkom in niso zadovoljni z eno preiskavo, ki pa lahko zdravniku vse pove, predvsem tistemu, ki je že dlje časa na tem terenu. Predvsem mladi zdravniki pa včasih res bolj zaupajo aparaturnam kot sebi. Morda take stvari dajejo vtis, da gre za različen odnos do bolnikov, kar zares ne drži.

DL: Nedavno ste na referendumu sprejemali nov sporazum in pravilnik o nagrajevanju. Za kakšne spremembe gre?

Dr. Starc: »K novim aktom nas je zavezoval branžni sporazum, ki smo ga dobili lani po dolgih letih čakanja. Na kratko: osnova je sedaj enota enostavnega dela, ta nas tudi združuje z gospodarstvom. Pričakovati je, da bo nagrajevanje sedaj bolj urejeno. Problem je le, da ta enota enostavnega dela še ni določena, in pa, od kod denar za razlike. S strani bolnišnice pozdravljamo predvsem to, da ne bo več razlik v Zdravstvenem centru Dolenjske, ampak je dana možnost za nagrajevanje po načelu: približno enako plačilo za približno enako delo. Zadovoljstvo bo večje in manjša fluktuacija. Mislim, da so razmerja sedaj kar dobro postavljena, čeprav je nekaj problemov z administrativnim, nemedicinskim kadrom v zdravstvu, ki se bo moral prilagoditi zdravstvenemu. Ne trdim, da je delo zdravnika ali medicinske sestre povsem izjemno, tudi druge delajo z ljudmi, vendar je to naše delo z ljudmi le drugačno kot vsa druga, gre za nekako agresiven odnos do človeka, že zaradi zdravil in njihovih učinkov, in nič se tu ne more ponoviti. Mislim, da je to odgovornost treba tudi primerno nagraditi.«

DL: Že dlje časa je dosti govora o zaostajanju in nazadovanju dolenjskega zdravstva. Koliko so slabi delovni pogoji zaradi prostorov in opreme potegnili pri vas za sabo strokovnost, kadrovsko siromašenje?

Dr. Starc: »Sele v decembru 1986 smo spet prišli na nekdanjo številko 73 zdravnikov v bolnišnici, sicer pa nas je bilo največ 69, 70. Vzrok je seveda izredno velika fluktuacija. Leta 1970 ni bolnišnice zapustil noben zdravnik, od leta 1970 naprej pa je šlo iz bolnišnice 70 zdravnikov, od tega 44 specialistov. Mnogi so bili zares strokovnjaki in nam na novih delovnih mestih ne delajo sramote, toda ne delajo pri nas in niso nam vrnilo vložene. Odhajali so vsepovsod, največ v Zagreb, domov.«

DL: Je morda ob tem mogoče govoriti tudi o napačni kadrovske politiki s premalo pozornosti do domačih kadrov?

Dr. Starc: »Niti ne, saj domačih enostavno ni bilo. Poleg tega se kot drugi tudi ta poklic feminizira, to pa potem večkrat pomeni odhod drugim zaradi poroke. Zdjaj se je res zaposlilo nekaj domačih zdravnikov, a je treba vedeti, da od končnega študija do specialista mine še povprečno šest let. Gre tudi za valove odloča-

nja enkrat za ene, drugič za druge poklice, kar se tu pozna, prav tako pa se pozna, da družbene dejavnosti niso smele zaposlovati. Za fluktuacijo pa je skoraj gotovo krivo tudi to, da ne moremo ponuditi dobrih delovnih pogojev. Ponudimo lahko le veliko dela in s tem tudi zaslužek, saj so dežurstva in nadure obveznost, ni pa v periferni bolnišnici pogojev za znanstveno delo, ni možno, da bi se zdravnik posvetil raziskavam, »pisanju« — neobdelane ležijo v predalu na primer zastrupitve s hrliko, ki so v literaturi dosti edinstven primer, pri nas pa smo se srečali z desetimi — ni pogojev za akademske naslove, kar bi dvignilo sicer tudi raven bolnišnice. Tudi krediti so slabi. Če bi si tu zgradili hiše, pa bi gotovo manj odhajali. Pri nas so slabi prostorski pogoji, saj je praktično vse staro. Že tisto, kar pravimo, da je nova bolnišnica, je zastarelo. Povsod v Sloveniji dozidavajo, mi pa lahko le sem in tja kaj preuredimo.«

DL: Koliko oziroma kako vse to vpliva na raven zdravstvenih storitev?

Dr. Starc: »V bistvu sta bolnišnica in vse zdravstvo odvisna od tistega, kar damo za to. Če kritiziramo, se še vprašajmo, koliko je bilo narejenega za to. Dobra bolnišnica je dober kader, za to pa so pogoj dobri delovni pogoji. Tisti bolniki, ki so bili samo pri nas — takih je večina — imajo večinoma slab občutek, vemo, kdor pa je bil še kje drugje, na kliniki, objektivno ocenjuje, da v takih razmerah naredimo veliko. V bolnišnici pa se dejansko vložijo največ v tistega bolnika, ki umre, in tako učinka ni. Sicer sporazum o delitvi dela za Slovenijo jasno pravi, kaj se na kakšnem nivoju sme delati in kaj ne. Mi imamo tu zaradi avtomobilske ceste, kmetijskih strojev, škropiv, zaradi možne lažje dostopnosti (tovarna zdravila) ipd. čuda poškodb, ki niso za prevažanje, ampak jih je treba obdelati doma. Poleg tega so danes tudi časi medicine, da so najprej potrebne ogromne tehnične možnosti, prenos medi-

cinske tehnologije iz Ljubljane, ki je dolžna »pobratiti« novosti v svetu, v druge bolnišnice pa je počasnejši, kot je bil pred leti. Delavci v bolnišnici kljub vsemu nimamo občutka, da bi strokovno nazadovali, stojimo pa na mestu, in to z veliko muko. Imamo dobro okulistično, dializa je eden močnejših centrov v Sloveniji, pa tudi na drugih oddelkih imamo sposobne zdravnike, ki se zelo trudijo. Pri nas delamo na primer tudi plastično-kirurške posege, čeprav to res ni naša usmeritev. Pri kadrih, ki so gotovo osnova za razvoj, kljub težavam gledamo, da se zdravniki in sestre vsako leto udeležujejo sekcjskih sestankov in posvetov, da smo zraven v stroki. Biti pa bi jih moralo dovolj, da bi lahko bil stalno nekdo zunaj na izpopolnjevanju. Glede aparaturnam na tej ravni niti ne manjka tako veliko. Precej smo si opomogli lani z denarjem združenega dela. Kupili smo precej opreme, tudi za laboratorij, ki je gotovo na ravni, ki se zahteva v Sloveniji, poleg tega pa lahko preiskave čimprej opravimo in z manj ljudmi. Povsod pa je težava s prostori. Že kirurgija je stara 23 let. V tem času je prišlo v hišo toliko novih aparaturnam, da že napeljava ne zdrži več, aparatov pa tako nimamo kam postaviti. Še slabše je seveda s skoraj sto let staro porodnišnico in interno.«

DL: Po posebnem sporazumu, ki je bil sprejet lani, naj bi v okviru investicij v družbenih dejavnostih v bolnišnici zgradili poliklinični trakt. Sami zdravstveni delavci predlagate, da je najbolj nujno in smotno reševati porodnišnico. Kako je sedaj zamišljeno reševanje prostorskih zagat bolnišnice?

Dr. Starc: »V tem srednjeročnem planu občine je za bolnišnični del predvidena dokumentacija za polikliniko, selitev ginekološko-porodniškega in ORL oddelka na desni breg pa do leta 2000. Ko smo dokončevali pralnico, smo ugotovili, da od infrastrukture manjka še plinska postaja, kar ni velika zadeva. Dejstvo je, da bosta stavbi porodnišnice in interne vsak čas stari sto let, da je v njima standard seveda slab in posodobitve niso možne in da imamo sedaj na interni strežnice v službi tudi ponoči, da sanitarni del nekako deluje. Lanj kupljena nova rentgena nimamo kam postaviti, seveda pa vsi želimo, da bi čimprej začel delati. Zaradi tega smo novelirali planske dokumente. Okulistični in pediatrični deli v pritličju bolnišnice bomo selili v zadnji del pritličja in v kirurške ambulante, v izpraznjeni del pa namestiti rentgen. V starih prostorih uprave bi namestili endoskopijo. V sedanji rentgen bi preselili kirurške ambulante. Nekaj od tega bomo lahko uredili že letos. Te probleme bomo tako rešili kar za nekaj let. V »novi« bolnišnici bi morali preseliti tudi interne ambulante, na interni pa bi bil potem prostor za bolnišnično lekarno in kompletent laboratorij. Posodobiti bi morali tudi kirurško hišo, jasno pa je, da operacijske sobe tu nikoli ne bodo tako opremljene, kot so drugje. Kot že rečeno, pa je najbolj potrebno rešiti problem ginekološko-porodniškega oddelka in ORL s selitvijo v nov trakt, k sedanji »novi« bolnišnici. To je potrebno iz vrste razlogov: zaradi bližine pralnice, toplotne postaje, kuhinje, laboratorija. Ko bi imeli vse na kupu, bi se morda dalo kaj storiti tudi v organizaciji dela in dežurstev. Strokovni kolegij bolnišnice upa, da bomo do leta 1990 pripravili vsaj vse dokumente, da bi potem vendar kako začeli. Take so naše želje, upam, da realne. Mi vemo, da smo odvisni od gospodarstva v tem območju, vemo, da take solidarnosti, kot je za Mursko soboto, ne bomo deležni. Nekaj skušamo narediti z lastno amortizacijo, nekaj investicijskega denarja so predvidele tudi občinske zdravstvene skupnosti, resno pa razmišljamo tudi o samopriskevku za porodnišnico. V zdravstvene namene samopriskevka na Dolenjskem še ni bilo in pred zalogajem, kakršen bo ta, smo trdno prepričani, da je to edina rešitev. V zdravstvu notranjih rezerv tako ni nič.«

DL: V sedanjem srednjeročnem planu novomeške zdravstvene skupnosti piše, da bomo v bolnišnični dejavnosti prenesli večji del bremena na ambulantno dejavnost, zmanjševali pa obseg bolnišničnega zdravljenja, stopnjo hospitalizacije in skrajševali čas zdravljenja. V kolikšni meri bo vse to res mogoče, saj so bile v vsem tem v zadnjih letih že občutne racionalizacije in je težalna doba v novomeški bolnišnici med najkrajšimi v Sloveniji?

Dr. Starc: »Bolnišnično zdravljenje je najdražje, zato je že nekaj let usmeritev, da ga je treba skrajšati. Za to pa je treba razviti in okrepiti splošno zdravstvo, dispanzerje, kjer gre že za specialistično delo, in pa zdravljenje v ambulantah v bolnišnici. Posebno v Novem mestu se delno že pozna, da so se dispanzerji okrepili, specialistična dejavnost pa bo seveda morala biti v vsakem primeru. Vprašanje je tudi, koliko se da zmanjšati stopnja hospitalizacije. Vedeti je treba, da mi pokrivamo veliko območje, kjer so razmeroma slabe prometne zveze, zato je velikokrat najbolje, da človek pride za nekaj dni v bolnišnico, da opravimo vse potrebne preiskave. Veliko je tudi starega prebivalstva, kjer je problem nega, kar pomeni, da bo treba še precej ojačiti patronažno službo. Ležalna doba nasploh ne pove veliko. Pri nas je nizka in smo prepričani, da kakšno pretiravanje ni pametno, saj bolezen zahteva svoje. Sedaj se na primer pojavljajo ideje za kratko ležalno dobo pri infarktu. To pri nas ne bo mogoče ravno zaradi velikega območja in slabih zvez, ki zelo otežujejo ambulantno zdravljenje.«

DL: Kako ste po oceni poslovali v Splošni bolnišnici Novo mesto v preteklem letu? Je šlo kaj lažje kot v preteklih letih, posebno ker se je v okviru skupne porabe lani našlo nekaj denarja za nadomestitev skladov, ki jih niste mogli oblikovati nekaj let, ter za izravnavanje osebnih dohodkov z gospodarstvom?

Dr. Starc: »Ocenjujemo, da poslovanje ni bilo v rdečih številkah kot nekaj preteklih let, ko se je potem do julija vleklo pokrivanje izgube s strani zdravstvenih skupnosti. Te so jo na koncu vedno pokrile, a ko je rezultat slab, ni skladov, zaradi tega pa trpi družbeni standard delavcev v bolnišnici, ne da se reševati stanovanjskih problemov itd. Samoupravnih sporazumov za lani sicer nimamo sklenjenih, a presežka tudi za lani ne bo in skladi, razen rezervnega, bodo spet ostali nepokriti. Za denar za nagrade jubileantom in odpravnine delavcem, ki odhajajo v pokoj, kar je drugje samoumevna pravica, moramo mi posebej prositi zdravstveno skupnost, ker v skladu ni nič denarja. Da čiste izgube ne bo, nam morajo občinske zdravstvene skupnosti nakazati še 78 milijonov dinarjev. Nekateri nam dolgujejo denar še za leto 1984. Za lani je vse obveznosti zaenkrat pokrila le novomeška, ki je nasploh pokazala veliko razumevanja za nas, zelo se je trudila, reševala tudi naše likvidnostne težave itd. Z drugimi je težje. Saj se tudi trudijo, vemo, a nimajo denarja. Rezultat je odvisen tudi od tega, kako bo s prilivom, ki ga je pri nas okrog 13, 14 odst., se pa zmanjšuje, ker se regije vse bolj zapirajo. Nekaj priliva se kar izgubi, čeprav je težko razumeti, da denarja ne moremo izterjati. Tudi tako je, da zdravstvene skupnosti nočejo plačati, če na napatnici ni žiga, mi pa bolnika ne moremo odsloviti, ko je že pred našimi vrati, ali ga pošiljati nazaj preko Gorjancev po žig. Precej takih primerov in tožb za plačilo imamo na primer z Ozljem.«

DL: Lani so zdravstvene skupnosti zagotovile tudi poseben znesek za usklajevanje osebnih dohodkov z gospodarstvom. Koliko se je to uresničilo in poznalo pri vas v delovnem in splošnem vzdušju?

Dr. Starc: »V letu 1986 se je nekaj izboljšal splošni položaj z deklarirano izenačitvijo z gospodarstvom. Kako bo letos, se ne ve, saj resolucija spet predvideva zaostajanje rasti skupne porabe. Od izenačitve so naši ljudje pričakovali zelo veliko. Ker smo odvisni od zdravstvenih skupnosti, usklajevanje ni bilo tekoče, ampak smo imeli nekaj poračunov. Vsega predvidenega pa nismo mogli uresničiti, ker zdravstvene skupnosti še niso dale vsega denarja. Z izenačevanjem je sicer tako: dejansko je zdravnik začetnik enak inženirju, farmacevtu, pravniku itd., specialist pa ima za sabo še dodatna štiri leta izobraževanja. Novembrski osebni dohodek zdravnika specialista neoperativca je bil 230.000, specialist operativca 260.000, strežnice na primer pa okrog 90.000 dinarjev. Seveda so to osnove, na to pride še minulo delo in dežurstva oziroma katera od oblik, ki jih poznamo pri nas kot delo nad rednim. Imamo tako dežurstva kot pripravljeno, pa tudi nadure in seveda turnuse, v katere smo šli na zahtevo uporabnikov, so pa vsaj precej otežili organizacijo dela in predstojniki nekaterih oddelkov zahtevajo, da bi šli nazaj. A ko enkrat izkusiš prosti dan po turnusu, se bo temu težko odreči.

Vemo, da so zdravniške plače pogosto predmet obravnave. Ob teh podatkih bi bilo zmeraj treba povedati

Komisija za delovna razmerja SREDNJE ŠOLE TEHNIŠKIH IN ZDRAVSTVENE USMERITVE BORIS KIDRIČ NOVO MESTO

razpisuje dela in naloge

- 1 učitelja strojno strokovnih predmetov — dipl. ing. strojništva
- 2 čistilk (OD približno 105.00.- din)
- 1 vodje računovodstva

— dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — višja izobrazba ekonomske smeri-ekonomist ali z delom pridobljene delovne zmožnosti. Dela in naloge razpisujemo za nedoločeni čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom za naloge pod a) in c) in 1-mesečnim poskusnim delom za naloge pod b).

Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa. Vsi, ki se bodo prijavili na razpis, bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za zbiranje prijav.

71/87-4

Komisija za delovna razmerja TESNILA TREBNJE, Velika Loka,

na podlagi 5. člena pravilnika o delovnih razmerjih

objavlja prosta dela in naloge:

VODJA ODDDELKA RAZISKAVE IN PROPAGANDE

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske, komercialne ali tehnične smeri
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih
- pasivno znanje tujega jezika
- 3-mesečno poskusno delo

Kandidati naj vložijo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Tesnila Trebnje, 68212 Velika Loka, kadrovsko-spolni sektor. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku prijavnega roka.

80/87-4

Na podlagi 20. člena statuta samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto (SDL št. 14/83) in določil družbenega dogovora o skupnih izhodiščih za oblikovanje stanarin in nanjemnin v letu 1987 je zbor uporabnikov skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto na seji dne 23. januarja 1987 sprejel

SKLEP

o povečanju stanarin in najemnin v občini Novo mesto

1. člen

Stanarine in najemnine, veljavne na dan 31. januarja 1987, se s 1. februarjem 1987 povišajo za 57%.

2. člen

Ta sklep velja takoj, uporablja pa se od 1. 2. 1987 dalje.

3. člen

Ta sklep se objavi tudi v Skupščinskem Dolenjskem listu. Predsednik zbora uporabnikov: JOŽE FICKO, I. r.

76/87-4

JE V BELI KRAJINI OGROŽENIH NEKAJ TISOČ LJUDI?

O problemu PCB v Beli krajini so naša sredstva javnega obveščanja na podlagi izjav naših uglednih strokovnjakov in odgovornih oseb v glavnem pisala v stilu: »Trdna zagotovila, zdrave ljudi ob Krupi ni ogroženo.« (Delo, 26. aprila 1985)

Ker pa so takšne javne izjave v močnem nasprotju s tistimi, kar je zapisano v uradnih dokumentih, se spet oglašam. Poleg tega s PCB še vedno delajo v tovarnah po Jugoslaviji, izdelki, ki vsebujejo PCB, niso redkost.

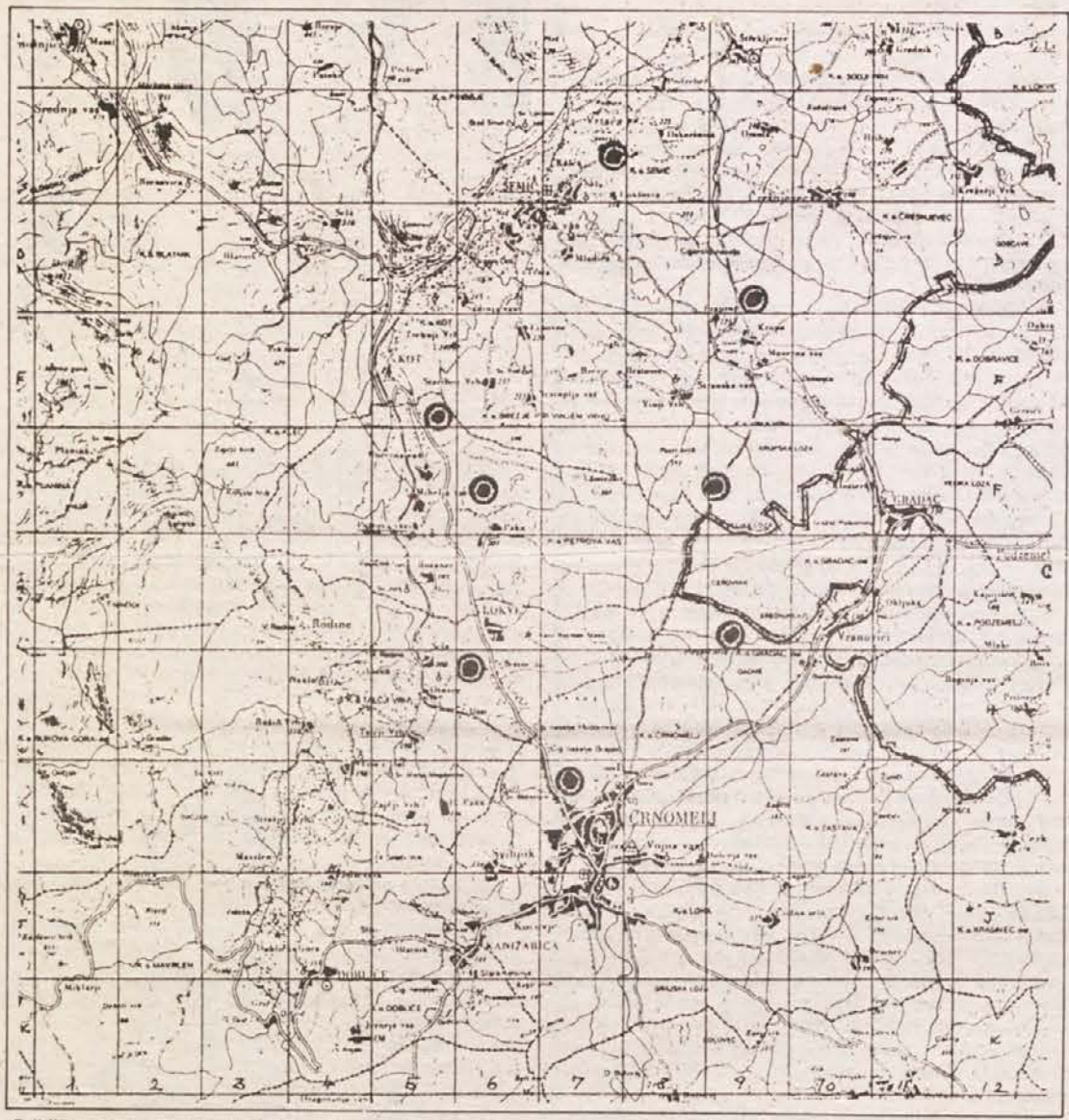
Znano je, da je lani poleti dr. Žiga Tretjak spremljal na zdravljenje v ZDA eno izmed bolnic, zastrupljenih s PCB. Septembra je napisal tudi Poročilo iz ZDA. Iz njega navajam tri odlomke:

● Poliklorirani bifenili (PCB) so skrajno nevarni organski kemični odpadki. Po definiciji SZO in US EPA (Ameriške agencije za varstvo okolja) imajo mutageni in karcinogeni učinek. PCB so znani induktorji številnih encimov. Na Univerzitetni gastroenterološki interni kliniki (UGEIK) smo dokazali, da imajo PCB pri ljudeh tudi klastogeni učinek (povzročajo strukturne kromosomske okvare).

V naravi in organizmih je razpad in metabolizem PCB izredno počasen. Zaradi lipofilnih lastnosti se PCB kopičijo v maščobah organizmov. Končni člen v »naravni« verigi širjenja PCB je človek. Zato je pri osebah, ki so obremenjene s PCB pričakovati toksične učinke zaradi pojave bioakumulacije in biomagnifikacije.

Zaradi nenadzorovanega odmetavanja in raznašanja industrijskih odpadkov, kontaminiranih s PCB iz

in živali izredno velika. Točen obseg onesnaženega območja in dovolj točno število obremenjenega prebivalstva doslej ni znano.

Približne lokacije nekaterih odlagališč, kjer je zaradi nenadzorovanega odlaganja koncentracija PCB največja

Gradnja deponije v bližini tovarne Iskra-Semič je v končni fazi. To pa je le ena od lokacij, kjer je okolje onesnaženo s PCB. Na priloženem izseku pregledne karte občine Črnomelj sem zelo približno označil mesta, kjer je zaradi nenadzorovanega odmetavanja odpadkov koncentracija PCB izredno velika. Točne lokacije so vnešene na posebnih kartah kot rezultat terenskih raziskav — iskanja odlagališč. Dopusčam možnost, da je na tem območju Bele krajine še kakšno neodkrito odlagališče.

Na podlagi znanih podatkov ocenjujem najmanjšo površino tega območja s 50 kvadratnimi kilometri (Črnomelj — Osojnik in Kot — Krupa). Po približni oceni živi na tem območju 6 do 8 tisoč prebivalcev. Zaradi naravnih pogojev in migracije prebivalstva cenim število oseb, ki so zaradi obremenjenosti s PCB zdravstveno ogrožene, na 3 do 4 tisoč.

● Nova spoznanja v zvezi s PCB terjajo skrben premislek načrta o nadaljnjem delu. Okvara kromosomov, povzročena s PCB pri poklicno izpostavljenih osebah in ostali populaciji semiškega okolja, zahteva temeljite priprave in razgovore z domačimi in tujimi strokovnjaki pred pričetkom zdravljenja obremenjenih oseb.

● FASE (Foundation for Advancements in Science and Education) je v tem pogledu že izrazila pripravljenost, da poleg prenosa metode zdravljenja z vzporednimi analizami biološkega materiala omogoči skupno študijo o vplivu PCB na ljudi in o učinkovitosti metode detoksifikacije po Hubbardju pri skupini 50 oseb, obremenjenih s PCB, ter enakem številu kontrolnih oseb.

Glede ustanove, kjer bi ogroženo prebivalstvo zdravili, lahko že predlagamo Rogaško Slatino. V uvodnih pogovorih predstojnika UGEIK doc. dr. Igorja Križmana in predstojnika Zdravilišča Rogaška Slatina prof. dr. Heriberta Zaveršnika je bila izražena polna pripravljenost Zdravilišča za ta način zdravljenja. S predstavniki FASE in njihove klinike HealthMed se je potrebno dogovoriti o potrebnih kadrih, prostorskih potrebah, urniku ter količinah prehrabnih dodatkov, ki jih bolniki med zdravljenjem potrebujejo.

Ni mi znano, da bi se do sedaj začelo kakršnokoli zdravljenje. Delo je 23. dec. lani zapisalo besede podpredsednika republiške vlade dr. Borisa Frleca, ki je dejal, da ni nikogar, ki ne bi hotel piti zdrave in čiste vode in ki ne bi hotel živeti v neokrnjeni naravi, znani so tudi načini, kako to doseči, vendar pa je za to potreben denar, ki ga praviloma primanjkuje. Iz te izjave lahko zaključimo, da gre pri varovanju okolja in odpravljanju posledic onesnaževanja predvsem za vprašanje denarja.

BOŽO FLAJŠMAN

Iskra Mokronog

VARSTVO PRI DELU NI SAMO BESEDA

V Iskrini tovarni elektrolitov v Mokronogu so 20 let kuhali elektrolit na plinskem štedilniku, na odprtem ognju torej, kemikalijo so segreli v loncu kot kakšno govejo juho. V teh 20 letih ni nikoli prišlo do kakršnekoli nesreče, eksplozije. Ko je leta 1980 počilo, v Žužemberški Iskri v peči, kjer so sušili statorska navitja, in sta dva delavca umrla, so imeli v Mokronogu ravno novo tovarno. Elektrolit ni bil preizkušen glede eksplozivnosti, za impregnacijo, ki je srce tovarne, je bil predviden navaden prostor z navadno ventilacijo. Republiški inšpektor za delo pa se je pri prvem inšpekcijskem pregledu vtaknil prav v to impregnacijo, kajti nesreča v Žužemberku je bila zelo resen opomin. Ko je inšpektor v mokronoški Iskri vprašal, ali vedo, da je elektrolit eksploziven, so se sprva seveda začudili, kako neki bi bil elektrolit eksploziven, ko pa ga že toliko časa kuhajo na odprtem ognju.

Toda avtoriteta republiškega inšpektorja je nekaj zaleže in Mokronožani so brž prosili mariborski inštitut za varstvo pri delu, naj preizkusi eksplozivnost elektrolita. Mariborčanom so se potrle naprave in delo so naposled zmogli v ljubljanskem inštitutu za varstvo pri delu. Ljubljanci so na osnovi sestavnih komponent elektrolita ugotovili, da gre za eksplozivno, strupeno, skratka nevarno snov. V Mokronogu so potem zasnovali novo tehnologijo kuhanja elektrolita v S izvedbi, kar pomeni, da gre za eksplozijsko

varen način. Vsa stvar se je nekoliko zavlekla, primer enega najhujših onesnaženj pri nas — Krupa, pa je urneje pognal kolesje.

»Zdaj je kotel sestavljen iz dveh plaščev iz nerjavečega jekla, vmes pa je transformatorsko olje, v tem so grelci. Olje se tako ogreva. V notranjem delu posode je kemikalija, ki jo segrevamo in ki ji pravimo elektrolit, ko je kuhana. Glikol, ena glavnih sestavin, je eksploziven pri okoli 120 stopinjah Celzija. Poprej je delavca pač zaprla plin, ko je termometer pokazal delovno temperaturo 110, 115 stopinj. Zdaj za vse skrbi avtomatika. Naenkrat lahko skuhamo 40 do 50 litrov

elektrolita, vsak dan pa skuhamo dve polnjeni,« pripoveduje vodja proizvodnje mokronoške Iskre inž. Pavle Jevševar, ki od leta 1978 skrbi tudi za varstvo pri delu.

Od tega leta redno pošiljajo na zdravniške preglede vse, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih. Ta so posebno opredeljena bodisi zaradi ropota, toksičnosti ali podobnega. Na preglede so v začetku hodili v Novo mesto, zdaj pa imajo medicino dela tudi v Trebnjem. Semkaj prihajajo zdravniki iz Ljubljane. »Sele v zadnjem času delamo prave periodične preglede, zdravnik zahteva celotno kartoteko pa-

PAVEL PERC

clientov, od tovarne terja opis delovnega mesta, ki pokaže, s katerimi zdravju škodljivimi in nevarnimi snovmi prihaja delavec v stik. Na osnovi tega dobi delavec zdravniški izvid. Od okoli 200 delavcev naše tovarne hodi na zdravniške preglede okoli 50 delavcev. Zdaj jih je nekaj več, ker imamo tudi nočno delo in morajo vsaka tri leta na pregled tudi ti delavci, običajno pa jih je bilo po 30. Po novem zakonu o varstvu pri delu mora biti periodični pregled za vse delavce na vsakih pet let,« pojasnjuje Jevševar.

Na vprašanje, koliko je strupen elektrolit, Jevševar pravi, da je nekje na meji, podobno kot eksplozivnost. »Elektrolit je strupen z zavžitjem; strupenih plinov, razen amoniaka ni. Zdaj že vemo, kje preti nevarnost. Medtem ko so etilenglikol Avstrijci pili v vinu, ga mi ne zlivamo niti v kanalizacijo,« se pošali Pavle Jevševar. Ko ga pobaramo, če je to, da etilenglikola ne zlivajo v kanalizacijo, povezano s Krupo, resno nadaljuje: »Ja, tega ne počnemo od leta 1984, res je vzrok Krupa. Kemikalija, ki je pri nas romala v kanalizacijo, je elektrolit. Njegova sestavina je pretežno etilen-glikol, druge kemikalije pa so 25-odstotna amonična vodica in drugo. Elektrolit je v bistvu snov, ki jo uporabimo za impregnacijo elektrolitskih kondenzatorjev. Odpadni elektrolit je kot sekundarna surovina za nas neuporaben. Skušali smo ga ponuditi komu, ki proizvaja antifriz, katerega sestavina je glikol, a zaenkrat brez uspeha.«

Odpadni elektrolit (10 do 20 litrov dnevno) zdaj zbirajo v 200-litrskih kovinskih sodih. Kaj bodo s to kemikalijo, ki je že okoli 1500 litrov, še ne vedo. Če bi imeli dve centrifugi, bi lahko ločili visokovoltni in nizkovoltni elektrolit, vsak zase bi šel nazaj v proizvodnjo, odpadka ne bi bilo. Kotla sta že dva, bosta kmalu tudi dve centrifugi? Ustrezno centrifugo je moč kupiti le na Zahodu, v Iskri upajo, da se ne bo preveč zatikalo pri uvozu, saj devize imajo. Toda ob naši okorni birokraciji in zakonodaji se ne bi čudili, če se bodo zaradi centrifuge, ki stane nekaj tisoč mark, še lep čas kopičili okoli mokronoške Iskre sodi z odpadnim elektrolitom, ki ga nihče ne mara.

Usode

CESTARJA JE LAHKO MERITI PO DELU

O tem, kako sta nerazvitost in revščina topli Belokranjci, ve veliko povedati Matija Vlašič, ki posledice zaostalosti še vedno pošteno čuti na lastni koži, do nedavnega pa tudi pri opravljanju svojega poklica. Ko se je leta 1954 vrnil od vojakov, se je hotel zaposliti, kajti malo je bilo možnosti za kmetovanje na skopi kraški zemlji, posejani s kamenjem, ki ga okrog Adlešičev zares ne manjka. V Tovarni učil v Črnomlju so ga bili pripravljani sprejeti na delo, a kaj, ko iz okrog 10 kilometrov oddaljenih Dolenjcev pri Adlešičih ni mogel vsak dan pešačiti v tovarno in domov. Kolesa ni imel, da pa bi takrat vozil delavce avtobus, o tem so lahko le sanjali.

Tako si je moral Matija poiskati drugo delo. Najprej je bil dve leti sezonski cestar, potem pa se je pred 31 leti redno zaposlil pri cestnem podjetju. »Če bi imel takrat vsaj kolo, me zagotovo ne bi dobili na cesto. In če bi se zaposlil v tovarni, bi tam gotovo tudi napredoval. Tako pa sem še vedno navaden cestar. Na cesti ni moč napredovati,« obuja spomine z nešetimi »čejji«. »Ampak takrat, pred tremi desetletji, sem moral biti še srečen, da sploh lahko kaj zaslužim. Ko sem prvo leto nekoliko tiral, da imam slabo plačo in da ne vem, če

bom lahko shajal, so mi v podjetju svetovali, naj se oglašim naslednji dan, da mi bodo dali delavsko knjižico. Potem si dolgo časa nisem upal nič črniti, pa me tudi vprašal ni nihče, če mi je prav ali ne. O ja, nekateri pa so si privoščili, kar jim je padlo na um. Tako nam je blagajnik vedno izplačeval prejemke v gostilni, kjer je bila pijača, za katero je moral vsak odšteti nekaj od svojega skromnega zaslužka, pri roki. Ko je imel blagajnik košnjo, smo morali hoditi cestarji k njemu kositi. Rekel je, da nam bo za tisti dan odsotnosti napisal dopust, kaj pa je zares storil, si nisem upal vprašati,« pripoveduje Matija.

»Marsikateri mlajši cestar, ki danes z lopato v roki jadicuje ob asfaltni cesti, ne ve, kako smo si morali nekada cestarji sami pripravljati pesek, da smo ga posuli po cesti. V kamnolomih, ki jih je bilo v okolici sicer veliko, smo lomili kamen, ga mletli v gramoz, nakladali, dovažali na cesto s konjsko vprego in seveda razkladali. Ostalo pa je bilo potem tako in tako povsem cestarsko delo. Seveda smo se znašli po svoje. Lažje kot v kamnolomih je bilo drobiti kamen, s katerim je bil zgrajen grad v Pobrežju. Ko razvalin ni bilo več, smo hoteli razstreliti še grajski stolp. Kaj nam je bilo takrat mar varstvo kulturne dediščine! Razstrelivo smo imeli že pripravljeno, a smo se razstreljevanja bali, ker smo vedeli, na katero stran bodo ruševine padle. Odlučili smo z delom, pa nas je prehitela prepoved rušenja in tako stolp še vedno stoji,« pripoveduje Vlašič.

Zanimivo je, kakšna »pravila« je moral nekada spoštovati Matija. Da je moral od doma tudi v dežju, se mu je sicer zdelo samo po sebi umevno, nekoliko manj razumljivo pa, da je moral biti od domače hiše oddaljen najmanj 4 kilometre. Da se ne bi šel domov sušit, so mu dejali. Marsikdaj je zato vedril pod drevesi. Nekoč, ko je bila huda nevihta, se je postavil pod košato smreko. Pa so bile veje le prerredke in začelo mu je curljati na glavo, zato si je poiskal zavetje pod sosednjo smreko. Po petnajstih minutah je v drevo, pod katerim je najprej vedril, udarila strela, da je treske kar nosilo po cesti.

Dokler niso leta 1975 asfaltirali partizanske magistrale, je moral Vlašič vzdrževati 4 kilometre ceste od Dolenjcev do Tribuč. Prometa je bilo že toliko, da ni bil kos vsem popravilom. Samo avtobusov je vsak dan peljalo kar 28. Najtežje pa je bilo spomladi, ko je začela cesta kipei. Kamor je pogledal, povsod je bilo samo blato. Zjutraj je na poti do Tribuč zasipaval cesto, ko pa se je popoldne vračal domov, gramoza ni bilo nikjer več. »Čeprav sam nisem bil veliko kriv, me je bilo tako sram, da se marsikdaj nisem upal peljati se z dela domov z avtobusom. Če že niso nič rekli, pa sem čutil na sebi poglede potnikov: »Glej ga, cestarja! Vozi se,

cesta pa je slabša kot kolovoz!« Na žalost je že tako, da cestarja vsak vidi pri njegovem delu, predvsem pa pri nedelu. V tovarni lahko marsikdo skrrije svoje lenobo. »Z asfaltno je bilo tudi Vlašičevega občutka krivde za slabo partizansko magistralo konec. Seveda pa je moral najprej šteti promet. Zapisoval je podnevi in ponoči. Šlišal je, da govorijo nekaj o asfaltiranju, vendar govoricam ni povsem verjel. Le vestno je šel in po pravicah zapisal. Ko pa so začeli graditi cesto, je videl, da imajo inženirji v papirjih zapisane tudi njegove podatke o prometu. »Če bi vedel prej, da bodo šle številke o prometu v Ljubljano, bi napisal še nekoliko več. Sicer pa je glavno, da smo cesto dobili,« se smeji Matija.

»Toda na asfaltni cesti se še bolj poznajo razvade ljudi. Nekdaj so dobro vedeli, da po cesti ne smejo vlačiti lesa ali orati na pot, ne da bi počistili za sabo. Cestarjeva dolžnost je bila namreč, da nepokorneže prijavi. Danes tega skoraj nihče več ne upošteva. Nekateri pustijo na asfaltu toliko zemlje in gnoja, da bi lahko sadili kar na cesti. Pa sem tiho. Nočem se ljudem več zameriti, saj so se že preveč razjezili name, ker sem jim obsekal veje na sadnem drevju, ki so visele na cesti,« pravi.

Danes skrbi Marija za 16 kilometrov ceste, poleg tiste od Dolenjcev do Črnomlja še za povezavo od Dolenjcev do Gribelj. Od letošnjega 1. januarja imata tudi pomočnika, ki pa sedaj, ko je veliko snega, pomaga drugje. Pa ga ne pogreša preveč, kajti od poletja, ko so asfaltirali 2 kilometra poti od Fučkovcev do Gribelj, ima znatno manj dela. Pravo ta odsek je bil Vlašiču trn v peti: bil je na ravnini, zato ni bilo moč urediti odtoka, pa brez podlage, jame spomladi pa tolikšne, da bi se odrasel človek lahko vanjo ulegel. Toda za 4 ure na dan, kolikor dela, odkar je imel srčni infarkt, mu opravkov ob cesti nikoli ne zmanjka. A malha s spomini se je počasi napolnila in Matija pravi, da jo bo moral kmalu zavezati, kajti novih dogodivščin na cesti ne bo več veliko. Počasi bo moral začeti misliti na pokoj, M. BEZEK-JAKŠE

KAJ (NE)ZMOREJO ŠTIRJE TRGOVSKI SIROMAKI

Novomeška trgovina je zadnja leta med dejavnostmi, čez katero so pritožbe na sestankih vseh vrst. Navzlic že narejenim analizam in predlogom pa tudi resnim prizadevanjem občinskega vrha, da bi jo spravili v red, se to ni posrečilo. Za okroglo mizo o problematiki trgovine so na pobudo predsednika občinske skupščine Boštjana Kovačiča 20. januarja 1987 vnovič sedli predstavniki občinske skupščine in služb, potrošniških svetov in direktorji trgovinskih delovnih organizacij. Starim analizam naj bi dodali nova spoznanja, ob tem pa nakazali pot za resnično spremembo razmer, kajti besed je bilo doslej že več kot preveč.

JOŽE BARBO, Novo mesto — Center: »V preteklosti smo zamudili lepe priložnosti za razvoj trgovine, in to deloma po krivdi samih trgovcev, nekaj pa po krivdi občinskih mož. Prva naloga za izboljšanje oskrbe v mestu bi morala biti zgraditev blagovnice, ki je načrtovana več let. Vse ostale trgovine bi morali specializirati, ker zdaj razne firme prodajajo iste izdelke, gre za podvajanje zalog in večjo vezavo obratnih sredstev.«

MILOŠ JAKOPEC, Bršljin: »Novomeška trgovina je nerazvita iz dveh vzrokov: več je bilo primerov zapiranja trga v časih, ko so trgovci od drugod še imeli kapital. Tedaj smo konkurenco onemogočili. Tudi kasneje, ko bi se lahko domača podjetja gradila na kredit, se tega niso lotili. Ponudba v trgovinah je v veliki meri odvisna od sposobnosti poslovođij. Bodoče naložbe v trgovino zahtevajo tehten premislek, vsekakor pa je potrebno doseči specializacijo blaga po trgovinah. Medtem ko prodajalci v špecerijah na kupca večinoma ne naredijo slabega vtisa in so kar prijazni in ustrezljivi, pa se pri tehničnem blagu vedejo kot visokosti, a niti ne poznajo blaga, ki ga prodajajo. Novomeščani bi si lahko za zgled pri napredku trgovine vzeli Krško.«

DUŠAN GRANDA, Dol. Toplice: »Na podeželju je oskrba še dosti slabša kot v mestu, pa tudi večji centri, kot so Dolenjske Toplice, ki so hkrati znan turistični kraj, niso izzete. Na prebivalca pride v nemestnih lokalih 0,3 m² trgovskega prostora, en prodajalec pa mora streči okrog 1200 kupcem. V Dol. Toplicah pride 800 ljudi na 1 trgovino, ki je po opremi zelo zastarela, zato niti prave higijene ni mogoče vzdrževati. Naši ljudje veliko denarja znosijo v ljubljanske ali zagrebške trgovine.«

JOŽE PEKOLJ, Kandija Grm: »Res je škoda odliva našega denarja drugam in tudi naši krajani imajo čez trgince veliko pripomb. Zdijo pa se mi neupravičene,

če v trgovini kritizirajo cene, ker zanje trgovci niso krivi. Ugotavljamo pa, da se je oskrba s kruhom zadnje čase izboljšala.«

BLAGOVNICA JE ŠE V NAČRTIH

LOJZE URBANČ, direktor Emone-Dolenjke: »Kar smo v preteklih letih zgradili novih trgovin, smo jih precej s pomočjo odpovedovanja pri osebnih dohodkih. V ostalih občinah je trgovina lahko hitreje napredovala, ker ob novogradnjah niso hoteli na njena pleča obesiti celotne stroške za infrastrukturo, kot se dogaja v Novem mestu. Od gradnje načrtovane blagovnice na Novem trgu nismo odstopili. Finančna konstrukcija je nared. Povem pa, da če bi imeli blagovnico danes zgrajeno, je ne bi mogli odpreti, ker zanj ni prodajalcev. Pri nas resno obravnavamo vsak primer nesolidne postrežbe in ukrepamo na predloge potrošniških svetov ali občanov, toda v bistvu smo nemočni. Namesto da bi lenega in nesposobnega prodajalca, ki je pri strežbi še nesramen, pognali čez prag, ga moramo karati precej v rokavicah. Bojimo se, da nam ne bi ušel, kajti še vedno lahko dobi mesto v domači industriji, kjer so zaslužki do 40 odst. boljši.«

DRAGICA GALIČ, direktorica tozda Žito: »Tudi mi se zavedamo, da po rekonstrukciji pekarnice v Novem mestu oskrba s kruhom ni taka, kot smo želeli. Nismo imeli nič poizkusne proizvodnje kot vse nove tovarne, zato je bilo v prvih mesecih precej tehnoloških problemov. Da ne bi potrošniki tega občutili, smo nape odpravljali ponoči. Veliko škodo imamo tudi zato, ker ponoči v zadnjem času večkrat zmanjka električnega toka. Glede kadrov pa v pekarni nismo nič na boljšem. Šolanje za peke je celo samo v Mariboru, ki je še bolj oddaljen, zato mladih ne dobimo v polklic. Za razpisane štipendije z raznimi ugodnostmi ni interesentov. Poseben problem pa je ekonomski položaj pekarn. Električna se nenehno draži, prav tako ostale surovine, naše cene pa ostajajo na isti ravni.«

NIKO GALEŠA, direktor Novotehne: »Trgovci, kolikor nas je v Novem mestu, smo siromašni, vsak čepi za svojim plotom, vsi prodajamo vse, nimamo kadrov, ob tem pa je šlo lani po naših podatkih iz občine nad 2,5 milijarde dinarjev samo za nakup tehničnega blaga, medtem ko je znašal odliv iz regije čez 50 milijard dinarjev. Res je, da smo slabo založeni, res pa je tudi, da prenekaeri nabavnih referent delovnih organizacij blago nabavljajo v Zagrebu ali Ljubljani in se tja vozari, dobiva dnevnice, pri nas pa bi ga lahko postregli. Novotehni glede na finančni položaj in razvojne načrte ni potrebno nikakršno združevanje, koristno bi bilo morda v stroki, sem pa zagovornik združevanja novomeške trgovine, sicer bomo skromna sredstva še naprej drobili in napredka ne bo.«

Večina trgovin v občini je povezana z večjima sistemoma, to sta Emona in Mercator iz Ljubljane, toda od njih smo malo dobili.«

JOŽE STARIČ, kmetijska zadruga Krka: »Med našimi sedmimi dejavnostmi je trgovina najbolj donosna. Smo bolj kot ostale firme prisotni v oddaljenih krajih, kjer je rentabilnost skromna. Od združitve z Mercatorjem smo si več obetali. V domačem prostoru smo se že lepo dogovarjali za združitev in delitev dela v posameznih krajih, kjer imata zadruga in Standard svoje prodajalnice, oboji pa spadamo k Mercatorju. Doslej taka prizadevanja niso uspela. Še vedno v manjših krajih obe firmi prodajata isto blago, sta si konkurenčni v lastni hiši. Obe imata tudi skladišča in zaloge živil, ki vežejo sredstva. Tudi to nas siromaši.«

IGOR VIZJAK, predsednik komiteja za družbeni razvoj: »Če bi na osnovi podatkov hoteli čimprej izboljšati oskrbo na najbolj kritičnih mestih, potem bi morali v Novem mestu čimprej priti do blagovne hiše, v kateri bi kupec dobil tako rekoč vse, od šivanke do strojev, novo trgovino pa bi potrebovali tudi na Drski, ki postaja največja mestna soseka in ima le eno prodajalno. Več kot kilometer hoje je do mesta.«

NA POTEZI SO DIREKTORJI

FRANCI CVELBAR, Drska: »Naši krajani tako negotujejo nad slabo oskrbo, da bomo morali nekaj ukreniti. Če domače firme ne bodo hotele ali mogle poskrbeti za primerno trgovino, bomo skušali na lastno pest dobiti investitorja od drugod.«

IVO LONGAR, predsednik izvršnega sveta SO Novo mesto: »Po večkratnih doslej neuspešnih poizkusih, da bi v trgovini dosegli očitnejše izboljšanje, smo odločeni v izvršnem svetu doseči spremembo razmer. Odgovorni smo za preskrbo, občani z njo niso zadovoljni, zato ne moremo kar naprej ugotavljati stanje, vozi pa še vedno vsak po starih koleonicah. Izrekam kritiko Standardu, ki je od te okrogle mize izostal brez opravičila.«

BOŠTJAN KOVAČIČ, predsednik skupščine občine Novo mesto: »Filozofije brezizhodnosti položaja ne bomo dovolili, kajti usoda je v naših rokah. Trgovci bodo morali sestati za isto mizo, se dogovoriti in v strpnem dialogu priti do rešitev, ki bodo pomenile spremembo razmer. Želimo tudi, da bi se stanje spreminjalo ob pobudah od spodaj navzgor — zato tudi pogovor s predstavniki potrošniških svetov in trgovci hkrati. Odločno bomo podpirali čimprejšnjo izgradnjo nove blagovnice, dogovoriti pa se moramo, ali je res na Novem trgu zanj najboljša lokacija. Ker gre za spremembo zazidalnega načrta, so potrebni tudi novi projekti.«

Tako torej: po eni strani bi trgovci radi gradili nove trgovine in izboljševali ponudbo, a za take podvige niso finančno sposobni, po drugi strani se denar, ki bi ga oni lahko iztržili, še naprej odteka v žepo ljubljancem, zagrebčanom in ostalih sposobnejših sosedov. Slišati je kot povest o jari kači, ki ji ni konca. Morda pa bi ji le stopili na rep ob ugotovitvi te okrogle mize, da bi štirje trgovinski siromaki skupaj je zmogli postopno izgradnjo novih prodajal. Združevanje sredstev je možno v raznih oblikah, v kar pa se doslej niso spuščali. Naslednjo potezo imajo direktorji.

RIA BAČER

EN TRGOVEC Z VISOKO IZOBRAZBO

Trgovina na debelo je poglavje zase in kaže še bolj žalostne razmere. Zelo zaostaja novomeška trgovina tudi na kadrovskem področju, ker je kvalifikacijska struktura zaposlenih daleč pod poprečjem republike. V vseh delovnih organizacijah trgovinske stroke raznih firm imajo enega samega človeka z visokošolsko izobrazbo. Primanjkuje pa tudi navadnih prodajalcev. Ker je šola zanje v Brežicah, se za trgovski poklic mladi ne odločajo, k temu pa pripomorejo še nizki osebni dohodki. Ti so posledica slabega finančnega položaja trgovine, ki je tudi znatno na slabšem kot sicer v Sloveniji. Poprečno porabljena sredstva na delavca so namreč dvakrat nižja kot znaša slovensko poprečje.

Tako je stanje trgovine, po drugi strani pa v mestu in na podeželju zelo godrnjajo nad slabo ponudbo, zastarelimi trgovinami in slabo postrežbo. Kako torej želje uskladiti z razmerami?

Dolenjci in sneg

SMUČARSKO SREDIŠČE NE NASTANE V ENEM DNEVU

Teče že tretja zima, odkar smo tudi Dolenjci dobili svoj smučarski center. Ugibanj o upravičenosti te naložbe obeh belokranjskih in novomeške občine, ki jo danes upravlja Krkin tozd Zdravilišča, je konec. Dolenjci imajo sedaj Kranjsko goro tako rekoč pred vrati in ni jim potrebno odhajati na draga avstrijska smučišča ali kam drugam čez mejo. Odkar so se pričele počitnice, se vsak dan z novomeške avtobusne postaje odpelje na Gače osem in več polnih avtobusov tečajnikov, smučanja željne pa z avtobusi vozijo tudi iz obeh belokranjskih občin. Polno je tudi parkirišče ob vznožju Gač, kjer vsak dan stoji več kot petdeset osebnih avtomobilov, ki so se pripeljali po dobro splučeni cesti. Registrske tablice na avtomobilih kažejo, da so Gače zanimive ne le za dolenjske, temveč tudi celjske, ljubljanske, zagrebške, karlovske in celo kranjske smučarje. Slednji so številna kranjska smučišča morda zapustili tudi zaradi znane gorenjske varčnosti, saj so na Dolenjskem celodnevne karte vlečnic najcenejše v Sloveniji.

Polovica vseh smučarjev je bila minuli teden na tečajih. Iz osnovne šole Katja Rupena je vadilo osnove smučanja 100 učenec petih razredov. Dobro so se organizirali in na položni del smučišča postavili kar svojo Tomosovo vlečnico, saj 150 metrov dolga vlečnica uniorček, namenjena otrokom in začetnikom, že dve zimi iz nejasnega vzroka ni v pogonu. Redki so novopečeni smučarji, ki se upajo potegniti se s tisoč

metrov dolgo vlečnico na vrh Gač. Po takšnem potovanju je za pot v dolino edina izbira zadnja plat ali pa smučni na rame. Dragan Galič, učitelj telesne vzgoje na osnovni šoli Katja Rupena, je takole pripomnil: »Smučišče in vlečnice na Gačah so pripravljene le za dobro izurjene smučarje. Ostanke otroške vlečnice nikomur ne koristijo, pa tudi prostor ni posebej zavarovan in označen. Prav bi bilo, da bi to vlečnico uredili še to zimo, vsekakor pa pred vsemi novimi naložbami v ta smučarski center.« Organizirano tečajniško smučanje so pripravili tudi v krajevni skupnosti Ločna-Mačkovec. Prvih korakov po snegu se je naučilo 55 otrok. Miro Mirtič, vodja tečaja, se je pritoževal nad premajhnimi zmogljivostmi restavracije: »Vsi otroci so imeli v ceni tečaja toplo enolončnico, le redkim pa jo je uspelo tudi pojedsti. Brunarica je sicer res zgrajena v lepem krajevnem slogu, vendar je najmanj desetkrat

premajhna, da bi sprejela vse lačne in žejne. Tako so se mnogi raje odločili za sendvič, ki so ga lahko pojedli kar zunaj. Če gostinski delavci Krkinega tozda iz Dolenjskih Toplic ne morejo postreči vseh, naj bi na Gače pustili zasebne gostince, ki bi svoje stojnice z jedadčo in pijačo postavili kar ob smučišču. Gneče zagotovo ne bi bilo več.« Med tistimi, ki so minuli teden dotedensne oblegali Gače, so bili tudi tečajniki iz delovnih organizacij Krke in Novoteksa, večje skupine pa so na smučišča pripeljali tudi člani smučarskega društva Rog in še nekateri.

Kljub takšnim in drugačnim pripombam se je večina tistih, ki so letos že rezali smučine po zasneženih Gačah, vračala v dolino zadovoljna. Po besedah Lojzeta Derganca, upravnika SC Rog, bo že naslednjo zimo na Gačah še manj čakanja v vrstah in več smučanja. K trem vlečnicam, ki imajo skupno dolžino skoraj

2000 metrov in zmogljivost 2800 šmučarjev na uro, bodo postavili še tretjo, ki bo smučarje potegnila od sedanjega parkirišča na vrh 1260 metrov oddaljenih Gač. Višinska razlika bo 270 metrov, zmogljivost vlečnice pa 950 smučarjev na uro. Že letos je mogoče z Gač prismočati na staro črmošniško smučišče, zato ni več daleč čas, ko se bo mogoče na Gače pripeljati s sedežnico kar iz Črmošnjic. »Restavracija je resnično premajhna, zato jo bomo že do naslednje zime razširili in ji dodali novo brunarico. Iščemo tudi denar za nabavo novega teptalnega stroja, saj ta, ki ga imamo, za pripravo 25 ha smučišča ne zadošča več. Mislim, da bi ljudje morali imeti več razumevanja, saj smučarsko središče ne nastane v enem dnevu. Nove naprave s izredno drage, denarja za nove naložbe pa je vedno manj,« je v opravičilo povedal Lojze Derganc.

JANEZ PAVLIN

NEODPOSLOANO PISMO REAGANU IN GORBAČOVU

Postalo je že navada, da LB — Temeljna dolenska banka v Novem mestu počasti vsakoletni svetovni dan varčevanja in dan republike z medšolskim tekmovanjem za najboljša likovna in literarna dela. O priznanjih in nagradah, ki jih je banka podelila mladim udeležencem, smo poročali lani decembra. Po zimskih šolskih počitnicah bo banka pripravila še razstavo glinastih kipcev o družini, ki jih je naredilo 44 učencev iz 16 dolenskih osnovnih šol. Arhiv, ki hrani zapise o dejavnostih šolskih hranilnic in o delu mentorjev z mladimi varčevalci, likovniki in literati, pa je tudi tokrat bogatejši za vrsto zanimivih novih prispevkov.

Tanja, Tatja, Janja in Nataša, članice dopisniškega krožka osnovne šole Jančka Mevžija v Mokronogu, so napisale pismo Reaganu in Gorbačovu ter ga naslovile SVET JE TUDI NAŠ... Takole pišejo državnikom dveh največjih svetovnih sil:

»Pišemo vama iz Slovenije. Vesta, kje je to? Seveda vesta. To je dežela v Jugoslaviji, v Titovi Jugoslaviji. Živimo v miru in svobodi kot velika družina. Za vse to je bilo potrebno veliko žrtev. Vojnja je trpljenje, žalost in smrt.

Zadnje dneve smo napeto poslušale radio. Vsi smo mislili, da se bosta zmenila kaj pametnega. Orožje, rakete, vojna zvezd, atomske bombe. Se znata pogovarjati še o čem drugem? Kako moreta dva človeka imeti v rokah vojno ali mir? Za oborožitev porabita preveč denarja. Ljudje po svetu stradajo in umirajo. Tudi druge nesreče so: potresi, eksplozije v jedrskih elektrarnah, ognjeniki. Gozdovi umirajo. Strelji ubijajo ljudi po ulicah. Vidva pa tekmujeta, kdo bo napravil še hujše orožje. Otroci vprašujemo: Kdaj vaju bo srečala pamet? Svet je tudi naš! Uničita orožje! Dajta denar za nova mesta, za bolnišnice, vodovode, šole... Kako lep bi bil potem svet! Meje bi kar izginile, po svetu bi bile speljane široke ceste, po njih bi potovali srečni, svobodni ljudje. Sestanek v Reykjaviku se je slabo končal. Sprašujemo se: sta brez pameti in brez srca? Svet je tudi naš! Bodita prijatelja! Uničita orožje! Živeti hočemo v miru, v prijateljstvu.

To vama kličemo na ves glas. Ga bosta slišala? Pozdravljen!

Reagan in Gorbačov pisma iz Mokronoga ne bosta dobila, saj jima ga mladi dopisniki niso odposlali. Pa tudi če bi odšlo na dolgo pot, ga velika državnikova lanskem »letu miru« najbrž ne bi utegnili prebrati. Njune skrbi so bile obrnjene drugam: samo lani je svet izdal za orožje bajnih 900 milijard dolarjev — skoraj toliko, kolikor dolgujejo nerazvite dežele sveta bogatim bankam in državam razvitega Zahoda in Japonski. Proizvodnja orožja ne pozna kriz; kupujejo ga tudi dežele, kjer ljudje umirajo od lakote. Največ orožja so tudi lani izdelali v Združenih državah Amerike in v Sovjetski zvezi, obe državi pa sta seveda tudi med najmočnejšimi prodajalci orožja.

OTROCI NIMAJO ZAVETJA STARŠEV

»Zdaj, ko odrasčam in berem knjige, časopise ter gledam televizijo, vse bolj razumem besedo mir. Ve-

iko ljudi, med njimi tudi otrok, trpi lakoto. V njihovi deželi vlada nasilje, ljudje nimajo toplega doma. Otroci nimajo zavetja staršev, skrivajo se pred sovražniki, ki so do njih zelo kruti. Ko gledam po televiziji otroke, ki jočejo za mrtvimi starši, in žene, ki jočejo za možmi, me obide čudna groza...« je napisala Maja Kincl iz 7. razreda osnovne šole XV. divizije na Grmu v Novem mestu.

Maja in z njo milijoni otrok po svetu ne morejo razumeti: v letu 1986, ki so ga Združeni narodi proglasili za leto miru, se je vojskovalo nič manj kot 43 držav. V vojnah po končani drugi svetovni vojni je izgubilo življenje najmanj že 5 milijonov ljudi.

Jana Potočar iz 8. razreda osnovne šole 7. korpusa v Žužemberku je pisala o dekletu iz Palestine:

skromno življenje. Če je družbena pomoč edini vir dohodka, dobivajo ostareli po 38.400 din na mesec. To je enoten znesek za Slovenijo. Sicer pa tudi socialne delavke ne silijo kar vse po vrsti v dom. Najprej poskusijo pri sosedih in se dogovorijo za pomoč. Na podeželju se namreč še vedno najdejo družine, ki za majhne zneske sprejemajo take ljudi v varstvo.

Življenjske razmere tudi pri precejšnjem številu zaposlenih niso ravno obetavne. Center za socialno delo v Brežicah od lanskega marca zbira vrsto podatkov, ki jih zahteva samoupravni sporazum o uveljavljanju socialnovarstvenih pravic ali zelena knjiga. Tako so ga polmenovali. Direktorica centra Mira Ivšič je povedala, da skupna evidenca razkriva tudi uspešnost gospodarjenja in izobrazbeno raven zaposlenih v delovnih organizacijah. Dohodek na družniškega člana je merilo za dodeljevanje družbene pomoči za otroke. Lani so bili do njega upravičeni tam, kjer je bil dohodek na člana le 23.045 din. Po številu prejemnikov je v tem času izstopal Remontni zavod Bregana. Otroški dodatki je dobilo 191 upravičencev z enim ali več otroki. Tudi podatki nekaterih delovnih organizacij v Brežicah so marsikoga osupili. Tovarna pohištva in DO Slovin Bizejlsko-Brežice sta imela po 69 upravičencev. Agraria 59, Jutrjanjka 47, Emona Posavje 51, Gozdno gospodarstvo 27, obrtniki 62. Za zaposlene pri obrtnikih ne vedo, če imajo res tako skromne

Ruža Rostohar

Sprašuješ me, kdo sem. Se sama ne vem. Podnevi nosim na rami puško, v pa se igrate. Živim v večnem strahu pred smrtjo, na vsakem koraku mi preti. Pri vas se igrate s punčkami, ki jih še nikoli nisem videla. Šivate jim oblekice: tu pa še za žive ljudi ni dovolj oblek. Pripovedujejo mi, da se tam igrate z avtomobilčki. Jaz lahko vidim le topove in tanke. Ko greste v šolo, se učite pisati, brati in računati. Tu pa otroci polnimo orožje in se bojujemo... Sem bila sploh kdaj otrok?»

Neznana mala Palestinka ne ve, da je lani samo Saudska Arabija kupila za 28 milijard dolarjev orožja, Velika Britanija za 28, Francija za 24, Zvezna republika Nemčija za 23 in republika Kitajska za 22 milijard.

»Živimo v lažnem svetovnem miru in dober prijatelj ti je že vsak tisti, ki ti ne potisne noža med rebra. Po svetu

KAJ ŽELIMO VSEM OTROKOM SVETA

- Da bi imeli mir in veliko hrane. — Davor
- Da bi imeli hrano, igrače, vodo in sonce. — Bojan
- Da ne bi umirali od lakote. — Andrej
- Želim jim mir, hrano, vodo, obleko, hiše in domače živali. — Nataša
- Da bi imeli hrano in vodo in da bi bili zdravi. — Boštjan
- Želim jim, da bi imeli vsi na svetu starše, mir in dovolj hrane. — Tomaž
- Vsem otrokom sveta želim, da bi bili srečni. — Boštjan
- Želim jim hrano, igrače, sneg in sonce. — Drago
- Da bi imeli vsi na svetu mir in igrače. — Dejan
- Želim jim mir, da bi bili zdravi, da ne bi bili lačni in da ne bi bilo nikjer vojne. — Elvis
- Želim, da bi vsi otroci hodili v šolo. — Irena
- Želim, da bi imeli vsi kolo. — Alenka
- Radi bi imeli mir. — Drago

Učenci 2.a razreda v Šmarjeti

kar klijajo tajne organizacije in ustrahujejo ljudi s polnimi dejanji. Žrtve teroristov so v zadnjem času prav nemočni ljudje in otroci. Potegnimo ostanke miru in prijateljstva izpod ruševin in jih postavimo na trdna tla! To naj bo delo nas, mladine, in prihajajočih generacij! Je med drugim zapisal Uroš Sladek iz 8. razreda osnovne šole XII. SNOUB v Bršljinu. Tudi on še ne ve, da porabi svet danes vsako minuto za proizvodnjo orožja poldrug milijon dolarjev oz. vsako uro 90 milijonov in vsak dan kar 2 in pol milijardi dolarjev.

»KAR K NAM BI TE POVABILO«

je napisala Nataša Gričar iz mokronoške osnovne šole neznan prijateljici v črni Afriki: »Večer je. Slonim na oknu. Pred menoj je knjiga Sin Martin. Mami se je vrnila z nje. Iz kuhinje je zadisalo po pečenem kostanju. Lepo mi je, pa pomislim nate. Vidim tvoj obraz, žalostne oči in suhe roke. Lačna si, nimaš vode ne kruha ne pravega doma. Puške pokajo, vojaki divjajo. Zato mi je hudo. Kako rada bi videla, da bi tudi ti imela kar imam jaz: dom, svojo sobo s knjigami, mir, svobodo...

Prizgala se je prva zvezda. Svetla je. Morda jo tudi ti gledaš. Noč bo, pa ne veš, kam bi legla. Kar k nam bi te povabila, pa si predaleč. Pošiljam ti le želje, da bi bila vesela, srečna in nasmejana. Saj boš! Menda bo odrasle le srečala pamet, da bodo uničili orožje in da bo tudi tvoja dežela svobodna.

Kostanj ne diši več tako lepo. Večer je mrzel. Mislim nate in te toplo pozdravljam.

Natašine želje in besede so obsodba vseh, ki so krivi, da je v kampuški vojni padlo doslej okoli dva milijona ljudi, več kot milijon pa v brezsmiselnih, slepih vojni med Iranom in Irakom. Boji v Afganistanu so terjali doslej nad 200.000 žrtev. Število mrtvih v spopadih v Libiji, na Bližnjem vzhodu in po Aziji gre v stotisoče.

Pesem »Zakaj?« Helene Saje iz recitacijskega krožka osnovne šole Baza 20 v Dol. Toplicah in šopek »Iščemo lepe besede«, ki so ga nabrale učence 2. in 3. razreda dopisniškega krožka v Mokronogu, so klic otrok vsega sveta proti vojni, nasilju in nesmislu v sovraštvo ujetega človeštva, v katerem še prevladuje moč največjih.

V letu miru je zmagovalo orožje.

T. GOŠNIK

Negotova prihodnost

BREŽIŠKA OBČINA SE STARA

Brežiški občini se slabo piše, če bo tudi v naslednjih desetletjih umiralo več ljudi, kot jih prihaja na svet. Po gospodarski moči je že zdaj na repu, po zmanjševanju prebivalstva na drugem mestu v Sloveniji.

Za občino je značilno hitro staranje prebivalstva. Nad 65 let je starih 12,1 odstotka ljudi (v Sloveniji 9,6) nad šestdeset let pa 18 odstotkov. To območje izstopa tudi po številu vzdrževanih prebivalcev. Teh je 8081 ali samo en odstotek manj kot tretjino. Med njimi so gospodinje, otroci in starejši ljudje brez dohodkov. Zadnjih šest let narašča število starostnih, invalidskih in družinskih upokojencev, zmanjšuje pa se število prejemnikov kmečkih pokojnin. Trenutno je delavskih upokojencev blizu 2800, kmečkih 1068.

Življenjske razmere se s starostjo poslabšujejo zlasti tam, kjer ni mladih. Najbolj so prizadeti prebivalci oddaljenih hribovskih vasi. Zelo veliko mladih se odseljuje iz krajevnih skupnosti Sromlje in Pečice — Križe. Nekateri so pokazali voljo, da bi ostali doma in se vozili na delo v Krško ali Brežice z avtobusom, a so se pozneje premislili, ker niso mogli zgraditi hiše v rojstni vasi. Čas je denar, zato jih je vsako leto čakanja na urbanistične in zazidalne načrte zaradi devalvacije dinarja osiromašilo za vrednost prihrankov. Nad tem, da ne morejo zidati, se pritožujejo tudi v Kapelah in Pišecah.

Odhajanje mladih potrjuje zmanjšanje vpis otrok v prve razrede osnovne šole. Ta pojav je značilen tudi za Globoko, Bizeljko in Veliko Dolino. Tako vedno več ostarelih samuje na svojih posestvih, kjer je ogromno ročnega dela. To zmorojo le mlade moči, zato je zemlja marsikje obdelana le za silo ali sploh opuščena. Otroci so daleč, včasih pomagajo z denarjem, včasih pozabijo na svojo dolžnost. Ljudje se zemlje močno oklepajo in nekateri raje životarijo, kot da bi zemljo, hišo ali kako drugo premoženje odstopili za oskrbo v domu. Redno mesečno pomoč dobijo le, če pristanejo na to, da jim prejeti znesek po smrti odštejejo od zapuščine. Morda kdo misli, da si z redno podporo lahko kdove kaj privoščijo, vendar se moti. Ta zadošča za zelo

osebne dohodke, ali pa jih delodajalci le tako prikazujejo, da jim davkarja ne bi pobrala preveč denarja. V organizacijah združenega dela dobiva dodatek za otroke 1035 delavcev. Med kmeti je 109 upravičencev, pri upokojencih pa 64. Če vse seštejemo, ugotovimo, da je četrtina družin socialno ogroženih. Razlogi niso samo v slabo donošnih gospodarskih dejavnostih. Socialni položaj poslabšuje tudi majhna zaposlenost žensk. Med tistimi, ki delajo, jih je največ v konfekcijski industriji, tam pa dohodki niso bili nikoli kdove kako veliki.

Socialna politika je zdaj v glavnem prepuščena izvajalcem, kar po mnenju direktorice centra Ivšičeve ter socialnih delavk Stanke Doklerjeve in Ruže Rostoharjeve, ni pravilno. Delovne organizacije res niso socialne ustanove, je pa ravno od njih veliko odvisno, v kakšnih razmerah ljudje živijo. V brežiški občini ima socialnega delavca samo Gozdno gospodarstvo, v Tovarno avtomobilskih prikolnic pa prihaja ta občasno iz Novega mesta. Prav zaradi tega, ker se v kolektivih nihče ne ukvarja s temi vprašanji, bi bilo še toliko bolj pomembno trajno sodelovanje s centrom.

Na socialne delavce se obračajo navadno potem, ko je prepozno. To velja predvsem za alkoholizem. Do zdaj so samo v Kovinoplastu, v Opekarni in Vodnem gospodarstvu čutili potrebo, da opozorijo na težave z zasvojenimi alkohola. Sicer pa alkoholički uživajo po-

tuho vse dotlej, dokler v kolektivu niso prisiljeni dvigniti rok. Socialna služba zve zanje, ko jih vržejo iz podjetja ali ko naredijo kaznivo dejanje. V centru so prepričani, da bi laže ukrepali tudi ob boljšem sodelovanju z zdravstvom. Stalne stike imajo edinole z nevropsihiatrično bolnišnico v Vojniku. V Brežicah so na novo ustanovili klub zdravljenih alkoholikov, ki ga trenutno obiskuje šest zakonskih parov zaradi alkoholizma enega od obeh partnerjev.

Alkoholizem ne bi bil tako zlo, če ne bi razdiral družinskega življenja in prizadeval otrok. V občini je trenutno pri rejnikih 37 otrok iz neurejenih družin. Staršem so jih odvzeli zaradi pijančevanja in zanemarjanja, vendar so prej poskušali narediti vse, da bi z denarno pomočjo, z boljšim stanovanjem in družinskim svetovanjem ohranili družino. To se redkokdaj posreči. Nesreča je v tem, da se nagnjenost do alkohola širi iz roda v rod, saj skoraj vsi starši tudi sami izhajajo iz takih družin.

Za ozdravitev družbe bi morali torej vsak nekaj storiti, ne prepuščati reševanja samo službam, ki bolj gasio, kot preprečujejo. To velja za celoten socialnovarstveni program, saj je ta odvisen predvsem od družbenoekonomskega razvoja. Prav zdaj pa je nastopil čas, ko se zaradi starajočih, gospodarsko šibke občine zgrinjajo nanjo večja bremena, kot jih zmore.

JOŽICA TEPPEY

Ruža Rostohar

Mira Ivšič

Slavka Dokler

KOCBEKOV DNEVNIK

Že nekaj let je opazno, da postaja pri nas vse bolj priljubljena spominska in dnevniška literatura. Vidmarjevi Obrazi, Kardeljevi Spomini, Bibičev Igralec, Hribarjevi Spomini pa romansirani memoari, kot so Kovačičevi Prišleki in Torkarjevo Umiranje na obroke, vsa ta in še mnoga druga dela so vzbudila precejšnje zanimanje javnosti in prinesla založnikom tržni uspeh, kar je nedvomno tudi odraz priljubljenosti tovrstnega branja.

Še večje zanimanje pa vzbujajo spominsko-dnevniški zapiski tistih osebnosti, ki uživajo sloves heretikov. To so ljudje, ki govorijo in razmišljajo drugače, kot smo vajeni, ko gre za opisovanje razmer. Njihovo pisanje običajno razkriva malo znane, a zato toliko bolj boleče oblastniške mehanizme, ki sicer ostajajo demagoško prikriti. Med takšnimi osebnostmi sta gotovo ta trenutek najbolj poznana Edvard Kocbek in Dušan Pirjevčec. Dnevniški zapiski obeh so v zadnjem času

Kot je razvidno iz samega naslova, je v knjigi zajeto obdobje od leta 1951 do 1952, natančneje: od 16. novembra do 4. junija. To je bil za Kocbeka še posebno buren in prelomen čas, ki ga je zaznamovalo predvsem dogajanje okrog izida njegovih novel Strah in pogum. Tovarišija, kot je Kocbek imenoval nekdanje soborce in sodelavce v OF, se je dokončno razšla in Kocbek se je moral kot zadnji pomemben član slovenske vlade, ki ni bil partijec, umakniti s položaja pod zunanjo pretvezo, da s svojim literarnim pisanjem sramoti slovenski narod in kaže partizane in NOB v popačeni luči. Jasnno je, da je šlo dejansko za politični obračun s Kocbekom in ne za literarni spor, saj se slednji rešujejo drugače, ne z odstopi s političnega položaja.

Tudi ti zadnji dnevniški zapiski ohranjajo že poznano sestavo Kocbekovih dnevnikov, ki jo lahko razdelimo v tri sklope: del, ki govori o dogodkih in razmerah v ožji družini, del, ki govori o dogodkih in ljubljanski in širši slovenski družbi, ter del, v katerega Kocbek zapisuje svoja razmišljanja in zapažanja, ocenjuje nekatera domača in svetovna kulturna dogajanja, estetska in filozofska gibanja, podaja osnove svojih pogledov na svet in človeka. V celoti je tako knjiga zanimivo in široko pričevanje o minulemu času. Kot zelo odprti in kritični pa Kocbekovi dnevniški zapiski ob siceršnji uradni rezerviranosti in molku o marsičem, kar se je takrat dogajalo, predstavljajo potrebno odpiranje in novo spoznavanje ter razumevanje naše bližnje preteklosti.

Seveda pri branju le ne smemo pozabiti, da gre za dnevnik, torej za subjektivno podobo. Prav zaradi tega bi nekoliko obsežnejše opombe knjigi ne bile v nikakršno škodo. Morda bi celo odvrnile nesporazume, ki v zvezi z njo že počasi prihajajo na dan.

M. MARKELJ

ZGODOVINA ŠE NE POVE VSEGA

Zgodovina se odloča s puškami in jo pišejo zmagovalci. Tudi zgodovino druge svetovne vojne in njenega konca, kar je predmet za nas izjemno zanimive knjige, ki jo je izdal Borec, revija za zgodovino NOB in ohranjanje revolucionarnih tradicij. V njej je zapisano, kar so prebrali in povedali britanski in jugoslovanski zgodovinarji na svoji četrti

okrogli mizi decembra 1985 na Brdu pri Kranju o koncu druge svetovne vojne v Jugoslaviji.

Načelno in na splošno velja, da mora zgodovina pripovedovati resnico in samo resnico. Do nje imajo enako pravico kot zmagovalci tudi premaganci, pa tudi tisti, ki niso imeli nič zraven. Da bi se generacije, ki prihajajo, kaj naučile, naj činiki še tako ponavljajo, da se iz zgodovine vedno znova naučimo le to, da se iz nje nič ne naučimo. Do resnice pa mora biti največ in najprej zgodovinarjem samim.

Uglednim imenom britanskega in našega zgodovinopisja seveda ni moč oporekati čistih imenov, pozoren bralec pa v njihovih izvajanjih včasih vendar le začuti, da jim vsi dokumenti še niso dostopni, da je čas vojne še preblizu in da zato z vsem še ni mogoče »na svitlo.« Tako razumemo tudi nasvet dr. Dušana Bibra, podpredsednika mednarodnega in predsednika jugoslovanskega komiteja za zgodovino druge svetovne vojne, ko pravi, naj bi polemik še ne prenašali v dnevni tisk, marveč naj bi ostale na straneh znanstvenih revij. Razumemo zgodovinarja, če pa se z zgodovinskimi belimi lisami spriznamo.

Denimo glede obračuna z belo gardo ob koncu vojne in še po sklenjenem premirju. Kako je potekalo izročanje jugoslovanskih kvislingov, ki so se zatekli na Koroško v naročje zaveznikov, jugoslovanskim oblastem, o tem so naši zgodovinarji obveščeni le iz britanskih virov in emigrantske literature, nič pa iz jugoslovanskih virov, če so sploh nastali. Če obstajajo, so nam še vedno nedostopni, je na okrogli mizi potarjal dr. Tone Ferenc in dodal, da bo jugoslovanska zgodovinska znanost enkrat morala objektivno spregovoriti o tem, kakšna je bila končna usoda teh kvislingov, kakšno je bilo število določenih za smrtno kazen, kdo je o tem odločil in kaj vse je vplivalo na ostrino kazni.

Objektivno je treba spregovoriti, da bi se iz zgodovine česa naučili.

M. LEGAN

DRAGULJ V KRONI

Ta čas lahko preko malih ekranov na prvem ljubljanskem televizijskem programu spremljamo zanimivo angleško nadaljevanko Dragulj v kroni, ki so jo filmarji posneli po motivih iz tetralogije Radž romanopisca Paula Scotta.

V DUHU DIALOGA

V zbirki Iskanja Državne založbe Slovenije je lani izšla knjiga dr. Vekoslava Grmiča V duhu dialoga. Delo, ki ima podnaslov Za človeka gre, je nekakšno nadaljevanje misli, ki jih je avtor podal v leta 1983 natisnjeni knjigi Humanizem, problem našega časa. Grmič zastavlja vprašanja in nudi odgovore na številna pereča vprašanja sodobnega človeka, pri čemer dosledno izhaja iz evangelijev, temelj njegovih misli in sklepov so torej evangelijska izhodišča.

Knjigo V duhu dialoga tvorijo štiri razdelki. V prvem avtor razmišlja o položaju v Cerklji, ki je nastal po drugem vaticanskem koncilu. Grmič nevesel ugotavlja, da ni prišlo do bistvene spremembe mišljenja, v vodstvu Cerkve je celo ponovno navzroč konservativizem, ki škoduje predvsem dialogu z marksiisti ali marksističnimi socialisti.

Drugi razdelek z naslovom »Socialistična teologija« ima blizu 100 strani. Grmič je prepričan, da je poslanstvo socialistične teologije predvsem premostitev prepadov med krščanstvom in marksističnim socializmom. Uspeh je mogoč, še posebej zato, ker marksistični socializem »v veliki meri poudarja tisto, kar je krščanstvo zanemarilo, čeprav je v evangeliju še tako poudarjeno.« To so na primer svoboda, enakost, bratstvo, božje kraljestvo na zemlji, prvenstvo »biti« nasproti »imeti«, prizadevanje človeka za »novega človeka« in »novo zemljo«, revolucionarno spreminjanje človeka in sveta, upanje in pogum, pripravljenost na žrtve.

Zanimiva so tudi poglavja, v katerih Grmič razmišlja o položaju in življenju kristjana kot člana naše samoupravne socialistične družbe. Avtor je prepričan, da vernik v tej družbi lahko najde sebe in svoje mesto. Ko se loti morale in etike, dokazuje in dokaže, da so ta vprašanja obema nazoroma pogostokrat in v marsičem skupna, presenetljivo, vendar argumentirano pa je tudi Grmičevo sklepanje o nasprotjih med teizmom in ateizmom. Meni namreč, da se staljša ne izključujejo tako

silovito, kot se zdi, kaže ali celo (zlo)namerno tolažiti.

Tretji razdelek ima naslov »Vera in njene razsežnosti«. Grmič razglablja o znanosti in njenem razmerju do vere, verji kot človekovi osebni zadevi, odnosu vere do narodnosti, o veri in mladih na koncu pa o miru v atomski dobi. Tu pravi: »Oboroževanje z atomskim in drugim zločinsko uničevalnim orožjem in sploh delo zoper osvobajajoči mir sta danes najhujši in res izraziti obliki ateizma, zoper katerega se morajo postaviti v bran vsi resnični humanisti, telistični in ateistični, kajti samo ta ateizem je v svojem bistvu nekaj slabega, ker pripravlja umor človeštva, pa je postal človek...«

V četrtem razdelku najdemo pod imenom »Premišleki« zbrane Grmičeve krajše, prilagodene članke, ki so v okras avtorjevi temeljni tezi, srčiki lepe, pametne in ne nazadnje optimistične knjige V duhu dialoga. Ta teza pa je, da pristno krščanstvo in prav tak marksizem vendarle nista tako diametralno nasprotna, da ne bi mogla v miru živeti v isti hiši.

M. BAUER

To je že druga televizijska nadaljevanka, narejena po motivih iz Scottove četverice romanov o Indiji. Nadaljevanka si je že pridobila lep krog gledalcev, kar glede poklicnosti, s katero je narejena,

nedvomno zasluži. Ni namreč kar tako dobila prve nagrade in daleč prekosila vse tekme na televizijskem festivalu v San Remu. Razveseljivo pa je, da se je hkrati, ko so stekli prvi kadri Dragulja v kroni na televiziji, v izlozbo naših knjigarn pojavila tudi istoimenska knjiga, in sicer gre za prevod prvega romana iz tetralogije Radž. Za tako hiter odziv sta zasluzna predvsem založnica Državna založba Slovenije in prevajalec Vilko Novak.

O Paulu Scottu se v njegovi domovini Veliki Britaniji vse več govori, hkrati ko njegova dela

osvajajo vse večji krog bralcev in tajajo tudi sicer hladna srca kritikov. Avtorja sprva niso marali, bil je tako rekoč neznan pisatelj, zdaj, nekaj let po smrti, pa doživlja pravi preporod. Razlog za zavračanje Scotta in njegovih romanov pred desetletjem in še prej, leži najverjetneje v snovi, ki jo je Scott opisoval v svojih delih. Obraz Velike Britanije, propad svetovne velesile, je namreč izrisal resničneje, kot je bilo pred časom to samim Britancem všeč.

V središču romana Dragulj v kroni so odnosi med Britanci in Indijci v obdobju zadnjih let druge svetovne vojne, kakor se pač izrisujejo skozi razmerja med glavnimi osebami romana. Zgodovinsko ozadje tvori boj za neodvisnost Indije pod Gandhijevim vodstvom. Pisatelj je sicer sam zapisal, da knjiga pripoveduje zgodbo o posilstvu, vendar dodaja, da gre tudi za zgodbo o dogodkih, ki so privedli do njega in mu nato sledili, »da pripoveduje o dogajanju, ljudeh in kraju«, s čimer je dovolj nazorno pokazal, da dejansko ustvarja pravo fresko nekega obdobja v kolonialni Indiji.

Bralcu se ob branju prebudi tudi misel, da ima ves roman simbolno pomen. Res je to pripoved o nekem konkretnem posilstvu, vendar gre tudi za posilstvo, ki ga je Velika Britanija storila nad Indijo, za imperializem nad drugimi narodi in ljudstvi.

M. MARKELJ

ZGODOVINA V PETIH SLIKAH

Med pisatelji, katerih imena vse pogosteje srečujemo v knjigah Prešernove družbe, je tudi Tone Peršak. Tokrat se predstavlja s knjižno novostjo v zbirki Vrba, in sicer s petimi novelami, zbranimi pod skupnim naslovom Ljubljanske novele.

Gre za zgodovinske pripovedi, v katerih se je pisatelj ustavitil ob nekaterih dogodkih in dolgi zgodovini slovenskega naroda, ki so bili za narodovo usodo ali značaj pomembni. Dogajanje je postavljeno v območje današnje Ljubljane. Od tod tudi naslov knjige, čeprav bi nekaj izrazilo ljubljanskega v novelah skoraj ne našli, z izjemo zadnje novele.

Prva novela govori o času, ko so na naša tla prišli prvi obdelovalci zemlje, zadnja pa skozi izrazito osebno optiko govori o dogodkih okrog leta 1968, torej o času študentskih nemirov. Peršak je znotraj teh dveh časovnih mejnikov za zgodovinski okvir svojih novel vzel še čas pokristjanjenja naših prednikov in čas izgube njihove samostojnosti pa čas divjanja vojske Celjskih grofov ter tragičen čas zadnje vojne v okupirani Ljubljani, ko so pod okupatorjevi mrtli padale preštevane žrtve, med njimi mnogi mladi ljudje.

Čeprav piše Peršak realistično in podaja dokaj verno zgodovinsko ozadje, pa je v njih tako kot v mnogih podobnih zgodovinskih delih občani pridih sedanosti. Vseh pet Peršakovih novel je mogoče prebrati tudi kot pet spoznanj narodove usode in tistih elementov v nji, ki so tok narodove zgodovine obrnili v določeno smer. Tako je zgodovina pravzaprav učiteljica, narod v nji spoznava, kaj je delal prav in kaj narobe, da bi ob novih prelomnih časih ponovno ne padel na izpit.

Kot se za knjige v zbirki Vrba spodobi, so Peršakove Ljubljanske novele bralne in dostopne širokem krogu ljudi. Seveda pa komunikativnost Peršakovega pisanja ne pomeni manjvrednosti njegove proze v primerjavi z bolj zaprtimi in težje razumljivimi besedili.

M. MARKELJ

PRVENCI

Na Slovenskem so mladi avtorji nekoč, in tudi ne še tako davno, prej dobili osivele brade, preden so dočakali izid svoje prve knjige. Po založbah so se na že orumenelih rokopisih kopicili vedno novi in vrste čakajočih pred vrati so se vsak dan podaljšale za kaknega novinca. Naveličani čakanja pa so postali nestrpni in čedalje več je bilo primerov, da so o tem javno spregovorili in dovolj glasno. Opozorili so, da imajo na voljo le zbirko Pota mladih pri Mladinski knjigi, pa še ta rojevata tako malo in počasi, da je vse skupaj komaj vredno omemba. Na čedalje močnejši glas je bilo prej ko slej le treba odgovoriti, saj so mladi svoji zahteve do založb oblikovali na podlagi argumentov, to je s kvalitetnimi rokopisi, ki da ne morejo na svetlo samo zaradi uredniških muh. Založbi Mladinska knjiga in Obzorja sta, kot je znano, na ta izziv »odgovorili« z izdajo Pesniškega almanaha mladih, zajetne knjige, ki je v sebi združevala prek deset pesniških knjižnih prvencev. To je bila dobra in potrebna založniška poteza, vendar je bil Almanah le izhod v sili in iz zadrege, v kateri sta se obe založbi znašli predvsem zovoljo tega, ker so se rokopisi mladih kopicili pretežno pod njenimi strehami. Potešiti pa takšna knjiga mladih ni mogla, kakor tudi ni mogla zadovoljiti njihovih potreb, ki so postale še večje. Spričo še vedno neugodnih splošnih razmer v založništvu, ki mladim avtorjem tudi posej niso obljubljale nič spodbudnega, so mladi začeli knjige izdajati na »svojo pest«, in sicer so v ta namen pri Književni mladini Slovenije osnovali lastno

TUDI OBZORJA SO SE ODPRLA

zbirko Aleph. Zbirka je že s prvimi izdajami dokazala, da je bila odločitev pravilna, pa čeprav njene knjige ne prihajajo med bralce v dragi, razkošni opremi. Kmalu zatem se je odzvala še kopraska založba Lipa, ustanovila zbirko Rob in dala možnost objave tudi tistim avtorjem, ki so prvenec kakorkoli že izdali, niso pa mogli priti do naslednje knjige. Zdj pa se je prizadevanjem, da bi mladim le omogočili priti do prvencev, pridružila še omenjena mariborska založba. Še več, ta založba se je že na začetku boljšega razumevanja za mlade nadvse zgladno odrezala, tako da je minule dni pri Obzorjih izšlo kar petero pesniških prvencev. Za to svoje nadvse hvaltevredno založniško dejanje Obzorja niso osnovala nove zbirke, marveč so knjige izšle pod splošno oznako Založbe tako kot že vrsta drugih del. Vendar

naj bi to še ne pomenilo, da bi tej potezi ne sledila še druga, potem tretja itd.

Katero knjigo nam torej ponuja ta »mariborski« pesniški sveženj, prvenec katerih avtorjev? To so, če jih na kratko naštejemo, naslednje: Zlatka Zajca »Živali, obrabljene besede, semena in stvari«, Braneta Bitenca »Kri«, Zdenka Kodriča »Biti oven v hudih časih«, Bogdana Namestnik »Dvooplamenka« in Vladislava Stresa »Zrcalo«. Pravzaprav ne gre pri vseh avtorjih za prave prvence, saj je, denimo, Stres, že prej izdal svojo prvo knjigo. Pa nič ne de, če drugega ne, so to prvenci za samo založbo. Nujno se zdi tudi zapisati, da se je ta peterica znašla skupaj zgolj naključno, saj avtorji razen mladosti in dejstva, da se vsi ukvarjajo s poezijo, pa še, da gre pri večini za prve knjižne izdaje, nimajo tako rekoč nič skupnega. Kolikor jih je, toliko je poetik, pogledov na svet in načinov izpovedovanja. Pri tem so tri zbirke (Zajčeva, Bitenčeva, Kodričeva) spesnjene v tako imenovanem postmodernističnem duhu, pri čemer Bitenčeva in nekoliko manj pa Zajčeva povzemata tudi — z izjemo nekaterih lastnih »inovacij« — že znani besednjak postmodernističnega izražanja. Ta besednjak pa ni sestavljen iz izključno »lepih« besed in kazi, da »intimizmov«, pa naj izhajajo iz česar koli,

ne zna doseči brez »neobhodnega« vpletnja ženskih in moških spolov. Bralca to včasih premoti in ne ve, ali še bere poezijo ali primere preklinjanja. Denimo v knjigi avtorja, ki zna zapisati tudi take verze: »Moje solze so kaplje krvi. / Tečejo, ko se brijem«. A to le bolj mimogrede, samo toliko, da opozorimo na razloček med avtorji in njihovimi knjigami, saj sta Namestnikova in Stres, katerih zbirki sta sicer zajetnejši od drugih, vsak v svoji poetiki izrazno (inovativno) manj drzna in »bogokletna«. Vsekakor je njuna poezija manj šokantna od poezije prej omenjenih pesnikov, morebiti tudi manj zgodbena v izpovedi, zato pa ni nič slabše berljiva, kakšen verz pa smo lahko prebrali že tudi kje drugje. Tudi o tako imenovanem zrelosti bi bilo mogoče govoriti, pri čemer pa še ne pomeni, da je bolj zrela poezija postmodernista od poezije tistega, ki svojo človeško (pesniško) stisko in stisko sodobnikov ubeseduje na umirjen, iz tradicije izhajajoč način. Vse to pa je že stvar podrobnejšega kritičnega členjenja in vrednotenja, a takšnega namena ta zapis nima. Dodamo naj le še to, da je tih pet knjig, predstavljenih v enem svežnju, prišlo na svetlo v enotni oblikovalski podobi in opremi, kar še bolj poudarja skupen nastop njihovih avtorjev. Bralcem so knjige ponudene za skupno ceno 5.100 dinarjev, kar pri današnji draginji, tudi knjigostrški, nikakor ni veliko, njim samim pa je tudi prepuščeno, da te zbirke prebero (ali ne), sprejmejo ali zavrnejo, kot se pač dogaja s slehernjo knjigo na tem svetu.

I. ŽORAN

DELAM, ČESAR NOČE NIHČE DRUG

do takrat spoznal, da so delavci v drobnem gospodarstvu glede na to, s čim delajo in kaj naredijo, pravi čarovniki. Tako je tudi sam že začel verjeti v čudeže in čarovnije ter se odločil za prvi, čeprav ne povsem gotov korak: v Metliki je najel delavnico s stružnico in starim rezkalnim strojem in se s še štirimi delavci lotil dela. Kot že rečeno, pa se ni zadovoljil z običajnimi ključavničarskimi izdelki, ampak je vedno iskal nekaj novega. Za manj običajne izdelke pa ni bilo moč dobiti strojev, zato je moral preurejati obstoječe. Toda ne to ne novi stroji, ki jih je kupil s pomočjo metliške obrtne zadruge, mu ni pomagalo, da bi lahko v njegovi delavnici izdelali vse, kar si je zamislil. Tako ni videl več nobene druge rešitve, kot da s pomočjo sodelavcev v delavnici izdelajo stroje, ki jih potrebujejo. Tako so lani naredili stroj za krivljenje in profiliranje jeklenega traku, iz katerega je prišlo že 1,3 milijona izdelkov. V kratkem pa bodo dokončali tudi drugega, ki bo imel podobno nalogo kot prvi.

»To sta namenska stroja, ki ju ni moč kupiti. Seveda je to šele začetek strojogradnje v naši delavnici. Ko se bomo letos preselili v novo delavnico, se bomo posvetili predvsem temu delu. Izdelovali naj bi posebne stroje po naročilu delovnih organizacij in prepričan sem, da bo dela dovolj. Seveda si bomo morali izbrati pravi program. Razmišljam pa, da bi zaposlil tudi inženirja elektro in strojne stroke, ki sta mi doslej pomagala le občasno.« načrtuje Čulig, kljub temu da pošteno občuti, kako strojogradnja v obrtnih

delavnicah pri nas še ni dovolj priznana. Delo in znanje, ki ga obrtnik vložil v stroj, namreč ni dovolj ovrednoteno. »Takšen razvoj, kot ga imamo v naši delavnici, bi se moral odvijati v inštitutu. To pri nas seveda ni mogoče, zato razvijamo in eksperimentiramo sami s skromnimi možnostmi, ki jih imamo.« Vendar so rezultati kljub temu vse prej kot skromni.

Zanimivo je, da Čulig ni zavaroval prvega izuma, ki je prišel iz njegove delavnice. »Ni potrebno, kajti izdelek, ki ga naredi ta stroj, je moč izdelati tudi ročno, seveda v manjših količinah. Poleg tega sem prepričan, da bi vsak, ki je sposoben narediti takšen stroj, to lahko storil, ne da bi videl drugega. In če bi se to res komu posrečilo, ne bi bil ljubosumen. Nasprotno, čestital bi mu!« prizna Branko.

V Čuligovi delavnici delajo v sodelovanju z metliško obrtno zadruzo 20 različnih izdelkov za številne delovne organizacije po vsej Jugoslaviji, med drugim za Elektronsko industrijo iz Niša, Teslo Pančevo, REK Titovo Velenje. Njegovi proizvodi so sestavni deli mnogih zelo zahtevnih izdelkov, med katerimi je večina takih, ki so jih še pred nedavnim uvažali. Dela pa tudi za izvozni program Reka in Marčanke, od koder grede njegovi izdelki na tuj trg brez kakršne koli dodelave. Seveda Čulig pri tem ni deležen deviz, možne so le davčne olajšave, ki jih bo letos prvič uveljavljal.

Branko si je, odkar ima obrt, z vsemi, s katerimi sodeluje, nabral številne izkušnje, tako dobre

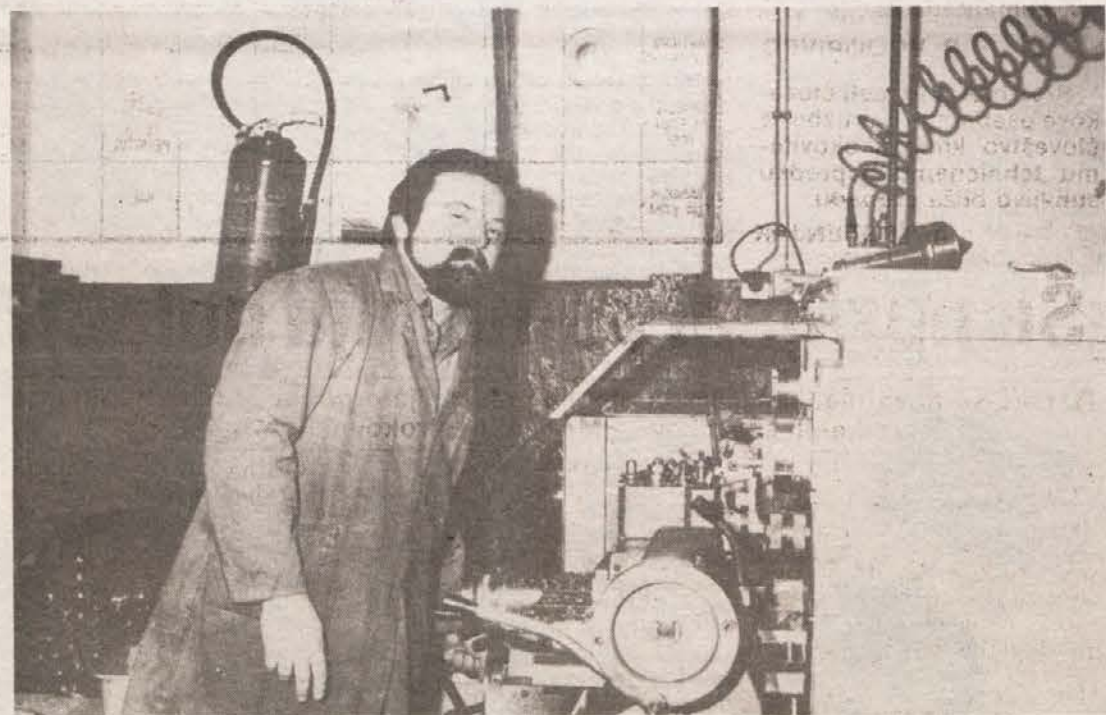
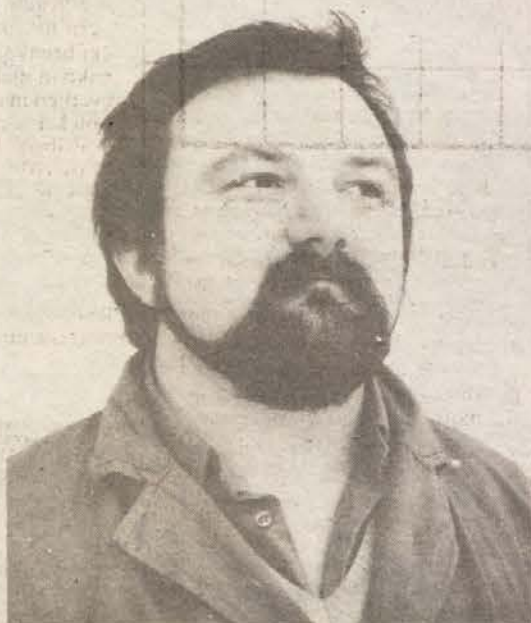
kot slabe. Pohvali obrtno zadruzo, za katero pravi, da je delati z njo pravi užitek, seveda če obrtnik ne živi v prepričanju, da je zadruza parazit, ki odžira del dohodka, ampak da je predvsem za to, da vsestransko pomaga obrtnikom. Metliška uprava za družbene prihodke bi bila po njegovem mnenju lahko za zgled marsikateri davčni upravi v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. »Vse se da dogovoriti in rešiti na tej upravi, seveda v okviru zakonov in predpisov. Zelo so prožni. To je veliko pripomoček k temu, da je marsikateri obrtnik našel pravo pot pri svojem razvoju,« je prepričan. »Žal pa je velika cokolja pri razvoju obrtništvu urbanizem. V Metliki še vedno ni obrtne cone, kjer bi lahko gradili delavnice. Tri leta sem čakal na gradbeno dovoljenje za delavnico, nazadnje pa sem se moral zadovoljiti z gradnjo v Gradcu. Ne vem, zakaj tako mačehovski odnos.«

Kakor koli že, Čuligu z njegovimi delavci ni bilo prizaneseno s težavami, s katerimi se srečuje skoraj vsak obrtnik. Pa jih je s trdno voljo, optimizmom, znanjem in ne nazadnje pridnostjo v glavnem že prebrodil. Prav delavnost je po njegovem mnenju tista, ki ni rešila le njega, ampak bi lahko rešila iz krize tudi našo družbo. »Če bi seveda vsak spoštoval svoje delo in ga opravljal tako, kot je potrebno. Prepričan sem, da nihče ni tako slab, da ne bi bil sposoben vsaj za eno delo. Žal pa marsikomu to, da bi delal, še ni prišlo do zavesti,« razmišlja Branko.

M. BEZEK-JAKŠE

Za Branka Čuliga, enega najuspešnejših obrtnikov v metliški občini, bi gotovo lahko rekli, da je začel svoje delo v obrti tako rekoč iz nič. Uspehe, ki jih je dosegel v pičlih petih letih, mu lahko marsikdo zavida. In v čem je skrivnost tega uspeha? »Pravzaprav sploh ni nobene skrivnosti, ker ničesar ne skrivam,« pravi Branko. »Res pa je, da sem se vedno odločil za izdelavo tistih izdelkov v ključavničarski stroki, ki se jih ni hotel ali se jih ni upal lotiti nihče drug.«

Čulig, sicer strojni tehnik s končanimi tremi semestri višje strojne šole, za katero pa pravi, da je ne namerava končati, ker bolj kot teoretično potrebuje praktično znanje, je najprej delal v IMV kot vodja montaže dostavnih vozil, pred odhodom iz te delovne organizacije pa je bil vodja montaže opreme za lakirnico. Brat, ki je imel ključavničarsko delavnico in je potreboval strokovno pomoč, ga je pregovoril, da se je zaposlil pri njem. Toda počasi je začela v njem zoreti misel, da bi odprl svojo delavnico. Že res, da je zvedel za veliko delovnih organizacij, ki so potrebovale usluge ključavničarskih delavnic, da je imel veliko organizacijskih sposobnosti in znanja, toda — ni imel denarja. Vendar pa je že

»TAM V GORJANCIH SO VRAGI DOMA...«

Naslov je povzet po zbadljivih »Belokranjski himni«, ki jo je spesnil in uglasbil za svoje potrebe Stane Željko iz Suhorja. Kdor pa je poznal Staneta in njegovega brata dvojčka Slavka,

ko sta bila še mlada, bi lahko brez premisleka pritrtil temu verzu. Domiselne vragolije, ki sta si jih izmislila na račun svoje podobnosti, so marsikoga osupnile tako, da ni več vedel, ali je res ali se mu sanja. Da, da, to so bili časi mladosti, prešernih šal in vragolij. Od takrat je minilo že nekaj desetletij, pljusknila so prek kodrastih glav, da so osivele, in odnesla so mladostne prijatelje in brate na različne konce sveta.

Ni še čas za spomine, kajti Stane Željko je, čeprav predčasno upokojen, sredi vitalnih petdesetih let, poln energije in kritičnih pogledov na sedanost. Pa vendar se med pogovorom spomini vsiljujejo eden za drugim: »Najina podobnost nama je dajala priložnost za različne domislice že v osnovni šoli, še bolj pa potem, ko sva bila ločena in se je brat učil za ključavničarja v Novem mestu, jaz pa za mizarja v Škofji Loki. Ko sem prišel praznje oblečen na obisk v Novo mesto, me je hitro prijel Slavkov mojster:

»Kaj pa ti, Željko, postopaš tukaj? Takoj se preobleci pa nazaj na delo! Jaz pa, ki sem hitro videl, da me je zamenjal, sem mu predrzno odgovoril: »O ne, mojster, danes se mi pa ne da! Grem malo okoli pogledat.« Lahko si mislite, kako presenečen je bil mojster potem, ko je prišel v delavnico, pa je tam zagledal mojega brata v delovni obleki in so mu vsi zatrjevali, da tudi za trenutek ni zapustil delovnega mesta. V obup sva spravljala tudi dekleta na plesih, da ne govorim o tem, da sva na plesne hodila ponavadi kar z eno vstopnico, le vratarju se je malo čudno zdelo, kako se ena in ista oseba kar naprej spreha ven in noter, pa zdaj z ene, zdaj z druge stra-

ni. Še najbolj preseječeni pa so bili potniki na vlaku iz Ljubljane v Novo mesto. Bil je praznik in jaz naj bi prišel iz Ljubljane v Novo mesto z vlakom, v Novem mestu pa naj bi me počakal brat. Jaz pa sem, veseljak, kot sem bil, igral na harmoniko na ljubljanski postaji in zabaval ljudi, medtem pa je vlak odpeljal. Tekel sem sicer za njim, vendar sem ga za las zgrešil. Ljudje v vlaku so me spodbujali, naj skočim na stopnico, mi ponujali roko, ker pa sem imel še harmoniko, sem moral odnehati. Vlak mi je ušel. Kako pa so bili potem osupli, ko so me zopet zagledali, kako v Novem mestu igram na harmoniko in čakam na vlak. »Le kako ti je uspelo priti pred vlakom?« so ugibali, saj je vodila takrat iz Ljubljane v Novo mesto le stara makadamska cesta, avtomobilov pa ni bilo, tako kot danes. Pa je brat, ki je čakal na postaji s prav takšno harmoniko, kot sem jo imel jaz, hitro sprevidel, kakšna je situacija: »Ja, ljudje božji, peš sem jo primahal po cesti, pa še kakšno sem si zaigral vmes!« jih je zbadal, da so bili vedno bolj presenečeni.

Harmonika je vedno igrala pomembno vlogo v Željkovem življenju. Z bratom sta kupila dve majhni, povsem podobni, v komisijiški trgovini v Ljubljani. Stane pravi, da je bil brat Slavko večji talent, saj se je takoj naučil igrati. On se je igranja resno lotil šele na sluzenju vojaškega roka, da je krajšal čas sebi in tovarišem. Pomagala mu je tudi preživetvi dolga leta na začasnem delu v tujini. Tja sta odšla z bratom skupaj, iz Nemčije pa se je vrnil le Stanko, Slavko pa je odšel dalje, v Kanado, kjer je bil že prej starejši brat Tone. Ko se je pred leti Stanko vrnil iz Nemčije, se je veselje vrnilo na Suhor. Zlasti veseli so bili

njegovi otroci. Olgica, Robert in Simon so se vsi rodili v Nemčiji, ko pa so bili godni za šolo, so se preselili na očetov dom, kajti Stane nikoli ni dromil o tem, da se bo nekoč vrnil. Preveč je navezan na rodni Suhor in Belo krajino. Takrat mu je zaigrala harmonika še bolj sproščeno.

Stane Željko pa na ohceti in drugih zabavah ni popularen samo zaradi igranja na harmoniko. Ljudje ga poznajo tudi kot spretnega sestavljalca rimanih besedil, često šaljivih pa tudi zbadljivih, ki se nanašajo na vsakdanje prilike in nepravilike, na resnične in izmišljene osebe in na zgodovino domačega kraja in okolice. Cele mape jih ima doma, sortirane po zvrsteh za različne priložnosti, in če gre v veselo družbo, mu jih res kmalu ne zmanjka. Celotatniti jih je dal nekaj v letošnjem koledarju suhorskih »ljsjakov«. Napak pa bi bilo, če bi ljudje mislili, da je Stanko le harmonikar in šaljivec. Pod tenko skorjo humorja in blage satire se skriva človek, ki mu je veliko mar, kako se pri nas dela in kakšen svet bomo zapustili naši mladini: »Boli me, ko vidim, da na sestankih govorimo o velikih načrtih, o spremembah na bolje, potem pa se dela vse po starem; boli me tudi, ko vidim, kako ljudje užaljeno sprejemajo vsako kritiko in potem brskajo po zasebnem življenju, namesto da bi se lotili stvari na pravem koncu. Boli me tudi, da je dandanes mladina, zlasti pri nas, tako malo angažirana. Če hočemo napredovati, moramo delati skupaj vsi, in to brez šale.«

Kdo bi si mislil, da bom slišal take besede od znanega šaljivca. Pa je morda že tako, da zna biti tudi takrat, ko gre za resne stvari, Stanko Željko pravi vrag.

TONE JAKŠE

NAGRADNA KRIŽANKA

Izmed zares številnih reševalcev naše 2. nagradne križanke je zreb izbral JOŽETA ZAJCA iz Krškega in mu dodelil knjigo Michela Deona Zeleni mladenič. S tem delom je ta francoski pisatelj dosegel svetovno slavo, prejel številne nagrade in postal tudi član Francoske akademije. Gre torej za knjigo, ki jo je vredno imeti in prebrati.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitve najkasneje do 7. februarja na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 4.

PRGJŠČE MISLJ

Zob v tuji čeljusti nas ne boli.

A. SOLŽENICIN

Zgodovina preneha biti zgodovina, ko se spreminja v argument ideologije.

P. VODOPIVEC

Brez moralne rasti človekove osebnosti in družbe se človeštvo kljub skokovitemu tehničnemu napredku sumljivo bliža prepadu.

A. TRSTENJAK

DL	RAZLIČICA	STVARNIK V BRAHMANIZMU	LAKSNOST	DANEU IVO	SEST. J. UDIR	ZNANA NEM. REVOLUCIONAR. KA (KLARA)	PRITOK BALHAŠKEGA JEZERA	TROPSKA ROPARSKA RIBA	ZELATINA IZ ALG
ZAPICENJE IGLE					LETNI ČAS PODNOZEK				
OTOČJE									
ZORANA ZEMLJA ATL. DISCIPLINA				GORSKI VRH NOBILE UMBERTO				AVT. OZNAKA TURCIJE KRATKA SABLJA	DL
DL	DELO TILAČANOV	NOVOMEŠKI FILM. REŽISER (FILIP)	SVETOPIS. OSEBA TROPSKA RASTLINA		PRAŠEK ZA LAŠE GL. M. EGIPTA			BORENJE	NEM. SLIKAR (EMIL)
KRILLO POSLOPJA					PRITOK VOLGE DEL NOBE		GLAS SPAN. SMUC. SKAKALEC		
GAJ			IT. TISK. AGENCIJA PERZUJSKI KRALJ			MOKA IZ PALMOVEGA STRŽENA			
ANTIČNO RAČUNALO			GLASBENIK SOSS ANTON ASKERC			VOGAL ORANJE			
NASOLJE NE RIBJE IKNE					JUNAK ZNAMENITE FR. PESNITVE				
NABEJA TUR. GODA					BAL				

Še nerojeni pomagajo bolnim

Razvija se nova medicinska tehnologija presajanja organov in tkiva spontano splavljenih zarodkov — Moralni in strokovni pomisleki

Po veliki nesreči v Černobilu so v Sovjetsko zvezo prišli svetovni strokovnjaki za zdravljenje ožarčenih ljudi. Trudili so se skupaj s sovjetskimi kolegi, da bi rešili življenja vseh tistih, ki so bili ob nesreči na mestu žarčenja in so prejeli smrtno dozo nevarnega sevanja. V teh naporih in bojih za človeška življenja so preskusili tudi najsodobnejše načine zdravljenja, med katerimi največ zanimanja zbujajo nenavaden način, ki mu pravijo zarodkovno-celična kirurgija.

Skupina zdravnikov, v kateri so bili sovjetski strokovnjaki in trije strokovnjaki iz UCLA pod vodstvom dr. Roberta Galea, so na ta način zdravili 6 najhujše poškodovanih bolnikov. Poskušali so jim nadomestiti življenjsko pomembna tkiva, v katerih se tvorijo krvničke, s presajanjem jetrnih celic splavljenih zarodkov. Žal so bili poskusi neuspešni: vseh 6 bolnikov je umrlo. Seveda to ne pomeni, da je celna zarodkovno-celična kirurgija neuporabna.

Razlog težke bolezni je v postopnem propadanju Langerhansovih otočkov v trebušni slinavki, kjer nastaja prepotrebni insulin. Žal presajanja teh otočkov niso možna. Vsi poskusi te vrste so propadli. Presajanje zarodkovnih Langerhansovih otočkov pa se je pokazalo kot možno, vendar le v primerih, da so jih vzgojili v umetnem okolju z veliko kisika. Zares redki poskusi vsajanja teh zarodkovnih celic so znani iz šanghajske bolnišnice, kjer so kitajski kirurgi na ta način zdravili 32 bolnikov in dosegli nekaj uspeha. Trije od bolnikov žive brez vsakodnevnih doz insulina, ostali pa prejemajo precej manjše doze kot doslej, precej pa so se jim tudi popravila vzporedna obolenja na obeh in ledvicah. Novejši poskusi v ZDA so bili manj uspešni. Z zarodkovnimi celicami so zdravili 17 težkih sladkornih bolnikov in le pri treh so dosegli, da jim niso več potrebne polne doze insulina. A za to so potrebni zdravilni pa-

»Celično tkivo osem do dvanaest tednov starih zarodkov je še vedno v razvoju in ga je mogoče pripraviti, da prevzame določene funkcije, v našem primeru izločanje dopamina. To je transmitska snov, katere izražajo pomanjkanje je značilno za Parkinsonovo bolezen,« pravi dr. Anders Björklund.

Poskusi so zaenkrat še vedno omejeni na laboratorijske živali, vendar pa naj bi prešli na preskušanja na ljudeh že v nekaj letih.

Vsi strokovnjaki se nad novo metodo ne navdušujejo. Mnogim je uporaba tkiva spontano splavljenih zarodkov v kakršnekoli že namene moralno vprašljiva, da o odločnem odklanjanju uporabe namerno splavljenih zarodkov ni ne govorimo. Poleg moralnega pa se zastavlja tudi povsem strokoven pomislek. Spontano splavljeni zarodki imajo največkrat genske napake, zaradi česar je lahko bolj ali manj neuporabno za presajanje.

»Speče« rože

Ne potrebujejo nege

Mnogi ljubitelji sobnih rastlin so hkrati tudi njihovi uničevalci, predvsem zaradi tega, ker jim ne uspe najti pravega načina, kako posamezno rastlino uspešno gojiti, najti zanjo primerno svetlo prostora, ji dati pravo mešanico prsti in jo pravilno zalivati. Tako se jim kljub vsej ljubezni rastline žalostno posuše ali krmežljivo vegetirajo. Za takšne nespretnosti prihajajo lepši časi. Imeli bodo lahko lepo raščene sobne rastline, ne da bi jim s svojim ravnanjem mogli kaj slabega narediti. Novih sobnih rastlin namreč sploh ne bo treba zalivati in ne kako drugače skrbeti zanje, pa bodo precej časa bujne in lepe. Gre namreč za »uspavane« rastline.

Iznašli so jih v podjetju Weyerhaeuser, ki se sicer ukvarja z gojenjem gozdnih rastlin. Odkrili so poseben postopek vbizgavanja nestrupenih sredstev v rastline in rože, z njim pa dosežejo, da rastlina ostane nespremenjena tudi do osem let. Možno je hkrati listje spremeniti barvo v rdečkaste odtenke. Postopek rastline ne spreminja po videzu: videti je

vaša zgodba

TO JE MOJ SVET

Cvetni prt pred kočo iz brun je poln barv. Iz cvetic gleda name tisoč majhnih obrazov. Beli cveti malin krhko gledajo iz trhlega panja. Kot droben uhlji napeto poslušajo jutranjo tišino. Dišeča perla vsa v belem kot topla rokavica pokriva mahovnata tla. Spominčice, ljubke, svetloplave, polnijo oči. Vijolice me spremljajo z dihom svojih cvetov, skritih pod lističem. Rdeče jagode sladkajo usta. Na vsaki zarezi lističa kapljica rose. Zvončnice pošiljajo modre zvončke na vse strani. Z nemim glasom označujejo zgodnje poletno jutro. Divji nageljci, pestro pobarvani, gledajo iz trave.

Iz cvetja kopriv kljuni fantastičnih ptic. Pri studencu se razgrinjajo zlatice. Med bujnim zelenjem rastejo krvomočnice. Videti je, kot da jih spreletajo iskre žerjavice. Volčji bob se dviga iz tal kot majčkeno stebriče. Cvetje divje črešnje pri studencu beli tla. Lapuhovi listi, pokriti z roso, so kot dragocene kristalne vazе.

Dišeči grahor razpenja rjavorodeča rožnata krilca podoben metuljem, ki med poletom posedajo, pričakujoč prvi piš vetra, da poletijo v daljo. Arnika je med zelenjem kot roža sonca. Regrat poživlja okolje s svojo okroglo dlakavo glavico. V marvičnih kapljicah srebrne rose je videti kot svetilnik za mravlje.

Pri belem dnevu je prižgan svečnik, visok nad en meter. Cveti, razmetani po stebli v spirali; kot da plezajo navzgor. Ustavim se pred nežno lepoto ciklame. Dišeč vonj draži nos. Od junija do septembra občudujem njeno lepoto. Drobne bele šmarnice so obute v zelene nogavice. Marjetice poživljajo cvetni prt.

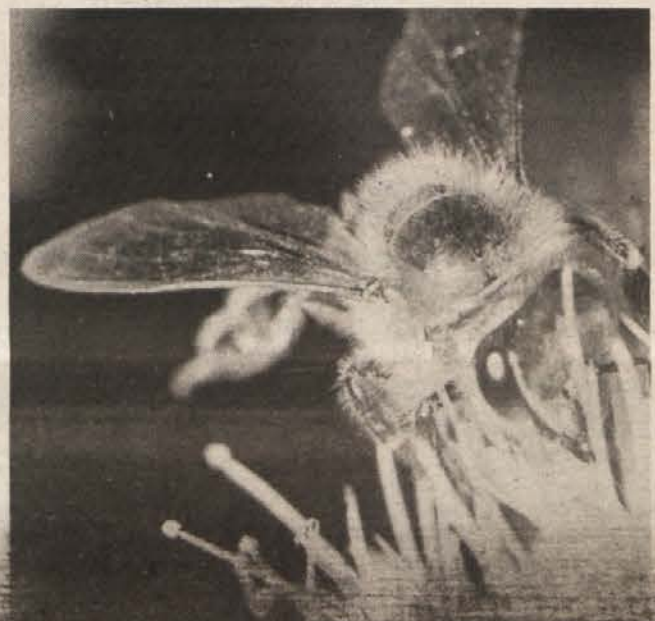
Pozdravi me srčni list, oblika srca obrnjenega navzgor. Na visokem stebli se kaže železni klobuk. Cvetni prt pred kočo je kot ena sama pisana preproga. Ubranstvo sort in barv, vrst in družin. Bogastvo oblik in vonjav. Srečen sem s svojimi cveticami.

In tu je še svet drobnih živalic. Kobilice strižejo trave. Murenčki brenkajo na svoja godalca. Prileti pikapolonica, se usede na roko in mehko draži kožo. Čebela s prozornimi krilci se usede na cvetlico in srka nektar. Čmrclji se zbije na bilki. Osa v črno-rumeni obleki sesa vlago iz panja.

Pribribo bukov kozliček v satenstem plašču. Velike tipalke krase roženo glavo. Pajek spleta mrežo med visoke travne bilke v velikem krogu. Prileti rogač in razmakne kleščke. Kako močan bi bil, če bi bil velik. Kačji pastir se ustavlja v zraku, kot bi me hotel videti od blizu.

Mravlja mane oči in vsa zaspana tiplje pot. Drhteč se iz rose razkriva sršen. Za pet čebeljih pikov ima strupa v sebi. Metulj lastovičar zapira in odpira lepo obarvana krilca. Zrak nalahno potresa junijski hrošč.

PETER VOVK

»Vse to dela zarodkove celice za zelo primerno lepilo, ki lahko poveže poškodovane ali bolne dele,« pravi nevrokirurg Green.

Največ uspeha so imeli z novo tehniko pri zdravljenju sladkornih bolnikov najtežje vrste. Ti nesrečneži tudi ob ustreznih dieti in stalnem jemanju insulina prej ali slej oslepijo in jim odpovedo ledvica z vsemi posledicami vred

na dan še strahotnejša novica. Načelnik uradne honduraske ustanove za javne zadeve je javnosti sporočil, da je v Hondurasu potekala samotna trgovina s pohabljenimi otroki. Zakonski pari iz tujih držav so posvajali takšne, od rojstva prizadete otroke, vendar ne iz ljubezni do revežev, marveč iz pohlepa po denarju. Razkrilo se je namreč, da so otroke posvajali zato, da so prodajali naprej njihove organe. Kot je izjavil načelnik Villeda, so »krušni starši« pohabljenčke ubili, zdrave organe pa prodali najboljšemu ponudniku.

Žal je tako, da za sodobnimi medicinskimi dosežki stojijo tudi takšna grozodejstva, ne da bi bila medicinska znanost kaj kriva zanje.

»Vse to dela zarodkove celice za zelo primerno lepilo, ki lahko poveže poškodovane ali bolne dele,« pravi nevrokirurg Green.

Največ uspeha so imeli z novo tehniko pri zdravljenju sladkornih bolnikov najtežje vrste. Ti nesrečneži tudi ob ustreznih dieti in stalnem jemanju insulina prej ali slej oslepijo in jim odpovedo ledvica z vsemi posledicami vred

Krvavi ples

Hude zime leta 1942 kar ni hotelo biti konec. Počasi je le prišla pomlad tudi na Osoje. Tu na samotni domačiji je še vedno vladal veličasten mir, čeravno so se prav od tod razpredale na vse strani skrivnostne poti partizanskih kurirjev. Iz doline so prihajale vsak dan bolj vznemirljive in grozne novice, kako oku-

»Vse to dela zarodkove celice za zelo primerno lepilo, ki lahko poveže poškodovane ali bolne dele,« pravi nevrokirurg Green.

Največ uspeha so imeli z novo tehniko pri zdravljenju sladkornih bolnikov najtežje vrste. Ti nesrečneži tudi ob ustreznih dieti in stalnem jemanju insulina prej ali slej oslepijo in jim odpovedo ledvica z vsemi posledicami vred

Krvavi ples

Hude zime leta 1942 kar ni hotelo biti konec. Počasi je le prišla pomlad tudi na Osoje. Tu na samotni domačiji je še vedno vladal veličasten mir, čeravno so se prav od tod razpredale na vse strani skrivnostne poti partizanskih kurirjev. Iz doline so prihajale vsak dan bolj vznemirljive in grozne novice, kako oku-

»Vse to dela zarodkove celice za zelo primerno lepilo, ki lahko poveže poškodovane ali bolne dele,« pravi nevrokirurg Green.

Največ uspeha so imeli z novo tehniko pri zdravljenju sladkornih bolnikov najtežje vrste. Ti nesrečneži tudi ob ustreznih dieti in stalnem jemanju insulina prej ali slej oslepijo in jim odpovedo ledvica z vsemi posledicami vred

Krvavi ples

Hude zime leta 1942 kar ni hotelo biti konec. Počasi je le prišla pomlad tudi na Osoje. Tu na samotni domačiji je še vedno vladal veličasten mir, čeravno so se prav od tod razpredale na vse strani skrivnostne poti partizanskih kurirjev. Iz doline so prihajale vsak dan bolj vznemirljive in grozne novice, kako oku-

»Vse to dela zarodkove celice za zelo primerno lepilo, ki lahko poveže poškodovane ali bolne dele,« pravi nevrokirurg Green.

Največ uspeha so imeli z novo tehniko pri zdravljenju sladkornih bolnikov najtežje vrste. Ti nesrečneži tudi ob ustreznih dieti in stalnem jemanju insulina prej ali slej oslepijo in jim odpovedo ledvica z vsemi posledicami vred

Krvavi ples

Hude zime leta 1942 kar ni hotelo biti konec. Počasi je le prišla pomlad tudi na Osoje. Tu na samotni domačiji je še vedno vladal veličasten mir, čeravno so se prav od tod razpredale na vse strani skrivnostne poti partizanskih kurirjev. Iz doline so prihajale vsak dan bolj vznemirljive in grozne novice, kako oku-

POTA IN STRA VLOMIL §

Udarec po glavi ni bil usoden

78-letnemu Jožetu Klevišarju iz Lutrskega sela je odpevalo srce — Osumljeni A. K. izpuščen iz zopora — Česa ga bo bremenila obtožnica?

LUTRSKO SELO PRI OTOČCU — Na domu 78-letnega Jožeta Klevišarja iz Lutrskega sela pri Otočcu, znanega turističnega delavca in lastnika arboretuma, kije veljal za pravo dolensko turistično posebnost, je prišlo 21. januarja do tragičnih dogodkov. Sledovi so sprva kazali na uboj, vendar je kasnejša preiskava sume ovrgla. 78-letni Jože Klevišar je imel z vzdrževanjem in nego svojega arboretuma veliko dela, zato mu je

udarcem lesene letve povzročil A. K., so bile namreč le lažje narave in daleč od tega, da bi lahko povzročile smrt. Očitno pa je Klevišarju zaradi razburjenosti odpevalo srce. Ob takšnih ugotovitvah seveda ni bilo več nikakršnih razlogov, da bi osumljeni A. K. ostal v priporu, zato so ga izpustili. Stvar nadaljnje preiskave pa je, ali bo obtožnica A. K. bremenila povzročitelja smrti iz malomarnosti ali pa le prizadejanja lažjih telesnih poškodb.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Diskoklub «Lira» v Gorenji vasi, last Bogoljuba Penaševića iz Trebnjega, je med mladimi po Dolenski zelo priljubljen, pa ne le med njimi. V noči na 23. januarja je obiskal še nekdo, le da je pri tem uporabil vlomsko tehniko. Iz diska si je sposodil barvni televizor Grundig, katerega izginotje pa vsebine dogajanj v disku ne bo pretirano okrnilo. Zato pa je za kakih 450 tisočakov okrnjena vrednost osnovnih sredstev v lokalni.

● Hudo korajžen moraš biti, če si upaš nad šentjernejske domorodce dvigniti roko v njihovem okolišju. Takšne vrste pogum si je 23. januarja v šentjernejskem bifeju Lampe privoščil 24-letni Drago Klajder z Gmajne pri Krškem, za nameček pa je gostilničarju zagrozil še, da mu bo razbil lokal. Mladenič je imel res veliko srečo, da je padel v roke miličnikov, sicer bi kaj lahko namesto na postaji milice končal v bolnišnici.

● Časi se izredno hitro spreminjajo. Včasih so imeli nepridipravi vsaj do mož v modrih uniformah nekaj spoštovanja, sedaj pa je še to očitno izgubljeno. V noči na 25. januarja je namreč iz osebnega vozila, parkirane pred stanovanjskim blokom v Ulici Slavka Gruma, last Aleksandra Rešete, izginilo prednje kolo. Če storilec nemara ni vedel, da je avto last miličnika, mu to izrazi sožalja sporočamo sedaj.

Z zračno puško grozil v gostilni

Prijava in kazenska ovadba za Branka Jeriča

BREŽICE — 19. januarja nekaj pred 24. uro so bili brežiški miličniki obveščeni o nenavadnem dogajanju v gostinskem lokalu Beli konjiček v Brežicah. Tega večera je namreč v lokal na že precej majavih nogah in z zračno puško v roki stopil 36-letni Branko Jerič iz Brežic. Možakar je bil očitno srborito razpoložen, z orožjem je grozil gostom, tako da so morali na pomoč poklicati brežiško postajo milice. Jerič pa se tudi za miličnika, ki sta stopila v lokal, ni zmenil, pač pa je hotel kar vpriči njihju obračunati z enim od gostov. Nedostojno se je vedel tudi do obeh mož postave, zato sta ga sklenila odpeljati. Pred lokalom pa je skušal Jerič vnovič fizično obračunati z miličnikom, vendar sta ga ta seveda obvladala in odpeljala v prostor za pridržanje. Zoper nasilneža bodo podali prijavo sodniku za prekrške, poleg nje pa še kazensko ovadbo temeljnemu javnemu tožilcu zaradi poskusa napada na miličnika in preprečitve uradnega dejanja pooblaščenega osebe.

PONAREJALA ZNESKE V HRANILNI KNJIŽICI

BREŽICE — Te dni so brežiški miličniki podali kazensko ovadbo zoper 21-letno Magdaleno Kešmer iz Župeče vasi pri Brežicah. Ugotovljeno je bilo, da naj bi bila osumljenka v času med lanskim 22. oktobrom in 13. januarjem letos ponarejala zneske v svoji hranilni knjižici in si z dvigi na različnih poštah nepravilno prilastila 819.317 din. Osumljenka je dejanje priznala.

NOVOTEHNA DOBILA DODATNO KOLIČINO AVTOMOBILOV

Trgovsko podjetje Novotehna iz Novega mesta ima zaradi ugodnih pogodbenih razmerij z Zavodi Crvena zastava možnost dodatnega sprejemanja vplačil za osebne avtomobile zastava 101, zastava 128 ter za dostavna in specialna vozila-kombi poly in model dostavnega jurga. Količine avtomobilov so omejene.

ODNESEL ZA MILIJON DIN PREDMETOV

DOBOVA — V soboto, 24. januarja, med 17.30 in 19. uro je bilo vlomljeno v stanovanjsko hišo Viktorja Asla iz Dobove pri Brežicah. Še neznan storilec je iz hiše odnesel več vrednih predmetov, omenimo krzveno moško bundo, moško in žensko ročno uro, dve zlati verižici, od katerih je bila ena z medaljonom, zlati moški pečatni prstan, dve pozlačeni verižici, vse skupaj vredno okoli milijon din. Storilca še iščejo.

NESREČE TUDI NA SMUČIŠČU — Kljub temu da v dolenskem smučarskem središču Rog na Gačah skrbi za varno vožnjo smučarjev šest redarjev-reševalcev, vseeno pride do nesreč. Marsikateremu smučarju je malo mar red na smučišču, objestno in brez odgovornosti se spuščajo v dolino in s tem ogrožajo tudi življenja drugih. Kazni za takšne smučarje nimajo posebnega preventivnega učinka, saj so prenizke. Na sliki: nesrečo, ki se je zgodila minulo sredo na Gačah, je zakrivil sam smučar s tem, ko je zapeljal v globok sneg. Z reševalnim »akijem« so ga odpeljali v dolino do reševalnega avta. (Foto: J. Pavlin)

KRONIKA NESREČ

ZARADI PREHITRE VOŽNJE PODRLI PEŠAKINJO — V nedeljo, 25. januarja ob 19. uri se je 26-letni Izidor Mervar iz Prečne peljal z osebnim avtomobilom od doma proti Novemu mestu. Ko je pripeljal do Krkinega tozda Izolacije v Bršljinu, je imel prižgane zasenčene luči, saj mu je nasproti prihajal drug osebni avto. Prav takrat pa sta ob desnem robu ceste pešaki 15-letna Vanja Miklavčič iz Prečne in njena mama Dragica. Ob srečevanju z drugim avtomobilom je Mervar zaradi prevelike hitrosti z desnim prednjim blatnikom trčil v Vanjo, pri čemer se je dekle na srečo le lažje poškodovala in so jo odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostala na zdravljenju. Na vozilu je bilo za 15 tisočakov škode.

NA MOKRI CESTI GA JE ZANESLO V LEVO — 42-letni Božo Mihajlovič, začasnno zaposlen v Švici, se je 24. januarja ob 15.30 peljal z osebnim avtomobilom iz Zagreba proti Ljubljani. Ko je blizu Otočca zapeljal v desni nepregledni ovinek, je dohitel drug osebni avto, in da ne bi vanj trčil, prišel zavirati. Zaradi mokrega vozišča pa ga je ob tem pričelo zanašati, tako da je zapeljal na levo stran ceste, po kateri se je prav takrat pripeljal nasproti z osebnim avtom 47-letni Bogdan Dragin iz Novega Sada. Prišlo je do močnega čelnega trčenja, v katerem se je 15-letni Saša Dragin hudo poškodoval. Olga Popov-Dragin pa laže. Oba so prepeljali v novomeško bolnišnico, medtem ko je škoda na obeh vozilih ocenjena kar na 3,5 milijona dinarjev.

dežurni poročajo

RAZGRAJAL IN GROZIL DOMAČIM — Miličniki iz Šentjerneja so 20. januarja pridržali do iztreznitve 66-letnega Janeza Bučarja iz Volčkove vasi pri Šentjerneju. Možakar je doma razgrajal in grozil, niso pa ga pomirila niti opozorila miličnikov. Tem ni preostalo drugega, kot da možakarja odpeljejo s seboj in zoper njega napišejo prijavo sodniku za prekrške.

ODNESEL PLINSKO IN MOTORNO OLJE — V noči na 20. januarja je nekdo šaril po parkirnem prostoru na Otočcu in med ogledovanjem vozil vlomil v keson tovarnjaka s priklopnikom, last delovne organizacije Avtokočevje. Neznaneec je iz vozila odnesel 20 litrov plinskega in enako količino motornega olja, tako da so kočevski prevozniki oškodovani za 30 tisočakov. Možje postave za storilcem še poizvedujejo.

OB AVTOMOBILSKO KOLO — V noči na 25. januarja je neznan storilec stopil do avtomobila 34-letnega Alojza Požeša iz Trebnjega. Vozilo jestalo parkirano pred stanovanjskim blokom, neznanec pa je z avta odvil zadnje desno kolo. Požeš je tako oškodovan za 30 tisočakov, storilca pa še iščejo.

DOMA JE RAZGRAJAL — Miličniki so 23. januarja pridržali do iztreznitve 52-letnega Antona Dragana iz Šmarjeških Toplic. Možakar je doma razgrajal, podrobneje pa bo o svojem početju poročal sodniku za prekrške, kamor so ga napotili miličniki.

Eksplוזija v pisarni

Vklop termoakumulacijske peči povzročil eksplozijo lepilnih hlapov — Dva poškodovana in škoda

KRŠKO — V četrtek, 22. januarja, okoli 7.30 ure je prišlo v prostorih krškega Agrokombinata do nenadne eksplozije in požara, ki sta povzročila precejšnjo materialno škodo, dve osebi pa sta bili poškodovani.

29-letni Jože Kunej iz Zalok pri Krškem in 47-letni Pavel Gričar z Nove gorice, oba zaposlena pri zasebnem parketarju Jožetu Pircu iz Krškega, sta omenjeno jutro v eni od pisarn krškega Agrokombinata polagala tapison. Pri delu sta seveda uporabljala različna lepila. Vrata pisarne so bila zaprta, v prostoru pa je bila še vključena termoakumulacijska peč, katere termostast je bil naravn na 25 stopinj Celzija. Okoli 7.30 je eden od delavcev Agrokombinata za hip odprl vrata pisarne in jih takoj spet zaprl, vendar je to očitno bilo dovolj, da je v pisarno prišel val hladnega zraka, zaradi katerega se je vključil termostast. Iskra je ob tem povzročila eksplozijo lepilnih

hlapov, hip zatem pa je v pisarni prišlo tudi do požara. Po prvih podatkih sta bila Kunej in Gričar ob eksploziji laže poškodovana, medtem ko so materialno škodo ocenili na prek 2 milijona din. Ogenj so ukrotili krški poklicni gasilci. Zaradi malomarnosti pri delu bo zoper oba delavca, Jožeta Kuneja in Pavla Gričarja, podana kazenska ovadba temeljnemu javnemu tožilcu.

V zapor po voziško dovoljenje

KOČEVJE — Albert Primon iz Klinje vasi pri Kočevju je bil pred kočevskim sodiščem obsojen na 8 mesecev zopora, ker je 18. maja lani vzel na parkirnem prostoru Melamina v Kočevju tovornjak s prikolico, last Eurotransa Ribnica, in se z njim prevrnil med Brodom na Kolpi in Delnicami. Na vozilu je bilo za 1,45 milijona dinarjev škode, na tovoru pa za 4,09 milijona. Sodba je že pravomočna. Primon je novo kaznivo dejanje storil med prostim izhodom iz zopora, kjer prestaja dveletno kazen. To sodbo je sodišče upoštevalo in Primonu izreklo enotno kazen 2 leti in 6 mesecev zopora. V kazen se mu šteje tudi pripor od 22. avgusta 1985.

Primon, ki je star 19 let, si je že kot mladoletnik sposojal vozila, posebno veselje pa je imel do tovornjakov. Zato je sodišče predlagalo upravi zaporov, naj bi se Primon med prestajanjem kazni izučil za voznika tovornjakov. Zadnji avto, ki si ga je Primon »sposodil«, je bil zelo zapleten tovornjak s prikolico, ki ima kar 12 brzín, katerih menjava je tudi za izkušene voznike zapletena, on pa je vozil z njim kot na dirki, saj je bežal pred miličniškim avtom. Sodišče je že dobilo obvestilo, da Primon obiskuje šoferski tečaj. Tako si bo pridobil poklic, ki ga očitno veseli, pa tudi povzročeno škodo bo lažje povrnil. J. P.

VLOMIL V VIKEND

VELIKE MALENCE — Med 18. in 24. januarjem je bilo vlomljeno v vikend Zagrebčanke Erike Piltaver v Velikih Malencah pri Brežicah. Neznani storilec je iz vikenda odnesel kavni mlinček, kuhinjski nož, 10 dag kave, tako da je lastnica oškodovana za 50 tisočakov.

Komunalno podjetje Ljubljana, n. sub. o. TOZD KOMUNALNE GRADNJE Ljubljana, Tbilisijska 61

Odbor za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

ODPRAVLJANJE ZAHTEVNIH ADMINISTRATIVNIH IN OBRAČUNSKIH DEL TER VODENJE BLAGAJNE

Poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje: — da imajo V. stopnjo usmerjenega izobraževanja (ekonomski ali administrativni tehnik) in 27 mesecev delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah. Poskusno delo traja 3 mesece. Delo se združuje za določen čas, s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke za čas porodniškega dopusta). Kandidati za objavljena dela in naloge naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev v 8 dneh po dnevu objave na naslov: Komunalno podjetje LJUBLJANA — kadrovski sektor, Ljubljana, Povšetova 6. O izidu izbire bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po dnevu izbire. 69/87-4

OBVESTILO

Dne 1. 2. 1987 bodo spremenjene klicne številke telefonskim naročnikom avtomatske telefonske centrale Šentjerne in Dolenske Toplice. Nove telefonske številke bodo objavljene v Telefonskem imeniku SRS 1987/88 ali pa jih dobite v službi telefonskih informacij 988. Telefonski imenik SRS za leto 1987/88 bo v prodaji pri vseh poštah od 1. 2. 1987 dalje. Podjetje za PTT promet Novo mesto 68/87-4

HP Kolinska, n. sol. o. Ljubljana

TOZD Tovarna za proizvodnjo otroške hrane in predelavo krompirja, o. sub. o. Mirna na Dolenskem

Delavski svet TOZD v skladu z zakonom in s statutom temeljne organizacije združenega dela

RAZPISUJE

dela in naloge

individualnega poslovnega organa

— DIREKTORJA TOZD Tovarna za proizvodnjo otroške hrane in predelavo krompirja na Mirni na Dolenskem Kandidat mora izpolnjevati poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki, še naslednje posebne pogoje: — da ima visokošolsko izobrazbo kemijske, živilske, ekonomske ali druge ustrezne smeri; — da ima 5 let delovnih izkušenj; — da obvlada en svetovni jezik; — da izpolnjuje kriterije 24. čl. DD o kadrovski politiki v SR Sloveniji. Kandidat bo izbran za 4 leta. Kandidati naj vložijo pismene ponudbe z dokazili o izobrazbi in obširnejšim opisom dosedanega dela v 15 dneh po objavi razpisa. Ponudbe pošljite v zaprti ovojnici z oznako »Razpisna komisija« na naslov: HP Kolinska, Ljubljana, kadrovska-socialna služba, Šmartinska c. 30. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 10 dneh po odločitvi. 74/87-4

DINOS LJUBLJANA TOZD Priprava odpadnih surovin Ljubljana, Titova 118

Odbor za delovna razmerja objavlja na delovni enoti Novo mesto, Ljubljanska cesta 35, prosta dela in naloge

vzdrževalec strojev

Pogoji: visoko kvalificiran ali kvalificiran delavec kovinarske stroke — strojni ključavničar (IV. zaht. kat.), 1 leto delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca

Kandidati naj vložijo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Dinos Ljubljana-TOZD Priprava odpadnih surovin, Ljubljana, Titova 118, v 8 dneh po objavi. 73/87-4

Izvršilni odbor POČITNIŠKE SKUPNOSTI KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge za nedoločen čas:

1. RAČUNOVODJE 2. VODJE KUHINJE

za naselje v Poreču in

3. KUJARJA

za naselje na Lošinj.

Pogoji: referenca o sposobnosti za opravljanje razpisanih del. Informacije: tel. 71 895 ali 71 229. Prijave sprejemamo 15 dni po izidu razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po poteku razpisnega roka. 81/87-4

Štirje dnevi rokometne šole

V Novem mestu je bilo od četrta do nedelje zbranih 120 trenerjev iz vse Slovenije — Med nagrajenci Štrukelj, Popadič, Kalin, Mikulin, Kovač

NOVO MESTO — Od minulega četrta do nedelje je bilo Novo mesto gostitelj tradicionalne slovenske rokometne šole, ki je v mesto ob Krki privabila okoli 120 rokometnih delavcev iz vse Slovenije, ob njih pa so kot demonstratorji med praktičnim delom šole v novomeški športni dvorani nastopili še igralke in igralci mladinskih republiških reprezentanc. Uvodoma se to, da je bila organizatorica šole Rokometna zveza Slovenije, izvedba pa zaupana dolenskim rokometnim delavcem, ki so jim na pomoč priskočili Krka, IMV, ZTKO in hotel Metropol.

Zagotovo so štirje dnevi, preživeti na Dolenskem, prinesli veliko novih spoznanj številnim trenerjem iz doma in vseh slovenskih klubov. Rokometno šolo so organizatorji izkoristili še za razglasitev najboljših moških in ženskih rokometnih klubov Slovenije za minulo tekmovalno sezono, podelili pa so tudi priznanja slovenskim rokometnim trenerjem.

Med ženskimi rokometnimi kolektivi je prvo mesto prepričljivo pripadlo igralkam ljubljanskega prvoličja Benlika Olimpije s 140 točkami. Ob tem je

treba povedati, da so v točkovanju šteli dosežki tako članskih, kot mladinskih in pionirskih ekip. Nadaljnji vrstni red je takšen: 2. Velenje 78, 3. Duplje 45, 4. Iskra Šentjerneje 44, 5. Novo mesto 39... 10. Itas Kočevje 24 točk itd. Pri moških je bil vrstni red takšen: 1. Dinos Slovan 102, 2. Aero Celje 80, 3. Inles 58, 4. Ajdovščina 51, 5. Partizan 45, 6. Krško 39 itd. Kot smo že omenili, je trenerska organizacija Rokometne zveze Slovenije za tekmovalne dosežke v sezoni 1985/86 nagradila vrsto svojih članov. Zlate značke in priznanja so prejeli: Slavoljub Popadič, Janez Štrukelj, Anica Rodin, Andrej Kavčič, Božo Dobi ojevič, Mitja Vidic, Branko Dobnik, Fran Lušina, Ivan Žerjav, Milan Kalin, Zdenko Mikulin, Brane Jazbar, Harold Lepold, Miloš Roušnik, Jani Longo, Tone Tiselj, Anton Brečelj, August Potušek, Jože Šilc, Miro Požurn, Oskar Kovač, Anton Bašič in Igor Poklar.

Delavci merili moči v petih športih

Rezultati lanskih DŠI v kočevski občini

KOČEVJE — Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu in kočevska TKS sta tudi v minulemu letu organizirali tradicionalne delavske športne igre občine Kočevje, delavci pa so svoje moči merili v smučanju, košarki, streljanju, odbojki in šahu.

V primerjavi z leti nazaj je tokratno tekmovalstvo minilo ob precej boljši udeležbi, kar je vsekakor lepa spodbuda za naprej. Sicer pa poglejmo rezultate. V streljanju je pri ženskah zmagal Melamin s 491 krogi pred Kočevskim tiskom 429 in Likom 398. V posamični konkurenci je bila najboljša Učakarjeva pred Zalarjevo in Eberlovo. Med moškimi je zmaga odšla v Itas, ki je nastreljal 533 krogov, drugi so bili Obrtniki 524, tretja pa Komunala 498. Posamično je bil prvi Memmedović, drugi Vuković in tretji Klun. V igranju malega nogometa je zmagal Melamin pred sozdom GK-1 in Itasom-3, v košarki Oprema pred Itasom in Likom, najbolje so smučali delavci sozda GK, drugi so bili zaposleni Lik, tretji pa Snežnik. Delavci Opreme so zmagali v odbojki, OŠ Zbora odposlanec je bila druga in SŠTUD tretji. V ženski odbojki je zmaga odšla v OŠ Zbora odposlanec, drugi je bil Lik in tretja Ljubljanska banka.

M. GLAVONJIČ

SMUČARSKA NEDELJA NA DOLŽU

DOLŽ — Člani športnega društva Dolž organizirajo v nedeljo, 1. februarja, tekmovalni veslalomu in smučarskih skokih. Najprej bodo na startu tekmovalci v veslalomu, ki se bo pričel ob 9. uri, prijave pa bodo sprejemali organizatorji uro pred startom. Po končani veslalomski tekmi, približno ob 11. uri, bo pričetek tekme v skokih, prijave pa bodo pobirali prav tako uro pred pričetkom tekmovalja. Tako veslalom kot smučarski skoki bodo na smučišču Graščak na Dolžu.

BEG IZ PROSVETE

RIBNICA — Kaže, da je poklic prosvetnega delavca vse manj zanimiv. Iz njega pa se najbolj mudi učiteljem telesne vzgoje. Na razpis se ni nihče prijavil, zato so v osnovni šoli poslali na telesno-vzgojno izpopolnjevanje kar učitelja slovensčine in srbohrvaščine. Drugo prvo mesto pa so izpopolnili tako, da so ponovno zaposlili učitelja, ki je odšel v pokoj. In še to: kaže, da najprej zbežijo iz prosvete moški športniki, ki imajo največ kondicije, saj sta obe mesti, o katerih pišemo, izpopolnili ženski.

M. G-č

V SOBOTO STARTA ZIMSKO PRVENSTVO

RIBNICA — Rokometni klub Inles je tudi letos organizator tradicionalnega zimskega prvenstva, katerega prvo kolo bo odigrano že to soboto, 31. januarja. V ligi bodo nastopile ekipe sodraškega Donita, Itasa, Ponikev, Mokerca, Grosuplja, mladincev ljubljanskega Dinosa Slovana in dve ekipi Inlesa. Drugi krog prvenstva bo odigran 20. tretji pa 28. februarja.

M. G-č

šport

»Lesarji« že sredi priprav za pomlad

Cilj ribniških rokometnih tekmovalcev je 1. mesto v SRL

RIBNICA — Zimsko ligaško mrtvilo v rokometu je očitno zgolj navidezno. Ekipe se namreč že pripravljajo na nadaljevanje prvenstva, to pa velja tudi za ribniški Inles, ki bo skušal spomladati ubrati jensko prvo mesto v republiški ligi.

»Lesarji« so se zbrali že 5. januarja, od takrat naprej pa pod taktirko novega trenerja Zdenka Mikulina pridno vadijo. Mikulin in njegov pomočnik Toromanovič imata zbrane vse igralce, na katere računata v nadaljevanju prvenstva. Gre v glavnem za že preizkušene igralce, ob njih pa so v ekipo vključeni še Tomšič in Jurič, najverjetneje pa bosta priložnost dobila tudi Batinič in D. Andoljšek, ki sta do sedaj branila barve sodraškega Donita. Ekipo bo, kot predvideva plan priprav, treniral v Ribnici, nastopala na zimskem prvenstvu v Ljubljani in Ribnici, pred njo pa je še del priprav, katerih mesto še ni določeno.

M. G-č

V FINALU VSI NAJBOLJŠI

IVANČNA GORICA — Na Čoževem kegljišču je bil pred dnevi odigran prvi krog 10. odprtega prvenstva Trebnjega v moški in ženski konkurenci. Nastopilo je kar 59 kegljačev, po pričakovanju pa so pri ženskah v vodstvu Flisarjeva in Vebrova iz Mercatorja Trebnje ter Novomeščanka Dalmacija. V moški konkurenci je po prvem krogu na čelu Tkavc. Rezultati pred finalnim nastopom, ženske: 1. Flisar 396, 2. Veber 386, 3. Dalmacija 582, 4. Okoren 350 itd., moški: 1. Tkavc 871, 2. J. Popovič 858, 3. Lapuh 858, 4. Maraz 857 itd. Naslova prvakov braniša Brežičan Lapuh in Krčanka Škarfarjeva.

NAJMLAJŠI NAVDUŠILI OBČINSTVO — V osnovni šoli bratov Ribarjev v Brežicah sta dva športna oddelka: v enem so učenci prvega, v enemu pa učenci drugega razreda. Tedensko imajo po tri redne ure telesne vzgoje in dve interesni uri. Z njimi dela prof. Jože Senica. Posnetek je z nastopa v Domu JLA ob proglasitvi športnikov leta 1986. (Foto: J. T.)

Lisci največji pokal

Zaključek delavskih športnih iger sevnške občine

SEVNICA — Čeprav so bile letošnje delavske športne igre sevnške občine izvedene v skromnejšem obsegu kot prejšnja leta, saj nekaterih panog sploh ni izpeljali, so se predstavniki posameznih zmagovalnih ekip prejšnji četrtki ob podelitvi pokalov prešerno veselili.

Za to slovesnost je komisija za šport in rekreacijo, ki jo vodi Bojan Horvatič, izkoristila kar sklepni del letne seje občinskega sindikalnega sveta 22. januarja v Sevnici. Preletimo najprej uvrstitve v posameznih disciplinah: košarka: 1. Metalna, 2. Kopitarna, 3. Lisca; nogomet: 1. Obrtno združeno, 2. Tovarna konstrukcij, 3. postaja milice; smučanje: 1. Stilles, 2. Lisca, 3. Jutrzanja; šah: 1. Lisca, 2. Kopitarna, 3. Metalna; balinanje: 1. Metalna, 2. postaja milice; vlečenje vrvi: 1. Kopitarna, 2. Lisca, 3. Žaga; namizni tenis: 1. Lisca, 2. Metalna, 3. Jutrzanja.

Skupni vrstni red je tako (točkovali so prvih pet mest s točkami od 1 do 5):

1. Lisca Sevnica 22 točk, 2. do 3. mesto Kopitarna Sevnica in Metalna Krmelj po 17 točk, 4. in 5. mesto Stilles in postaja milice po 7 točk, 6. Jutrzanja 6 točk, 7. Obrtno združeno 5 točk, 8. Tovarna konstrukcij 4 točke in 9. Žaga 3 točke.

P. P.

TOKRAT NA TRIBUNAH TRENERJI — Novo mesto je od minulega četrta do nedelje gostilo okoli 120 trenerjev domala vseh slovenskih rokometnih klubov, ki so se zbrali na tradicionalnih dnevnih rokometnih šolah. Teoretičnim predavanjem je vsakič sledil nazoren prikaz povedanega v novomeški športni dvorani, kot demonstratorja pa sta nastopili moška in ženska mladinska reprezentanca Slovenije. Na posnetku vidimo mladince med prikazom različnih taktičnih variant napadalne igre. (Foto: B. Budja)

RADOVLJICA — STRAŽA 74 : 85

RADOVLJICA — Košarkarji Straže so v 14. kolu II. SKL-zahod presentljivo osvojili obe točki na vročem terenu v Radovljici. Predvsem po zaslugi razpoložljivih igralcev Dularja, Jermana in Tavčarja so gostje popolnoma nadigrali gostitelje, ki so sicer na lestvici kar nekaj mest pred Stražani. Gostje so sredi drugega dela igre vodili že s 24 točkami razlike, tako da je igralcem Radovljice do konca uspelo le ublažiti visok poraz. S tem uspehom se je vrsta Straže približala vrhu prvenstvene razpredelnice.

J. T.

Kje trenirati pozimi?

Težave rokometarjev kočevskega Itasa, ki so brez strehe nad glavo — Kaj bo spomlad?

KOČEVJE — Čeprav je od zaključka jesenskega dela prvenstva v ženski republiški rokometni ligi preteklo že nekaj časa, se verjetno mnogi še spominjajo enega največjih presenečenj, rokometarjev kočevskega Itasa. Kočevke so namreč mnogi pred prvenstvom uvrščali med ekipe, ki naj bi se borile za obstanek v ligi, sedaj pa so dekleta pred pričetkom spomladanskih bojev za točke tik pod vrhom lestvice. In kaj pravi na to trener ekipe Ivan Žerjav?

»Pravzaprav to ni nikakršno presenečenje. V Kočevju se že vrsto let igra dober ženski rokomet, naša ekipa pa je vselej nekje pri vrhu. Če sem odkrit, sem po prvem delu računal na uvrstitve nekje v sredini lestvice, no, končalo se je precej bolje. Posebej pa nas razveseljuje spoznanje, da smo sposobni še več. To smo namreč dokazali v srečanjih z najboljšimi ekipami v ligi. Prvaku Kranju smo odščitili točko, Novo mesto smo premagali v gosteh, proti Braniku so nas oškodovali sodniki, igra in rezultat pa smo imeli tudi v Šentjerneju. Če ne bi bilo nekaterih spodsrljavov na domačem igrišču, bi bili nemara lahko še za korak višje.«

Kočevska ekipa je ena najbolj izkušenih v ligi. Tu sta sestri Jerič, Zalarjeva, Mišmaševa, vrnila se je Križmanova. Bodo te igralke nosilke igre tudi vnaprej?

»Verjetno, ob njih pa še mlade Filipovičeva, Kuretova, Bejtovičeva, Klaričeva in druge. A bolj kot igralski kader me skrbi nekaj drugega. Kako se pripraviti za spomladanski del prvenstva? Nimamo rokometne dvorane, in tako je bilo že doslej pravilo, da je bila ekipa vselej bolj pripravljena na jesenski kot na spomladanski del prvenstva. Vprašanje je, ali bo letos kaj drugače. Prijavili smo se za nastop na zimskem prvenstvu Ljubljane, če bo kaj denarja, planiramo kakšen dan priprav ob morju. Bomo videli, če bo to dovolj.«

Razumljivo so skrbi Ivana Žerjava, kajti Itas ima spomladaj izredno ugoden žreb srečanj, z nekaj sreče bi lahko posegel celo v bčj za najvišja mesta. Omenimo le, da Kočevke spomladaj pričakujejo na svojem igrišču vse štiri prvouvršene ekipe: Kranj, Novo mesto, Branik in Iskra.

M. GLAVONJIČ

KRŠKO — SEVNICA 99,5 — 75,5

KRŠKO — ŠK Krško je v prostorih hotela Sremič organiziral tradicionalno srečanje šahistov Krškega in Sevnice. Za ekipi so nastopili člani, starejši in mlajši pionirji, članice ter starejše pionirke, zmaga pa je zaslužen pripadla gostiteljem. Pri članih je najboljši rezultat dosegel Krčan Voljčanšek, pri starejših pionirjih Kostoni, pri mlajših Šoba, med članicami in pionirkami pa Voljčanškova (vsi Krško). Najboljši trije v vsaki kategoriji so prejeli medalje.

J. BLAS

JANUARSKI TURNIR MESOJEDCU

SEVNICA — Zmagovalec prvega rednega mesečnega hitropoteznega turnirja ŠK Milan Majcen v Sevnici je lankoletni prvak Zvonko Mesojedec. Vrstni red: 1. Mesojedec 7 točk, 2. do 3. Jože Kolman in Engels Blas po 5, 4. Šoper 4,5, 5. Derstvenšek 4 itd.

J. B.

Ženski rokomet pod eno streho?

Pogovori med Iskro in Novim mestom v teku — Kaj meni o tem Janez Štrukelj, član strokovnega sveta RZJ?

NOVO MESTO — Rokometno zatišje na Dolenskem je zgolj navidezno. Preveč je namreč vprašanj pred pričetkom spomladanskega dela prvenstva v ženski republiški ligi, na katere bi veljalo čimprej odgovoriti. Kakšna je prihodnost dolenskega ženskega rokometarja? Ali bosta ena od vodilnih slovenskih rokometnih klubov, Iskra in Novo mesto, naposled združila moči, kajti tekmovalna pravila so jasna? Odgovore smo skušali poiskati pri Janezu Štruklju, sedanjem sekretarju RK Novo mesto, človeku, ki ima za seboj že 30 let trenerskega staža in 34 let dela v rokometu in katerega delo je cenjeno tudi (ali predvsem) izven regijskih meja; Štrukelj je namreč predsednik trenerske organizacije Slovenije, od konca lanskega leta pa tudi član strokovnega sveta Rokometne zveze Jugoslavije.

»V naši regiji je že nekaj časa opaziti izredno zanimanje mladih za rokomet, to navsezadnje potrjujejo šolska prvenstva. Res pa je še nekaj. Višje ko se posamezne generacije vzpenjajo po tekmovalnih razredih, bolj je čutiti sivino poprečnosti. Zakaj? Vse prečkrat so bili doslej v ospredju lokalni interesi, manj želja po resnični kvaliteti. Nedvomno sta Šentjerneje in Novo mesto močna ženska rokometna centra, a njun razvoj že nekaj časa stoji. Če se nam slej ko prej ne bo posrečilo združiti igralke pod eno streho, pa tudi kadre in organizacijo, ne bomo premaknili z mrtve točke. Kajti če hočemo kvaliteto, potem je to prvi in ta hip najbolj nujen korak.«

Za kaj takega bo seveda potrebno najti skupen jezik obeh strani. Ali je že prišlo do kakšnih stikov vodstev klubov in kakšni so rezultati?

»S Šentjernejčani smo že imeli en sestanek, te dni bo še drug, ponujen pa je več variant. Karkoli konkretnesjega jeteško napovedati, morda le to, da morajo biti stvari razčiščene pred spomladanskim delom prvenstva, sicer nam grozi celo izpad iz občinske prioritete športnih panog.

Moje mnenje je, da bi bilo najbolj objektivno, ako bi bila v občini dva rokometna centra, eden za ženski in drugi za moški rokomet. Sicer pa bo že kmalu znanega kaj več.«

Janez Štrukelj: »Odnose med RK Novo mesto in RK Iskra iz Šentjerneja bomo skušali razčistiti še pred spomladanskim nadaljevanjem prvenstva.«

Kakšne pa so možnosti dolenskih ekip v nadaljevanju prvenstva?

»Novomeščanke imajo povsem objektivno vse možnosti, da ponovijo lanski uspeh in osvojijo naslov republiških prvakinj. Šentjernejčanke namreč zaostajajo že preveč, borba bo najverjetneje le med nami in Kranjem. Kdo bo uspel, do veliko odvisno tudi od iger Iskre in Itasa. Oboji nam lahko veliko pomagajo. No, verjetno pa nam želja po prvem mestu v teh pogojih ne bi smela biti imperativ, kajti tudi če smo prvaki, s takšno ekipo v kvalifikacijah za II. zvezno ligo praktično nimamo kaj iskati. Ponovno poudarjam, da bi bil naš največji letošnji uspeh najti primerno organiziranost novomeškega ženskega rokometarja. Če hočemo naprej, če hočemo biti enaki ekipam iz sosednjih republik, pa niso problem le igralci ter organiziranost, tudi trenerjev ni. V našem klubu sloni delo z mlajšimi kategorijami zgolj na Slavoljubu Popadiču; ta je izredno zagnan, trmast, toda potrebuje pomočnike. Tudi ta problem bi lahko rešil dogovor med Iskro in Novim mestom, kader bi prerazporedili po potrebah. Vse se pač vrti v tem krogu, iz katerega moramo najti izhod. Ševeda če niso tudi taki, ki jim sedanje stanje ustreza.«

Morda za konec še tole. Bili ste vodja v nedeljo končane slovenske rokometne šole, vaš strokovnost očitno cenijo ne le v republiški, ampak celo v jugoslovanski rokometni zvezi, toda v mestu ob Krki ste že nekaj let sporna osebnost novomeškega športa... »Živim pač v Novem mestu...«

B. BUDJA

NOVO!

DOLENJSKI MUZEJ
MUZEJSKA 7
68000 NOVO MESTO

Ljubitelje umetnosti obveščamo, da je izšla monografija Vladimir Lamut. Velikost knjige je 23 x 29 cm in obsega 288 strani od katerih je 70 strani v 4-barvnem tisku. Opremljena pa je še s številnimi črno-belimi reprodukcijami. Prednaročniška cena znaša 23.000 din.

NAROČILNICA

Priimek in ime

Naslov

Zaposlen(a)

Številka osebne izkaznice izdana od Sob

Nepreklicno naročam izvod(ov) monografije Vladimir Lamut, ki jo bom plačal(a) v enkratnem znesku, v treh obrokih (ustrezno podčrtaj).

Kraj in datum

Podpis:

Prosimo, da čitljivo izpolnjeno naročilnico pošljete v kuverti na naslov: Dolenjski muzej, Muzejska 7, 68000 Novo mesto.

vsak dan kaj novega

v veleblagovnici Nama Kočevje

konsignacijska prodaja akustičnih in TV aparatov

hiša dobrega nakupa!

Tehnonucion Ljubljana vabi k sodelovanju zunanje sodelavce za opravljanje zanimivega in pestrega dela na področju občin Brežice, Krško in Novo mesto. Vse informacije lahko prejmete vsak ponedeljek ob 16. uri v hotelu Sremič v Krškem ali delno po telefonu na št. 068-71-241.

79/87-4

NA OBISKU V VRTCU

V petek, 16. januarja, smo učenci semiške šole v vrtcu igrali lutkovno igrico Muca. Lutke smo izdelali s pomočjo vzgojiteljice Blažke Tomaževič, ki je igrico tudi režirala. Cicibani so vneto poslušali in navdušeno vzklikali. Predstavili se bomo tudi na šoli.

ALENKA SNOJ, 6.a
OŠ Semič

ŠOLSKA TRGOVINA

Letos smo na naši šoli organizirali trgovino. Odprta je vsak torek in četrtek, prodajajo učenke šestih in sedmih razredov. V trgovini lahko kupimo šolske potrebščine in glasilo. Trgovina dobro postuje.

ALENKA SNOJ, 6.a
OŠ Semič

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV IN PRODUKTIVNOST DELA
NOVO MESTO, Ulica talcev 3 a,
telefon 21-319; 21-640

VABI OBČANE K VPISU
v naslednje izobraževalne oblike

- osnovno šolo za odrasle od 1. do 8. razreda
- tečaje tujih jezikov za odrasle po AV metodi
- tečaj angleškega in nemškega jezika
- tečaje slovenskega jezika za pripadnike drugih narodnosti
- začetne tečaje šivanja in krojenja
- osnovne tečaje iz računalništva

Prijave sprejemamo do srede februarja, oziroma do popolnitve števila slušateljev v posameznih oddelkih. Informacije dobite v tajništvu zavoda osebno ali po telefonu.

88/87-4

ŽENSKI
ZDRAVSTVENI
VODNIK

OTROŠKI
ZDRAVSTVENI
VODNIK

Otroci so naše največje bogastvo

Matere se često znajdejo pred vprašanjem, kaj je dojenčku, da joka, da je nerazpoložen. Spet druge se spopadajo s težavami, ki jih prinaša doba odrasčanja. Pri sestavi vodnika je sodelovalo kar 40 znanih angleških medicinskih strokovnjakov. Knjiga zajema celotno področje otroškega zdravstva, vse motnje in bolezni. Je poučna in koristna, napisana v vsakomur razumljivem jeziku.

Ženska naj bi bila vedno pri najboljših močeh...

Knjiga je namenjena ženskam vseh starosti, ki hočejo aktivno skrbeti za svoje zdravje. Vodnik sta sestavila ginekolog in psihologinja, oba ameriška strokovnjaka, prevedel pa ga je naš znani ginekolog dr. Vito Lavrič. Nekateri deli knjige so posebej prirejeni za slovensko izdajo, posebno dobrodošlo dopolnilo pa je še slovarček strokovnih izrazov.

Nepreklicno naročam:

NAROČILNICA DL 1

640

ŽENSKI ZDRAVSTVENI VODNIK

- izv. po prednaročniški ceni 36.000 din, plačal bom v obrokih (največ 7).
- izv. po ceni 32.000 din, plačal bom v enkratnem znesku ob naročilu

Naročnik:
primek in ime, oz. naziv DO ali DPO

Naslov:
ulica ali vas

.....
pošta pošta št.

Zaposlen pri:

Naslov zaposlitve:
ulica

.....
pošta pošta št.

Rojen Reg. št. os. izk.:

Izdane pri: Poklic:

KOMPLET ŽENSKI IN OTROŠKI ZDRAVSTVENI VODNIK

- izv. po prednaročniški ceni 55.000 din, plačal bom v obrokih (največ 7).
- izv. po ceni 49.000 din, plačal bom v enkratnem znesku ob naročilu

Plačal bom po prejemu računa in položnic. Prosimo, da označite plačilne pogoje, ki vam ustrezajo. Vse morebitne spore rešuje sodišče v Ljubljani.

Datum: Podpis:

Vsi obroki morajo biti plačani do 31. 10. 1987, ob plačilu v enkratnem znesku pa do 31. 7. 1987. Prosimo označite željeno!

Knjigi lahko naročite v vseh knjigarnah, pri zastopnikih DZS, z izpolnjeno naročilnico pri založbi: Državna založba Slovenije, Knjižna prodaja, Mestni trg 26, 61101 Ljubljana.

KRKA

KRKA, tovarna zdravil, n.sol.o.
NOVO MESTO

objavlja
prosta dela in naloge
v TOZD MARKETING:

a) 8 VOZNIKOV

v DE transport in v TOZD DRAVILIŠČA:

b) VODJE KUHINJE

v Restavraciji Motel PE Hotel Grad Otočec
Za opravljanje navedenih del je potrebna:
pod a)
IV. stopnja izobrazbe — smer avtomehanic z vozniskim izpitom A, B, C in E ktg in
pod b)
V. stopnja izobrazbe gostinstvo-turistične smeri in 3 leta delovnih izkušenj.
Vse, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje in so zainteresirani za sklenitev delovnega razmerja z našo delovno organizacijo, vabimo, da oddajo pisne ponudbe v kadrovski službi KRKE, Cesta herojev 45, v 8 dneh po dnevu objave.

77/87-4

Razpisna komisija
DO INVALIDSKE DELAVNICE BREŽICE
V USTANAVLJANJU
Sedež SKOPICE 46
68262 KRŠKA VAS

razpisuje za dobo 4 let prosta dela in naloge

DIREKTORJA DO

Pogoji:
Za direktorja delovne organizacije je lahko imenovana oseba, ki poleg pogojev, predpisanih v 511. členu Zakona o združenem delu, izpolnjuje še naslednje pogoje:
— višja ali srednješolska izobrazba strojne, elektro ali ekonomske smeri in 3 oz. 5 let delovnih izkušenj
— predložen program razvoja DO
— izkušnje pri delu z invalidi na področju usposabljanja
— izpolnjevanje kriterijev, določenih z družbenim dogovorom o uresničevanju in izvajanju kadrovske politike v občini Brežice

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Invalidske delavnice Brežice v ustanavljanju, Skopice 46, 68262 Krška vas. O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po sklepu pristojnega organa.

78/87-4

Za nami žalostno je leto,
bridkosti polno in solza,
veliko, dragi mož, se je spremenilo,
odkar si ti od nas odšel.
Nenehno si za nas skrbel,
imel zlato si srce,
veliko si garal in trpel,
imel pridne si roke.
Kako pri hiši tebe manjka,
to se povedati ne da,
saj nismo znali te ceniti,
dokler med nami bil si ti.

V SPOMIN

15. januarja je minilo žalostno leto, odkar našega zlatega moža, očeta in starega očeta,

FRANCETA BERKA

iz Gor. Jesenic pri Šentrupertu

ni več med nami. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in mu prižigate sveče.

Žalujoča: žena Štefka in otroci z družinami

KMETIJSKO GOSPODARSTVO SLOVENSKA VAS

RAZPISUJE

javno prodajo osnovnih sredstev

1. Traktor TORPEDO 7506 letnik 1981
2. Traktor TORPEDO 7206 letnik 1978
3. Traktor DEUTZ 6806 letnik 1975
4. Dvoredni silokombajn LIFAM (KEMPER) letnik 1984
5. Stiri redna sejalnica za koruzo — OLT letnik 1975
6. Rezna naprava za silažo — SIP (2 kom) letnik 1984
7. Obračalnik za seno — tračni sip letnik 1984
8. Električni mešalec gnoja 81,7,5 KW
9. Krožna brana
10. Klinasta brana
11. Kombi — IMV-1600-NEVOZEN letnik 1981
12. Visokotlačna črpalka MEFIN EP/RSV 250 za avto ROMAN

Licitacija bo v petek dne 6. 2. 1987 ob 10. uri v upravni zgradbi doma. Ogled razpisanega je možen dve uri pred pričetkom licitacije. Polog za varščino je 10-odstoten. 84/87

Komisija za delovna razmerja Tovarne obutve Novo mesto, tozđ BOR Dolenjske Toplice, in delovne skupnosti skupnih služb

objavljata naslednja prosta dela in naloge:

1. KV kuharica
2. materialni knjigovodja II

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. KV kuharica s tremi leti delovnih izkušenj
2. srednja šola ekonomske smeri in 1 leto delovnih izkušenj

Rok za prijavo na oglas je 8 dni.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po končani izbiri.

Kandidati naj pošljejo vloge na naslov: Tovarna obutve Novo mesto, tozđ Lahka obutev BOR, Dolenjske Toplice, z oznako: Za komisijo za delovna razmerja. 87/87-4

Na podlagi 51. člena zakona o stavbnih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 18/84) ter 8. člena odloka o stavbnih zemljiščih na območju občine Trebnje (Skupščinski Dolenjski list, št. 17/86)

OBJAVLJA

sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje na podlagi sklepa komisije za oddajo stavbnega zemljišča, sprejetega na 5. seji dne 21/1-1987,

JAVNI RAZPIS

za oddajo stavbnih parcel za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, in sicer:

NASELJE TREBNJE

- individualni stanovanjski hiši na
 - a) parc. št. 136/2, travnik v izmeri 849 m²
 - b) parc. št. 490/1, travnik v izmeri 1186 m²
- 1. Odškodnina za zemljišče znaša 606 din/m², in sicer za:

— parc. št. 136/2 514.494 din

— parc. št. 490/1 718.716 din

2. Prispevek k stroškom priprave in delno komunalno opreme pa znaša za:

parc. št. 136/2 2.140.650 din

parc. št. 490/1 2.260.650 din

Pod delno komunalno opremo je zajeto nizkonapetostno električno omrežje brez javne razsvetljave, kanalizacije, vodovod in cesta v asfaltni izvedbi razen na parc. št. 136/2, do katere vodi dostopna pot v makadamski izvedbi.

Vsak ponudnik bo moral še posebej plačati:

— prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča,

— elektroenergetski prispevek v odvisnosti od moči vhodne varovalke,

— prispevek za priključitev na javno vodovodno omrežje,

— na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave (cesto, vodovod, kanalizacijo, elektriko),

— urediti okolico objekta v skladu z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem,

— sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki še niso zgrajene (dograditev cest s pločniki v asfaltni izvedbi, zgraditev javne razsvetljave, telefonskega omrežja).

Ce organizacija združenega dela, v kateri ponudnik dela, ne združuje sredstev za komunalno opremo po posebnem samoupravnem sporazumu, bo ponudnik dodatno plačal še vrednost nepovratnih vlaganj v komunalno opremo v višini 532 din za 1 m² stavbnega zemljišča.

Če organizacija združenega dela, v kateri ponudnik dela, ne združuje sredstev za komunalno opremo po posebnem samoupravnem sporazumu, bo ponudnik dodatno plačal še vrednost nepovratnih vlaganj v komunalno opremo v višini 532 din za 1 m² stavbnega zemljišča.

Ostali pogoji:

1. Odškodnino za zemljišče ter stroške priprave in delne komunalne opreme je ponudnik dolžan plačati v roku 30 dni po podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča, po tem roku tečejo veljavne zamudne obresti.

2. Ponudnik je dolžan zgraditi objekt do III. gradbene faze v roku 5 let po pridobitvi zemljišča.

3. Ponudnik je dolžan plačati varščino v znesku 10% od celotne vrednosti komunalno opremljenega zemljišča.

4. Varščino je potrebno nakazati na žiro račun št. 52120-654-64098 — sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje in potrdilo o vplačilu priložiti prijavi. Varščina se uspešno ponudniku vračuna brezobrestno v ceno stavbnega zemljišča, neuspelemu pa se varščina vrne brez obresti najkasneje v roku 30 dni po izbiri najugodnejšega ponudnika.

5. Rok za vložitev prijave je 15 dni po objavi tega razpisa. Prijave morajo biti zapečatenene, na ovojnici pa oznaka »javni razpis«. Prijavo je potrebno nasloviti na sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje, Goliev trg 5.

6. Ponudnik, ki najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, mora najkasneje v roku 30 dni po prejemu obvestila skleniti s skladom stavbnih zemljišč pogodbo o oddaji zemljišča, ker bo sicer zemljišče oddano naslednjemu najugodnejšemu ponudniku.

7. Ob odpiranju prijav bo komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahtevala od ponudnika dodatno dokumentacijo, če bo ta potrebna za ugotovitev najugodnejšega ponudnika.

8. Če se bo za posamezno zemljišče prijavilo več ponudnikov, ki izpolnjujejo pogoje razpisa, bo komisija izdelala prednostni vrstni red na podlagi meril, določenih v odloku o stavbnih zemljiščih na območju občine Trebnje.

9. Stroški objave se zaračunajo v ceno stavbnega zemljišča.

10. Obrazec za prijavo ter ostali razpisni pogoji so ponudniku na razpolago pri skladu stavbnih zemljišč občine Trebnje, Goliev trg 5.

Številka: 465-03/86-3

Datum: 26/1-1987

SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ

OBČINE TREBNJE

83/87

Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti?
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost bolečina domujeta pri nas.
Ljubil si življenje, polje in dom,
vendar brez slovesa zapustil si dom.

V SPOMIN

Z bolečino v srcih se spominjamo 30. januarja, kar nas je pred dvema letoma mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, stari oče in stric

FRANC KUKAR

z Gradnika pri Semiču

V naših mislih boš vedno živel.

Žalujoča: žena Lojzka in otroci z družinami

ZAHVALA

V 78. letu starosti se je tiho poslovil od nas dragi mož, ata, stari ata in stric

JOŽE PREŠEREN st.

Dol. Nemška vas 6, Trebnje

Ob boleči izgubi našega očeta se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, znancem ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Hvala Cestnemu podjetju Novo mesto, LB TDB Novo mesto, tov. Goletu za besede slovesa ob odprtem grobu, g. kaplanu za lepo opravljeni obred, pevcem in vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. Se enkrat vsem iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 68. letu zapustila draga mama in babica

MARIJA BLATNIK

iz Trebče vasi 27

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so ji podarili vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala vsem za izrečeno sožalje, pevcem, godbenikom ter govornikom za poslovilne besede.

Žalujoči: vsi njeni

Stopite h grobu in
prižgite lučko, naj gor!

V SPOMIN

na 27. januar, ko so pred enim letom žalostno zapeli zvonovi v slovo našem skrbnemu možu, očetu, bratu in stricu

FRANCU PELKU

iz Radovlje 15, Šmarj. Toplice

Hvala vsem, kateri ste ga ohranili v spominu in mu krasite njegov prerani grob.

Vsi njegovi najdražji

ZAHVALA

V 47. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

HUBERT VUK

iz Gor. Lokvice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani, nam izrekli sožalje, pokojnemu poklonili vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo vaščanom KS Lokvica, posebno sosedom za vsestransko pomoč, DO Beti Metlika, učencem 6. b razreda in učiteljem OS Metlika, tov. Dragu Špindlerju za poslovilne besede pred domačo hišo in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Dobrila, sin Igor, hčerka Nataša, mama, brata in sestre z družinami

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama in prababica

MARIJA GORC

z Rdečega kala pri Dobrniču

Zahvaljujemo se vsem znancem, prijateljem, vaščanom Rdečega kala, DO Trgopromet Kočevje, KS Kočevje, Domu učencev Tabor Ljubljana, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala pevkam Noneta iz Željna ter duhovniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

DO »GOK« ČRNO MELJ TOZD BEGRAD

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja prosta dela in naloge za nedoločen čas

1. VEČ KV ZIDARJEV
2. VEČ PKV ZIDARJEV
3. VEČ GRADBENIH DELAVCEV
4. 1 KV ŽERJAVISTA

POGOJI:

pod 1) — IV. stopnja strokovne izobrazbe, gradbincev II zidar

— z delom pridobljena delovna zmožnost je možna

— delovne izkušnje 1 leto

pod 2) — II. stopnja strokovne izobrazbe gradbincev I — zidar

— z delom pridobljena delovna zmožnost je možna

— 3 mesece delovnih izkušenj

pod 3) — I. stopnja strokovne izobrazbe

— alternativa: tudi nepopolna osnovna šola

— 1 leto delovne prakse na gradbenih delih

Pod 4) — IV. stopnja strokovne izobrazbe, strojnik teške gradbene mehanizacije

— delovne izkušnje: 6 mesecev pri upravljanju z žerjavom

— tečaj za žerjavista

Pisne prijave sprejema odbor za medsebojna razmerja TOZD Begrad v roku 8 dni po objavi razpisa. O izbiri bomo kandidate obvestili v 7 dneh od dneva sprejetega sklepa o izbiri. Sklep o izbiri bo sprejet v roku 15 dni od dneva poteka 8 dnevnega roka prijave kandidatov. 85/87

tedenski koledar

Četrtek, 29. januarja — Valerij Petek, 30. januarja — Martina Sobota, 31. januarja — Janez Nedelja 1. februarja — Brigita Ponedelje, 2. februarja — Marija Tork, 3. februarja — Blaž Sreda, 4. februarja — Andrej Četrtek, 5. februarja — Agata

LUNINE MENE

29. januarja ob 14.45 — mlaj 5. februarja ob 17.22 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 30. in 31. 1. ameriški film Smrt v očeh, 1. in 2. ameriški avturistični film Ni časa za smrt, 3. in 4. 2. hongkonški akcijski film Teakwondo, ČRNOMELJ: 29. 1. italijanski akcijski film Obračun na zlati galeji, 29. 1. ameriška komedija Kolo sreče, 30.

službo dobi

HIŠNI SVET Majde Šile 21 honorarno zaprosi čistilko, Telefon 25-251, od 19. do 20. ure. (342-SD-4)

NUJNO iščem kurjača centralne kurjave za do dve uri dnevno, Rems, Ragovska 34, Novo mesto, (400-SD-4) KAVA BAR »PRI SLONU« zaprosi dekle ali fanta, Telefon (068) 25-901, (370-SD-4)

ROKOMETNI KLUB Krško zaprosi honorarno gospodarja-šoferja, P. nudi na Rokometni klub, Rostoharjeva 3, Krško, ali tel. (068) 33-312, popoldne. (425-SD-4)

stanovanja

BREZPLAČNO oddam v najem vikend stanovanje dobrima upokojevcema, Naslov v upravi lista (435/87), (379-ST-4)

IŠČEM stanovanje v Novem mestu, Naslov v upravi lista (436/87), (436-ST-4)

motorna vozila

R 4 GTL, marec 1986, svetlo rjave barve, 13.000 km, garažiran, prodam, Telefon 23-606 (popoldne) ali 25-541 (popoldne), (P4-11 MO)

FORD ESKORD, letnik 1970, po ugodni ceni prodam, odlično ohranjen, Stanislav Novak, Loka 22 pri Šentjerneju, (354-MV-4)

GOLF diesel, letnik 1979, karamboliran, po ugodni ceni prodam, Vinko Tomšič, Dobrava 17, Dobrič, (P4-13MO)

R 4 GTL, letnik november 1982, prodam, Oglad po 16. uri, Primc, Irča vas 28, (358-MV-4)

126 P, letnik 1980, prevoženih 55.000 km, prodam, Oglad popoldne in popoldne, Šegova 18/27 (Drška), (361-MV-4)

Z 101, registrirano do oktobra, karambolirano, prodam ali zamenjam za Z 750, Frankovič, Avguštna 4, Kostanjevica, (360-MV-4)

126 P, letnik 1979, prodam, Tel. 85-770, (365-MV-4)

Z 101, letnik 1978, dobro ohranjeno, prodam, Tel. 26-661, (366-MV-4)

Z 101, letnik 1977, registrirano do decembra 1987, prodam za 65 SM Tel. 27-724, (367-MV-4)

MERCEDES 200 D, letnik 1977, z malo poškodovanim motorjem, prodam po ugodni ceni, ter LADO 1200, 1978, registrirano za celo leto, in vse dele za LADO 1200, Tel. 72-446, (417-MV-4)

ZASTAVO 128, staro 13 mesecev, rdečo, prodam, Telefon 72-056, (423-MV-4)

ZASTAVO 101 C, letnik 10/79, ohranjeno, prodam, Tel. 61-667, dopoldne, (420-MV-4)

AUDI GOL, 1971, generalno obnovljen, ugodno prodam, Tel. 47-348, popoldne, Danica Vavtar, Bistrica 15, 68232 Šentrupert, (P4-23 MO)

1. ameriški film Pot v vesolje, KRŠKO: 29. 1. ameriško-italijanski akcijski film Osamljeni obupanec, 30. in 31. 1. ameriški fantastični film E. T. Vesoljšek, 1. 2. ameriško-italijanski akcijski film Par-nepar, 2. in 3. 2. domači film Mah na asfaltu, Od 2. do 5. 2. ameriški erotični film Strasti, 3. in 4. 2. film Poletje v školjki, 5. 2. angleški film Nož za prostitutke, SEVNICA: 29. 1. ameriški fantastični film E. T. Vesoljšek, 29. 1. akcijski film Meja na Riu grande, 30. in 31. 1. slovenski mladinski film Ne joči, Peter, 1. in 2. 2. ljubzenski film Po prvi ljubzni, 4. in 5. 2. avanturistični film Lov na zeleni diamant, NOVO MESTO — DOM KULTURE: 29. 1. filmsko gledališče — ameriški western Neznani zaščitnik, 30. in 31. 1. (ob 18. in 20.15) ameriška komedija Veliki diktator, 1. 2. (ob 18. in 20.15) ameriški horor Ljudje mačke, 2. 2. ameriška komedija Bombarder, 3. in 4. 2. francoska psihološka drama Mimoidoči iz ulice Sans-Souci, 5. 2. ameriški glasbeni film Ognjene ulice,

126 P, letnik 1978, prodam, Vaso Nedanovski, Gradac n. h., Bela krajina, (426-MV-4)

ZASTAVO 750, 1977, registrirano, obnovljeno, prodam za 35 SM, Cankarjeva 3 a, št. 16, Krško, popoldne, (P4-25 MO)

R 4 TL, letnik januar 1984, prodam, Kličite med 15. in 16. uro tel. 85-986, (410-MV-4)

R 4 GTL, letnik 1985, prodam, Roman Lesjak, Zbure 36 a, 68220 Šmarješke Toplice, (406-MV-4)

R 4 GTL, letnik 1983, prodam, Kos, Ločna 7, 68000 Novo mesto, (412-MV-4)

PRODAJ dobro ohranjen varburg, letnik 1973, v voznem stanju, Telefon 44-512, od 18. ure dalje, (407-MV-4)

PRODAJ tovorni avto TAM 5500, vozen, ali zamenjam za osebni avto ali za traktor, Martin Grubar, Polhovica 5, Šentjernej, (409-MV-4)

GOLF, letnik 1979, odlično ohranjen, prevoženih 46.000 km, prodam, Tel. 27-673, popoldne, (372-MV-4)

PRODAJ motor za 126 P, motor za diano in druge dele, Telefon 24-140, (71-MV-4)

Z 101, letnik 1977, prodam, Tel. (068) 32-273, (72-MV-4)

Z 101 GTL — 5 V, letnik 1984, prodam, Telefon 23-519, (374-MV-4)

ZAPOROŽEC, letnik 1977, poceni prodam, Kličite po telefonu — (068) 60-024, (377-MV-4)

Z 750, letnik 1982, prodam, Tel. 23-627, (378-MV-4)

ZASTAVO 101 GT — 3 V, december 1983, 21.000 km, zaščiteno, garažirano, brezhibno, prodam, Straza 221, (381-MV-4)

APN 6, nič vožen, prodam, Tel. 25-633, (380-MV-4)

WARTBURG karavan, 1974, vozen, prodam za 30 SM, Tel. (068) 47-112, (382-MV-4)

FICKA, obnovljen, nove gume, registriran, prodam za 50 SM, Tel. (068) 47-112, (382-MV-4)

KOMBI VW (kasonar) letnik 1982, zelo ohranjen, 30.000 km, prodam, Telefon (068) 84-647, (386-MV-4)

PEUGEOT 504, letnik 1975, prodam, Tel. 25-201, (389-MV-4)

CITROEN GS 1, 3 prodam, Zorc, Škocjan 28, (415-MV-4)

Z 850, letnik 1983, 34000 km, prodam, Ivan Komes, Dol, Gradšče 16, 68310 Šentjernej, (387-MV-4)

Z 101, letnik december 1981, prodam, Tel. 32-527, (392-MV-4)

Z 101, letnik 1985, prodam, Tel. 20-319, (393-MV-4)

BMV 1600 prodam, Macedoni, Otočec 19, (395-MV-4)

ZASTAVO 101 GT, letnik 1984, prodam, Andrej Rebolj, Gor, Straža 160/12, (397-MV-4)

Z 850, staro dve leti, registrirano do oktobra 1987, prodam, Telefon 26-371, soboto in nedeljo, (274-MV-3)

JUGO 45 E, nov, registriran, brezhiben, zaščiten, z avtokasetofonom, prodam, Informacije po telefonu (068) 21-594, (401-MV-4)

ŠKODO 105, letnik 1977, in lado 1200 prodam, Golob, Veliki Slatnik 15, (404-MV-4)

FIAT 750, 1972, prodam, Rogelj, Čestnjevek 1, Trebnje, (321-MV-4)

MINI MORIS 850 prodam za 25 SM, prodam tudi pnevmatiko Continenta za isti avto (4 kom), Jože Podlogar, Boštanj 1, (323-MV-4)

MERCEDES 1113, aluminijast kason, s cerado, prodam, Telefon (068) 75-851, (322-MV-4)

PRODAJ karambolirano Z 750, v celoti ali po delih, Informacije na telefon 44-606, Bukovec, Cankarjeve brigade 26, Trebnje, (P4-9 MO)

PRODAJ zastavo 101 letnik 1978, registrirano do 13. 12. 1987, za 65 SM, Telefon (068) 24-259, (338-MV-4)

Z 750, letnik 1983, po uvodni ceni prodam, Tel. 82-787, (P4-8MO)

Z 101, 77, karambolirano, v voznem stanju, registrirano, prodam, Marko Kirar, Čadraže 1, Šentjernej, (337-MV-4)

PO UGODNI CENI prodam zastavo 750, letnik 1976, z manjšo okvaro, in traktor ROHR, starejši letnik, Informacije po tel. 47-599, (332-MV-4)

Z 850, letnik 1976, vozen neregistriran, poceni prodam, Gregorič, Bela cerkev, (328-MV-4)

Z 101 GTL 55, letnik 1985, prodam, Informacije na telefon 28-036, od 15. ure dalje, (349-MV-4)

Z 101, letnik 1982, prodam, Tršinar, Stara vas, Škocjan, (351-MV-4)

ZASTAVO 128, staro 6 mesecev, prodam po ugodni ceni, Tomšič Drago, Raka 37, (352-MV-4)

VARTBURG, dobro ohranjen, po ugodni ceni prodam, Albin Jarc, Dol, Globodol 16, Mirna peč, (353-MV-4)

PRODAJ školjko za JUGO 45, delno poškodovano levo stran, Hočevar, Ceglina 73, Novo mesto, (348-MV-4)

PRODAJ s teletom prodam, Franc Borsan, Čadraže 11, Šentjernej, (431-PR-4)

PRODAJ brejo kobiljo, staro 5 let, Janez Hudoklin, Gradšče 9 pri Šentjerneju, (325-PR-4)

KRAVO po izbiri prodam zaradi krme, Tel. (068) 44-597, od 9. ure do večera, (326-PR-4)

PRODAJ 2 orehova hloda, Maks Presker, Lokve 26, Brestanica, (P4-2MO)

PRODAJ tri krave, dve z drugim teletom, 8 mesecev breji, ena pa telica, 8 mesecev breja, in voz za gnojtrošilec SIP, Anton Svetec, Leskovec 1, 68273 Leskovec pri Krškem, (P4-4MO)

MLADIČE nemške ovčarje prodam, Ločna 10, Novo mesto, (336-PR-4)

600 kg koruze prodam, Telefon (068) 84-938, (344-PR-4)

PRODAJ skoraj novo harmoniko (C-F-B-es) in električno kitaro GALAXIS, Hrovat, tel. (068) 84-522, do 14. ure, (340-PR-4)

SVEŽ domači špeh prodam, Kličite na telefon 85-469, po 18. uri, (318-PR-4)

SADNE IN TRSNE SADIKE vseh vrst prodajam po 300 din vsako soboto in nedeljo, Kata Vrbanec, Vivodina 13, občina Ozalj, 20/2-87

UGODNO prodam nov trofazni elektromotor, 4 KW, za 5% ceneje, Tel. 44-609, (375-PR-4)

PRODAJ termoakumulacijsko peč 3 KW, kueperbusch in peč na drva, Tel. 21-391, (ček-PR-4)

PRODAJ 9 mesece staro žrebičko fuško, Jurij Stanonik, Log 9, Škofja Loka, (383-PR-4)

KASETOFON (dve kaseti) prodam, Tel. 22-671, (385-PR-4)

SMUČI ELAN z vezmi Marker prodam, Tel. 25-201, (389-PR-4)

ŽAGO STIHL 050 prodam, Virant, Stara vas 10, Škocjan, (389-PR-4)

PO UGODNI CENI prodam novo komplet desno stranico za Z 750, smučič ELAN RC GS, smučarske čevlje, kot nove, kasetofon TOSHIBA, nov kasetofon LASONIC 2 x 50 W, novo športno kolo MARATON: Telefon 22-283 od 7. do 10. ure, v nedeljo 26-724, (390-4-PR)

MINIKOMPONENTO International 2 x 50 W in cirkularno Atika ugodno prodam, Krevs, Šmarješke toplice 114, (396-PR-4)

UGODNO prodam črnobeli televizor, okroglo mizo, regal in mizico za dnevno sobo ter štiri gume 155/13, Tel. 23-785, (398-PR-4)

OPREMO za dnevno sobo prodam, Telefon 27-066, (16. do 21. ure) (399-PR-4)

PRIKOLICO za prevoz živine ter R 4 TL prodam, Tel. 26-677, (350-PR-4)

UGODNO prodam nov štedilnik (elektrika, plin), Jože Luzar, Kristanova 34, Novo mesto, (347-PR-4)

TERMOAKUMULACIJSKO peč 2 KW, brezhibno, prodam za 3,5 SM, Telefon 25-562, (346-PR-4)

globtour novo mesto 25-125, 25-789

PROJEKTOR Eumik (super 8 in 8 mm) in dve kameri (Eumik in Lama) ugodno prodam, Informacije na telefon 23-729, (P 4 — 19 MO)

PRODAJ stolpni Silos, plastični, 35 M 3, Lamovšek, Bistrica, Šentrupert, tel. 47-348, (P4 — 22MO)

PRODAJ FILTER za vino, primeren za večje kletarjenje, Stane Gorenc, Gorenja vas 21 a, Šmarjeta, (419-PR-4)

PRODAJ popolnoma nov kombinirani skobelni stroj Hobi 83, novo avtomobilsko prikolico, nosilnosti 700 kg, z ogrodjem za streho in novo gumo MITZLER, 350 x 16, za MZ 250 TS, Roman Pleterski, Anže 13, Brestanica, (421-PR-4)

PRODAJ nove zvočnike za vgrajitev 600 W, ojačevalec 3-sistemski 100 1500 + 200 W, Tel. 23-874, (408-PR-4)

PRODAJ črne usnjene hlače (44) in jakno(38), Kličite popoldne, tel. 22-985, (411-PR-4)

PRODAJ žago Stihl 045: Klobčar, Vidmarjeva 8 (Regerča vas), tel. 27-107, (413-PR-4)

HARMONIKO, 80-basno, in Lesli ojačevalec Elka 100 W, prodam, Tel. 43-776, Zvone, (414-PR-4)

GRAMOFON HITACHI HT-2, nov, prodam, za 14 SM, Tel. 22-022, (416-PR-4)

POCENI Prodaj bas ojačevalec Melodija 100 W in električno kitaro Framus, Tel. 82-074, (pol-PR-4)

BARVNI TV Gorenje, brezhiben, prodam, Kelbič, Cesta herojev 38, Novo mesto, (P 4 — 21 MO)

PRODAJ nov, nerabljen, ocarinjen stroj za pletenje, znamke Brother — KH 860 KR 830 (dvojna): Naslov: Nada Bračička, Rosalnice 12, pri Metliki, (316-PR-3)

kupim

KUPIM globok otroški voziček (po možnosti z okenci), Tel. 72-621, int. 323, (422-KU-4)

KUPIM VW motor 1200 (tudi v okvari), Ponudbe na telefon (068) 85-213, od 8. do 19. ure, in 19. do 20. ure ob delavnikih, Iliš Anton, Bučka 2, 68255 Škocjan, (P 4 — 24 MO)

KUPIM gradbeno parcelo v okolici Novega mesta, Telefon 24-371, (355-KU-4)

ZADNJE KOLO za Rogov pony ekspres kupim, Prodaj verige za 126 P, Tel. 24-834, (229-KU-4)

STARO STANOVANJE v centru Novega mesta kupim, Telefon 22-435, (343-KU-4)

kmetijski stroji

PRODAJ samonakladalko 17 in traktorsko kosilnico, Ludvik Novak, Dolenja vas 10, Otočec, (394-KS-4)

SILOKOMBAIN prodam, Blažič, Žihovo selo 4, telefon 85-017, (403-KS-4)

TRAKTOR TV (18 KM), starejši tip, s plugom in brano, prodam, Cena po dogovoru, Janez Jontez, Hinje 26, 68297 Šentjanž, (P4 — 12 MO)

TRAKTOR Univerzal 45 prodam, Vinko Bebar, Dragovanja vas 14, 68343 Dragatuš, (P 4 — 15 MO)

PRODAJ enobrazadni plug Batuje (10 col) in hrastove deske 32, Rudi Petan, Drganja-sela 2, tel. 85-411, (363-KS-4)

PRODAJ traktor Univerzal 445 v zelo dobrem stanju, z novo kabino, Franc Mlakar, Zalag 20, Škocjan, (331-KS-4)

PRODAJ TV 523, prikolico in plug, Kobetič, D. Suhor pri Vinici, (P4-5 MO)

PRODAJ trosilec za hlevski gnoj, Ignac Selak, Lutersko selo 13, 68222 Otočec, (339-KS-4)

PRIKOLICO TEHNOSTROJ ETK 410, z dvojno gumo, novo, prodam, Telefon 61-667, dopoldne, (420-KS-4)

MOTOKULTIVATOR HONDA F — 400, priključni, kosa, freza, rabljeno eno sezono, Jože Veselič, Marindol, Adlešiči, (424-KS-4)

PRODAJ hidravlični nakladač gnoja, trosilec umetnega gnoja, gume 10 x 15, Tel. 84-905, dopoldne, (406-KS-4)

PRODAJ traktor Torpedo Deutz 7506, skoraj nov, Informacije popoldne na tel. (061) 50-357, (419-KS-4)

SAMONAKLADALKA SIP 19 prodam, Franc Rifej, Zdinja vas 30, Novo mesto, (429-KS-4)

posest

UGODNO prodam staro hišo — vikend na Uršnih selih, Telefon (068) 24-048, od 15. do 18. ure, (327-PO-4)

VEČJE POSESTVO, cca 40 ha pretežno starega gozda in cca 10 ha obdelovalne zemlje z gospodarskim poslopjem in hišo, prodam, Marija Vrejsk, Vrhovno 32, Radeče, (334-PO-4)

NA MALEM VRHU in Plešivici dam v najem zrigolane terase, cca 8000 m², Informacije pri pospeševalni službi KZ Metlika, tel. 58-623, Maljevič, (324-PO-4)

KMEČKO STANOVANJSKO HIŠO na Logu pri Sevnici št. 24 z večjim hlevom, podom in kletmi z okoli 800 m² zemljišča in dva kizolca prodam, Telefon (068) 82-516, (P4-10MO)

PRODAJ nedograjeno dvostanovanjsko hišo z nekaj zemlje, Šifra: »BLIZU NOVEGA MESTA«, (373-PO-4)

ZA DAN ŽENA Budimpešta 3 dni

Dragi IVANKI ALFIREVIČ iskrene čestitke za 60. rojstni dan, vsi njeni iz Domžal, (418-CE-4)

obvestila

GARANTIRAN sprejem televizije z Gorjancev vam nudi sobna antena, Elektronika AELG, Na bregu 5, 68340 Črnomelj, (372-OB-4)

CENJENE stranke obveščam, da je frizerski salon Jožica na Uršnih selih odprti vsak dan od 15. do 19. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure, (362-OB-4)

JARKICE, rjave usnice, stare 8 tednov, lahko dobite prve dneve v februarju, Knafelc, Novo mesto, Na tratah 8 (Zabja vas), Tel. 25-990, (376-OB-4)

ZALUZIJE, rolete, platnene zavesice, montiramo in popravljamo, Telefon (061) 264-172, 271-455, (50-50-MO)

IZDELUJEM priključne rezkarje za izdelavo ladijskega poda in oblog, Minimor traktorji, možno za vse priključke, Strojno ključavnarstvo SLAPNIČAR, Novo mesto, tel. (068) 22-706, (P4-20MO)

SORTNA SEMENA — buče do 100 kg, bele, rumene, roza in rdeče, za jelo in kuhanje, seme 50 din, — paprika — paradižnik do 40 cm, ekstra kvaliteta, seme 30 din, — fižol (boranija) — bel, dolg, širok, brez niti, seme 30 din, — kumare — prikaš do 2 m, dolžina 40 cm, rodijo celo leto, seme 100 din, — tikvice (buče) za jelo in kuhanje, do 60 cm, zgodnje, pridejo v juniju, Seme 50 din, Milanka MILUTINOVIC, Odžaci, 37240 Trstenik, (P3-7MO)

IGNAC ZUPANČIČ, Jablan 5, Mirna peč, opozarjam Jožeta TURKA, Jablan 5, da nima pravice prodajati moje lastnino, Ce tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal, (402-PR-4)

PRI ZAHVALI ZA JOŽETA MEDVEDA, ki je bila objavljena v prejšnji številki DL, smo pomotoma izpustili zahvalo vsem za darovane vence in cvetje in se opravičujemo, VSI NJEGOVI, (369-RA-4)

VZAMEM v najem gostinski lokal, Tel. 28-012, (373-RA-4)

preklci

ZAHVALA

V 77. letu je nenadoma odšel od nas dragi mož, dobri oče, stari oče in brat

AVGUST JURGALIČ

iz Grobelj 14

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in vaščanom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sosedi Rezki za pomoč, GD Groblje za organizacijo pogreba, Iskri-TOZD HIPOT za podarjeni venec, g. dekanu za lepo opravljeni obred in pevcem cerkvenega pevskega zbora Šentjernejskega za ganljivo zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, hčerki Tina in Minka z družinama, sin Gustelj, brata Janez in Franc z družinama in sestra Marija z družino

Ne jokajte ob mojem grobu, spomnite se kako trpela sem, le tiho k njemu pristopite. in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prežgodaj nas je v 51. letu starosti za vedno zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

HELENA DULC

Mačkovec 7 pri Škocjanu

Prisrčno se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in darovali vence in cvetje ter pokojnico v velikem številu pospremili na zadnji poti, govorniku za ganljive besede, OŠ Škocjan, Induplati Mokronog, IMV Novo mesto, zdravniku ter patronažni sestri in župniku za lep opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Po dolgotrajni boleznii je v 76. letu starosti prenehalo biti srce

IVANU JANKU st.

iz Gor. Sušice I borcu 15. belokranjske brigade

Zahvaljujemo se vaščanom, sorodnikom in vsem ostalim, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo tudi zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice Novo mesto za lajšanje bolečin, predstavnikom krajevne skupnosti Dol. Toplice, posebno Dragu Celiču, in občinskemu odboru ZB Novo mesto za skrb pri pripravi pogreba, govornikom za ganljive besede, krajevnim organizacijam ZB, gasilskim društvom, pevskemu društvu »Dušan Jereb« in godbi iz Novega mesta za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Ana, sin Ivan, hčerke Micka, Pepca in Anica z družinami, brat Karel z družino in ostalo sorodstvo

Bolezen, delo in trpljenje, bilo tvoje je življenje. Kako zelo nam manjkaš ti, povsod te iščejo oči.

V tvojem domu je praznina, v srcih naših bolečina, spomin na tebe pa živi, čeprav te več med nami ni.

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dobri in skrbni mož, oče, dedek, brat in stric

DRAGO ŠPRAJCAR

s Kristanove 34

Iskreno se zahvaljujemo za vsestransko pomoč dr. Lučevu in sosedom za pomoč med boleznijo. Posebno zahvalo smo dolžni tovarni Novoteks — konfekcija za poslovljni govor, Zaporom Ljubljana — oddelek Novo mesto, vsem prijateljem in znancem za pismeno ali ustno izraženo sožalje ter za spremstvo na zadnji poti.

Žalujoči: žena Dani, sin Drago z družino in brat Jože z družino

Zakaj si moral nam umreti, ker s tabo je bilo lepo živeti? Odkar utihnil je tvoj glas, žalost in bol domujeta pri nas. Ljubil si življenje, dom, zemljo, brez tebe nam vse prazno bo.

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je poln načrtov, upov in zagnanosti nepričakovano zapustil naš ljubi mož in ati

MARTIN BOLTES

miličnik v pokoju iz Kostanjevce na Krki

Vsem, ki ste ga imeli radi, nam v najtežjih trenutkih pomagali, ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, z besedo, cvetjem in toplo mislijo počastili njegov spomin, izrekamo iskreno zahvalo.

Njegovi: žena Rozi, sinova Tine in Florjan ter ostali sorodniki

Pomlad bo na tvoj vrt prišla in čakala, da prideš ti in sedla bo na rožna tla in jokala, ker tebe ni.

(S. Gregorčič)

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega

JOŽETA KLEVIŠARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sovaščanom, znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se LD, GD, TD, Turistični zvezi Slovenije, Cestnemu podjetju Novo mesto, Krki poslovni enoti Otočec, OŠ Šmarjeta, pevcem, govornikom ter gospodu duhovniku za opravljeni pogrebni obred.

Žalujoči: vsi njegovi!

ZAHVALA

V 54. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi ata, stari ata, brat, stric in svak

ANTON UDOVIČ

iz Trebnjega, Praproče 5

Ob težki izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, vaščanom Praproče, Gor. in Dol. Medvedjega sela, družini Gašperšič za veliko pomoč v težkih trenutkih, za podarjene vence in izrečeno sožalje. Hvala tudi njegovim sodelavcem iz ŽAP-tozd za transport Ljubljana-Moste, nosilec praporov in govorniku, delavcem TRIMA, DO TRIMO, DO ZSMS Trimo, delavcem TOBAKA Novo mesto, pevcem, godbi in duhovniku za opravljeni obred.

Sin Stojan, hči Mira z družino, brat Jože in Vile z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi oče, stari oče, pradedek, brat, stric in boter

JAKOB MEDLE

iz Orešja pri Šmarjeti

Zahvaljujemo se sosedom za vso pomoč, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali in darovali vence ter cvetje, GD Orešje za venec in spremstvo in GD Šmarjeta. Hvala župniku za ganljivi govor slovesa in lepo opravljeni obred, govorniku pri odprtem grobu in vsem, ki ste nam izrekli sožalje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Hčerke Mici, Anica, Pepca, Fanika, Tončka z družinami, vnuki, brat Martin z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po kratki, a hudi boleznii se je v 73. letu starosti ustavilo utrujeno srce naše dobre žene, mame in stare mame

IVANKE KADUNC

roj. Hesta

iz Dol. Prekope

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in mamo v tako velikem številu spremili k zadnjemu počitku. Še posebej se zahvaljujemo gasilskemu društvu Dol. Prekopa, upokojencem in sindikatu DO LABOD-TOZD LIBNA iz Krškega, sodelavcem in sindikatu Tovarne zdravil KRKA — TOZD INSTITUT ter ISKRE-TOZD UPORI iz Šentjerneja, Kostanjeviškemu oktetu, osebju nevrološkega oddelka Splošne bolnišnice v Novem mestu za lajšanje bolečin, predstavnici upokojencev iz LABODA za poslovljne besede in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: mož Toni, sinova Igor in Vojko z družinama

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je iznenada in prerano za vedno zapustila naša draga mamica, hčerka, sestra in tega

VIDA STARIHA

iz Črnomlja

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sošolcem in sosedom za izkazano pomoč, izraženo sožalje in darovano cvetje. Hvala govornikom za poslovljne besede, SDK-podružnici Novo mesto, ekspozituri Črnomelj, in vsem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: hčerka Polonca, mama, brata, sestra z družinama in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, stare mame, sestre in tete

MARIJE RAMUTA

iz Osojnika 18 pri Semiču

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v tem težkem trenutku stali ob strani.

Žalujoči: vsi njeni

Semič, dne 23. januarja 1987

ZAHVALA

Ob smrti žene, mame in babice

GIZELE KALINOVIČ

se zahvaljujemo zastopnikom podjetja, družbenopolitičnim organizacijam krajevne skupnosti, krajanom, sosedom in prijateljem za ustno in pisno izraženo sožalja.

VSI NJENI

FRANC ŽUNIČ

Tisti, ki Franca Žuniča bolje poznajo in vedo, da ima za seboj že celih 15 let dela na novomeškem temeljnem javnem tožilstvu in da se je v svoji pravniški praksi pri tem delu srečeval z mnogimi zanimivimi primeri...

vanje, kegljanje, streljanje, igra z zvenco žogo, namizni tenis in šah. Franc Žunič je odraščal ob Kolpi, v vasi Žuniči. Vseskozi je imel rad šport, gibanje in pri tem ga tudi njegova invalidnost ni ustavila.

»Se kako pomembno je fizične zmožnosti naših članov ohranjati prav z raznimi oblikami rekreacije. In to, da se nas kar blizu 30 odstotkov ukvarja s športom, ob tem, da imamo posebej v Posavju precej ostarelih ljudi, ki so vojno preživeli po taboriščih, je seveda lep uspeh.

BOJAN BUDJA

Za absorber že 1,6 milijona dinarjev

Akcija lepo teče

NOVO MESTO — Ko sta se svet za spremljanje družbenoekonomskega in političnega položaja ženski pri OK SZDL Novo mesto in naš list pred dvema letoma odločila za zbiranje denarja za nakup inkubatorja za novomeško poročnišnico, je bil odziv izjemen.

Na dolensko darežljivost računamo tudi letos v akciji zbiranja denarja za nakup atomskega absorberja, ki jo vodi medobčinski svet za nabavo dragih medicinskih instrumentov pri novomeškem Rdečem križu.

V preteklem tednu so za absorber darovali: Damjana Vrlinič iz Črnomlja, Železničarka 18, 2.000 dinarjev; Občinski odbor ZZB NOV Novo mesto 15.000 dinarjev (namesto novoletnih čestitk); konferenca OO ZS Novotekst Novo mesto 24.000 dinarjev; kirurški in anestezijski oddelek Splošne bolnišnice Novo mesto 28.000 dinarjev (namesto venca na grob Leopolda Morela, st.); Dušan, Veselinka in Milorad Mandić iz Novega mesta, Zagrebška 6a, 5.000 dinarjev; delavci Laboda TOZD Ločna Novo mesto 46.000 dinarjev (namesto cvetja na grob mame sodelavke A. Mikec); delavci sektorja za investicije Krke Novo mesto 13.500 dinarjev (namesto cvetja na grob očeta Avgusta Pogačnika); družina Pečar iz Novega mesta, Marijana Kozine 53, 5.000 dinarjev; Maja Andoljšek iz Ul. Slavka Gruma 41 v Novem mestu 5.000 dinarjev; Elma Pečar iz Ul. Marijana Kozine 53 v Novem mestu 5.000 dinarjev in 10 sosedov iz Ul. Marijana Kozine v Novem mestu 32.000 dinarjev (vsi namesto cvetja in venca na grob Gizele Kalinovič). Vsem hvala! Na račun za atomski absorber je doslej zbranih 1.622.820 dinarjev.

PREHITRO ODJUGA

KOČEVJE — V soboto je bil v Kočevju zelo obiskan sejem rabljene smučarske opreme. Komur na sejmu ni uspelo nabaviti opreme, jo je pri Nami ali Trgoprometu in trgovci so se pohvalili, da so skoraj vso prodali. Že v ponedeljek zjutraj pa je močna odjuga začela taliti sneg, kar smučarje ni ravno razveselilo.

Od 31. 1. 1987 dalje vsako soboto ples v Restavraciji pri Blagovnici v Brezicah. Igra ansambel OBJEM. 70/87-4

Na Kolpi majhna elektrarna?

Jez v Pobrežju, ki ga je podrla narasla Kolpa, bodo letos obnovili — Mlin in žaga Jožeta Kuzme imela zopet prihodnost — Se bo želja uresničila?

POBREŽJE PRI ADLEŠIČIH — Jože Kuzma iz Pobrežja pri Adlešičih je bil eden redkih mlinarjev in žagarjev na slovenski strani Kolpe, dokler mu ni pred dvema letoma narasla reka, na kateri so plavale ledenice plošče, odnesla jezu. Voda, ki se je znižala za 80 centimetrov, ni dosegla več vodnih koles in pogona za Kuzmo je zmanjkalo.

»Brez dela sem ostal tako rekoč v petih minutah. V tisti hudi zimi je bil led za jezom ponekod debel tudi po cel meter. Ljudje so hodili na hrvaško stran kar po Kolpi. Potem pa je zelo hitro prišla odjuga, voda se je pred očmi začela dvigati z ledom vred. Ko pa je led pritisnil na jez, ga je odrinil in ni ga bilo več,« se spominja Kuzma.

Vendar pa Kuzmovim ni bilo vseeno, da se je porušil še eden jez na Kolpi. Tako so lani s pomočjo krajevne skupnosti le dosegli, da so začeli slap, kakor pravijo Belokranjci jezom, obnavljati. »Pri tem nam je

veliko pomagala območna vodna skupnost pa brigadirji, poprijelimo seveda tudi vsi člani naše družine, ki smo prispevali tudi les,« pravi zadovoljno Kuzma. Vendar jim je uspelo popraviti le dve tretjini jezov, ostalo delo bodo po objubah dokončali letos. Še vedno, namreč ne morejo ne mleti ne žagati, kajti 40 metrov sklapa na hrvaški strani

Jože Kuzma

Ujeli človeški ribici

Presenečenje v izviru malega pritoka Rinže

KOČEVJE — 11. januarja so kočevski ribiči Tomaž Arko, Andrej Hrovatin, Silvo Verderber in Jože Poje z agregatom odlavljali postrvi v pritoku Rinže, da so jih vlagali tja, kjer imajo najboljšo možnost za drst. Tako so jih odlavljali tudi v potoku, ki teče od Rožnega studenca. Končno so vtaknili »palici« agregata v sam izviri Rožnega studenca, saj so pričakovali, da bo tudi tu priplavala na vrh kakšna omamljena postrv. Bili pa so zelo presenečeni. Prikazali sta se dve človeški ribici, dolgi 35 do 40 cm.

Ribiči so si človeški ribici le ogledali, nato pa so ju spustili nazaj v izviri.

Ribič Tomaž Arko je povedal, da je tu že večkrat opazil človeške ribice. Voda jih prinese ven običajno po deževju ali topljenju snega, ko voda narašča in je njen pretok tudi v podzemlju hitrejši.

Človeške ribice so ena glavnih naravnih znamenitosti Kočevske in Ribniške doline pa tudi sosednje Notranjske. Iz nekaterih lažje dostopnih kraških jam v dolinah so že izginile, in to predvsem zato, ker so vode v teh jamah onesnažene. Res pa je tudi, da so Kočevci že pred desetletji vedeli povedati, da so jih nekateri tuji turisti odnašali kar z vedri.

J. PRIMC

Taborniki zimujejo na Resi

Hvala gozdnemu gospodarstvu in Novolesu!

V počitniškem domu v Resi, preurejenem iz nekdanje logarnice GG, ki ga je opremil kolektiv staraškega Novolesa, je te dni spet živahno. V soboto je prišlo sem 28 tabornikov odreda gorjanskih tabornikov iz Novega mesta na zimovanje in nadaljevanje lanskega vodniške tečaja. Predhodnica je prišla v Reso že v petek dopoldne, da je zakurila peči in pripravila vse potrebno za prijeten začasni dom navdušenih mladih vodnikov. Čas jim je minil v zanimivem dnevnem redu, polnem poglobljanja taborniških spretnosti in delovnih navad. Sredi čudovite zimske pokrajine na Rogu so taborniki dopolnjevali priprave in izvajanje vodovega življenja v trdih in napornih posebnih razmerah. Po zaslugi vodstva teritorialne obrambe iz Novega mesta so imeli tudi radijsko zvezo z dolino. Odred je tudi tokrat ponovil hvaležno prakso: za dobro kuhinjo je skrbelo nekaj mam in očetov, ki navdušeno podpirajo organizacijo pri njenem obnavljanju in ji pomagajo.

V terek so prišli v Reso člani odreda zelene Krke iz Straže na vsakoletno zimovanje. Tudi stroški taborniki so uživali v zimski roški pokrajini in koristno izrabili počitnice.

Zato se novomeški in straški taborniki tudi tokrat lepo zahvaljujejo delavcem Gozdnega gospodarstva v Novolesu, kiso nam svojo ponovno izkazano gostoljubnostjo in razumevanjem za potrebe mladih omogočili, da smo sorazmerno poceni preživeli nekaj nepozabnih dni na Rogu.

T. G.

ŠOLA IN VRTEC NA SNEGU — Mirenski TVD Partizan že 15. leto prireja smučarske tečaje na Zrnatiku nad Mirno za otroke od 5. leta starosti pa vse do osmošolcev. Prejšnji teden je 8 vaditeljev, vzgojiteljica pa pri delu z malo šolo in vrtec na snegu, pomagalo, da je 6-dnevni tečaj za 95 otrok, ki ga je vodil Veljko Kolenc, potekal po načrtu. Ta čas je 32 Mirenčanov preživelo prijetne dni tudi v šoli v naravi v Bohinju. (Foto: P. Perc)

TOP LESTVICA DOL. LISTA DISKOTEKA OTOČEC DESET NAJBLIŽNJI

JOŽICA TOMC iz Jerneje vasi pri Črnomlju bo lahko doma poslušala kvalitetne posnetke top lestvice Dolenjskega lista in Diskoteke Otočec, kadar si bo pozelela, saj je bila izžrebana izmed vseh tistih, ki ste poslali svoje predloge za oblikovanje lestvice najbolj priljubljenih hitov. Kot vsakokrat je žreb tudi tokrat podelil izžrebani kvalitetno kaseto s posnetki hitov z lestvice. Ostali pa se po rutinide do Diskoteke Otočec in prisluhnite v prijetnem okolju, kako zvenijo priljubljene melodije. In seveda glasujte za svoje hite. Predloge pošljite na naslov: Krka, Zdravilišče, Diskoteka Otočec, 68222 Otočec.

- Lestvica pa je za ta teden takšna: 1. Take my breath away — BERLIN 2. The rain — O. J. JONES 3. Victory — KOOL & THE GANG 4. French kissin' — DEBBIE HARRY 5. Human — HUMAN LEAGUE 6. Notorious — DURAN DURAN 7. You give love — BON JOVI 8. Is this love? — A. MOYET 9. Comming home — FALCO 10. To be a lover — BILLY IDOL

Rešilec ni mogel do bolnika

Težave s snegom v dolini Kolpe in Čabranke

OSILNICA — V gornjem delu Kolpske doline in doline Čabranke imajo pozimi vedno nevarnosti, res pa jih je zadnja leta vedno manj, odkar regionalne, lokalne in vaške ceste pluzi Cestno podjetje Novo mesto, in to regionalno tudi po hrvaški strani. Tako ob januarjem velikem snegu tu ni bilo večjih težav s prometom, dostavo pošte, živili in tudi zdravnik je lahko prišel povsod. Seveda velja to za slovensko stran, se pravi kočevsko občino, medtem ko je bilo na hrvaški več zapletov, saj je na primer Čabar imel nekaj časa cestno zvezo le s Slovenijo.

Zdravniki dr. Stanko Nikolič nam je povedal, da je imel v teh prometno otežkojenih dneh na srečo le dva težja bolnika. Enega je zdravil doma, pri drugem, 46-letnem Romanu Malnarju, očetu štirih otrok iz vasi Sela pri Osilnici, pa se stanje ni poboljšalo. Zaradi vnetja pljuč in visoke temperature ga je bilo treba prepeljati v bolnišnico v Ljubljano. Voznik rešilca iz Kočevja pa se zaradi težav v zvezi s snegom in cesto 16. januarja ni upal do Osilnice in Sel, pripeljal je le do Kužlja. Zdravniku Nikoliču je zato pri prevozu bolnika s Sel do Kužlja pomagal voznik džipa Elektro Kočevje iz Kočevske Reke. Po podatkih z dne 23. januarja se je bolniku zdravstveno stanje v ljubljanski bolnišnici že izboljšalo.

Zdravnik dr. Stanko Nikolič, ki je do bolnikov vozi s fičkom, nam je v razgovoru še dejal, da ima vsako zimo zaradi visokega snega in cest precej težav. Po njegovem mnenju bi moral imeti zdravstveni dom Kočevje vsaj dva džipa, morda Ladi-NIVA, in sicer enega prav za njegovo območje, se pravi Kolpsko dolino, drugega pa v Kočevju za območje Koprivnika, Strug, Poljanske doline in drugod. Poudaril je, da je potrebno poveljati Cestno podjetje Novo mesto.

J. PRIMC

Pade še premalo srnjadi

Belokranjci odstrelijo na leto le 1 žival na 100 ha lovne površine — Tudi malo krivolovcev

ČRNOMELJ — V Zvezi lovskih družin Bele krajine, ki v desetih družinah združuje okrog 700 lovcov, lani niso povsem izpolnili plana odstrela. Medtem ko so srnjadi, kljub temu da so zaradi nesreče v Černobilu začeli z odstrelom 2 meseca pozneje, odstrelili po načrtu — torej okrog 400 živali, prav tako okrog 60 prašičev, kolerišor so načrtovali — pa pri jelenjadi in mali divjadi načrti še daleč niso bili doseženi.

Jelenjadi, ki je malo, so odstrelili komaj polovico od načrtovanega — le 40 živali. Pri mali divjadi je padlo največ divjih rac, medtem ko je zajcev v Beli krajini zelo malo, prav tako pa so od stekline še niso opomogle lisice. Sicer pa belokranjski lovci odstreljujejo občutno premalo divjadi, zlasti srnjadi. Na 100 hektarov lovne površine bi morali odstreliti poldrugo žival. V Sloveniji je ta številka že presežena, v Beli krajini pa jim uspe ustreliti komaj 1 žival na 100 hektarih. Tako nizek odstrel je med drugim tudi posledica nenačrtovanega odstrela v preteklih letih. Da bi v nekaj letih le dosegli slovensko povprečje, bodo letošnje leto ustrelili za petino več srnjadi kot lani.

Divjačina v glavem odkupi Agrotehnika Gruda iz Ljubljane, ki jo izvažajo, vendar pa lovske družine dobijo le dinarje. Lani so vse družine zaslužile s prodajo 16 milijonov dinarjev. To je glavni dohodek družin, ki naj bi ga

vračale nazaj v lovišče, toda del ga porabijo tudi za gradnjo domov in strelišč.

S krivolovom belokranjski lovci v glavnem nimajo težav. Zelo malokdaj odkrijejo kakšen primer. Lovcev je namreč glede na 50.000 hektarov lovne površine toliko, da je krivolov močno tvegan.

M. B.-J.

SLOVENSKI VESELI VEČER

DOLENSKE TOPLICE — Znani slovenski televizijec Mito Trefalt in njegov sin Andrej bostav s soboto, 31. januarja, ob 20. uri gostovala v restavraciji topliškega zdravilišča. Prireditvi, s katero sicer že več dni gostujeta na Dolenjskem, sta dala naslov Slovenski veseli večer. Obiskovalci iz Novega mesta lahko vstopnice za ogled te prireditve kupijo v recepciji hotela Kandija, ostali pa v zdraviliški recepciji v Dolenjskih Toplicah.

kozjerija ZAGODLI BODO TELEVIJZIJCEM

Repičani so bili vajeni samo samoprispevkov in drugih prispevkov. Z lastnim delom in z lastnimi sredstvi so si zgradili samopostrežbo, vodovod, napejlali so si telefone, elektriko, položili asfalt do vsake vasi in zaselka, ponašali so se z novim otroškim vrtcem, osnovno šolo, mlrliško vežico, miličniško postajo, sezidali so nekaj stanovanjskih stoličev, dve bencinski črpaliki, vinsko klet, hotel Večna izguba in avtobusno postajo.

»Napredek je odvisen od nas.« so govorili vsi povojni repiški predstavniki. Tam so jih vljudno in lepo sprejeli, še

posebno zato, ker so privlekli s seboj deset litrov najboljše repiške črnine.

»Zamisel je treba pozdraviti,« je rekel direktor osrednje repiške televizijske bajte in obrabi repiških velemož so se pirhasto zasvetili. »Toda,« je nadaljeval, »denarja ni. Zbrati ga boste morali sami.«

Tovariš Župan je prenesel globoke misli iz Belega mesta med Repičane.

»Denar bomo zbrali, pa če bi hodili okoli goli in bosti mi in naši otroci,« se je oglašil neposrednik Jožič Repič, da so repiškim občinskim možem zasijali obrabi.

»Denar bomo zbrali,« je nadaljeval neposrednik Jožič Repič, »vendar ne za možnost gledanja drugega programa. Denar bomo zmetali na kup, če nam tovariši iz Belega mesta obljubijo, da bodo z njim napravili to, da ne bomo mogli spremljati niti njihovega prvega programa.«

»Gre za ogromna denarna sredstva,« je končal svoj nastop pred nabito polno dvorano repiškega kulturnega doma.

TONI GAŠPERIČ